

TÜRKMENISTANYŇ K A N U N Y

Türkmenistanyň Ýaşayyş jaý kodeksini tassyklamak we güýje girizmek hakynda

(Türkmenistanyň Mejlisiniň Maglumatlary, 2013 ý., № 1, 3-nji madda)

1-nji madda. Türkmenistanyň Ýaşayyş jaý kodeksini tassyklamaly.

2-nji madda. Türkmenistanyň Ýaşayyş jaý kodeksini 2013-nji ýylyň 1-nji iýulyndan güýje girizmeli.

3-nji madda. Şu Kodeksiň güýje giren gününden 1983-nji ýylyň 28-nji iýunynda Türkmenistan Sowet Sosialistik Respublikasynyň Kanuny bilen tassyklanylýan Türkmenistan SSR-niň Ýaşayyş jaý kodeksini (Türkmenistan SSR Ýokary Sowetiniň Wedomostlary, 1983-nji ýyl, № 18, 44-nji madda), oňa üýtgetmeler we goşmaçalar girizilen ähli soňky kanunlary ýa-da olaryň degişli bölümlerini we böleklerini güýjüni ýitiren diýip ykrar etmeli.

4-nji madda. Türkmenistanyň kanunlary we kadalaşdyryjy hukuk namalary Türkmenistanyň Ýaşayyş jaý kodeksine laýyk getirilýänçä, şu Kodekse garşy gelmeýändigine görä hereket edýärler.

5-nji madda. Türkmenistanyň Ministrler Kabineti üç aý möhletde Türkmenistanyň kadalaşdyryjy hukuk namalaryny şu Kodekse laýyk getirmeli.

**Türkmenistanyň
Prezidenti**

**Gurbanguly
Berdimuhamedow**

Aşgabat şäheri.
2013-nji ýylyň 2-nji marty.
№ 374-IV.

TÜRKMENISTANYŇ ÝAŞAÝYŞ JAÝ KODEKSI

I BÖLÜM. UMUMY DÜZGÜNLER

1-nji bap. Esasy düzgünler

1-nji madda. Türkmenistanyň ýaşayyş jaý kanunçylygynyň esasy başlangyçlary

1. Türkmenistanyň ýaşayyş jaý kanunçylygy Türkmenistanyň raýatlarynyň abadanlaşdyrylan ýaşayyş jaýyny almakda ýa-da edinmekde we özbaşdak ýaşayyş jaýyny gurmakda döwletden goldaw almak, ýaşayyş jaýynyň eldegrilmesizligi hem-de kanunda kesgitlenen esaslar bolmasa, ýaşayyş jaýyndan mahrum edilip bilinmezligi barada Türkmenistanyň Konstitusiýasynda berkidilen hukuklaryny amala aşyrmagy üçin şertleri üpjün etmäge, ýaşayyş jaý bazarynyň emele gelmegine we ösmegine gönükdirilendir.

2. Türkmenistanyň raýatlary öz isleglerine we bähbitlerine laýyklykda özlerine degişli ýaşayyş jaý hukuklaryny erkin amala aşyryrlar, şol sanda olara ygtyýar edýärler. Raýatlaryň ýaşayyş jaý hukuklary amala aşyrylanda we ýaşayyş jaý gatnaşyklaryndan gelip çykýan borçlar ýerine ýetirilende beýleki raýatlaryň hukuklarynyň, azatlyklarynyň we kanuny bähbitleriniň bozulmagyna ýol berilmeýär.

3. Türkmenistanyň raýatlary kanun esasynda we diňe konstitusiýa gurluşyň esaslaryny, ahlaklylygy, beýleki adamlaryň saglygyny, hukuklaryny we kanuny bähbitlerini goramak, döwletiň goranmak zerurlyklaryny we howpsuzlygyny üpjün etmek maksady bilen zerur bolan çäkde ýaşayyş jaý hukuklaryndan çäklendirilip bilner.

4. Eýeçilik hukugy esasynda, kireýine alyjy hökmünde we Türkmenistanyň kanunçylygynda göz önünde tutulan gaýry esaslar boýunça raýatlaryň ýaşamak üçin ýaşayyş jaýyny saýlamak erkinligine hukugy bardyr.

5. Raýatlaryň ýaşamak üçin ýaşayyş jaýyny saýlamak erkinligine bolan hukuklarynyň çäklendirilmegine diňe Türkmenistanyň kanunçylygy esasynda ýol berilýär.

2-nji madda. Türkmenistanyň ýaşayyş jaý kanunçylygy bilen düzgünleşdirilýän gatnaşyklar

1. Türkmenistanyň ýaşayyş jaý kanunçylygy fiziki we ýuridik şahslaryň, döwlet häkimiýet edaralarynyň, Geňeşleriň şu meseleler boýunça gatnaşyklaryny düzgünleşdirýär:

1) ýaşayyş jaý gatnaşyklarynyň döremegi, amala aşyrylmagy, üýtgemegi we bes edilmegi;

2) ýaşayyş jaý gaznasynyň hasaba alynmagy;

3) ýaşayyş jaýlaryny ulanmagyň, saklamagyň we abatlamagyň üpjün edilmegi;

4) raýatlaryň ýaşayyş jaý hukuklarynyň berjaý edilişine we ýaşayyş jaýlarynyň maksatly peýdalanylyşyna gözegçilik edilmegi.

2. Ýaşayyş jaýyny gurmak, oňa hyzmat ediş enjamlary ulanmak bilen gaýtadan enjamlaşdyrmak we meýilleşdirilişini üýtgetmek, jemagat hyzmatlaryny üpjün etmek bilen bagly gatnaşyklar şu Kodeks we Türkmenistanyň beýleki kadalaşdyryjy hukuk namalary bilen düzgünleşdirilýär.

3. Eger Türkmenistanyň kanunçylygynda we halkara şertnamasynda başgaça bellenilmedik bolsa daşary ýurt raýatlarynyň, raýatlygy bolmadyk adamlaryň, daşary ýurt ýuridik şahslaryň gatnaşmagyndaky ýaşayyş jaý gatnaşyklary babatda Türkmenistanyň ýaşayyş jaý kanunçylygynyň kadalary ulanylýar.

Türkmenistanda hemişelik ýaşayan raýatlygy bolmadyk adamlaryň

gatnaşmagyndaky ýaşayyş jaý gatnaşyklary babatda Türkmenistanyň ýaşayyş jaý kanunçylygy ulanylýar.

(2019-njy ýylyň 2-nji martyndaky Türkmenistanyň Kanunynyň redaksiýasynda – Türkmenistanyň Mejlisiniň Maglumatlary, 2019 ý., № 1, 9-njy madda).

3-nji madda. Türkmenistanyň ýaşayyş jaý kanunçylygy

1. Türkmenistanyň ýaşayyş jaý kanunçylygy Türkmenistanyň Konstitusiyasyna esaslanýar we şu Kodeksden hem-de oňa laýyklykda kabul edilýän Türkmenistanyň beýleki kadalaşdyryjy hukuk namalaryndan ybaratdyr.

2. Türkmenistanyň ýer, binagärlik, şäher gurluşygy hakynda we beýleki kanunçylygy ýaşayyş jaý gatnaşyklarynyň düzgünleşdirilmegine degişli böleginde, eger bu gatnaşyklar Türkmenistanyň ýaşayyş jaý kanunçylygy bilen düzgünleşdirilmedik bolsa, ulanylýar.

3. Türkmenistanyň Ministrler Kabineti, ýerine ýetiriji häkimiýetiň ýerli edaralary we Geňeşler ýaşayyş jaý gatnaşyklaryny düzgünleşdirýän kadalaşdyryjy hukuk namalaryny şu Kodeksiň esasynda we ony ýerine ýetirmek maksady bilen kabul edýärler.

4. Eger Türkmenistanyň halkara şertnamasynda şu Kodeksde göz önünde tutulanlardan başga kadalar bellenen bolsa, onda halkara şertnamasynyň kadalary ulanylýar.

(2019-njy ýylyň 2-nji martyndaky Türkmenistanyň Kanunynyň redaksiýasynda – Türkmenistanyň Mejlisiniň Maglumatlary, 2019 ý., № 1, 9-njy madda).

4-nji madda. Türkmenistanyň ýaşayyş jaý kanunçylygynyň wagt boýunça hereketi

1. Türkmenistanyň ýaşayyş jaý kanunçylygynyň namasynyň yzyna täsir ediş güýji ýokdur we ol güýje girenden soň ýüze çykan ýaşayyş jaý gatnaşyklary babatda ulanylýar.

2. Türkmenistanyň ýaşayyş jaý kanunçylygynyň namasynyň hereketi onuň güýje girmeginden öň ýüze çykan ýaşayyş jaý gatnaşyklaryna diňe gös-göni onda göz önünde tutulan halatlarda degişli bolup biler.

3. Türkmenistanyň ýaşayyş jaý kanunçylygynyň namasy güýje girmeginden öň ýüze çykan ýaşayyş jaý gatnaşyklarynda ol güýje girenden soň ýüze çykan ýaşayyş jaý hukuklary we borçlary babatda ulanylýar.

4. Türkmenistanyň ýaşayyş jaý kanunçylygynyň namasy ol güýje girmeginden öň ýüze çykan ýaşayyş jaý hukuklaryna we borçlaryna, eger görkezilen hukuklar we borçlar ol güýje girmeginden öň baglaşylan şertnama esasynda ýüze çykan we eger şol nama bilen onuň hereketi öň baglaşylan şertnamalardan gelip çykan gatnaşyklara göni degişlidigi bellenen halatynda ulanylyp bilner.

5-nji madda. Türkmenistanyň Ministrler Kabinetiniň ýaşayyş jaý gatnaşyklaryny düzgünleşdirmek barada ygtyýarlyklary

Ýaşayyş jaý gatnaşyklaryny düzgünleşdirmek barada Türkmenistanyň Ministrler Kabinetiniň ygtyýarlyklaryna şular girýär:

1) ýaşaýyş jaý gaznasyny ulanmak we onuň abat saklanmagyny üpjün etmek barada döwlet syýasatyny işläp düzmek we durmuşa geçirmek;

2) ýaşaýyş jaý ulgamyny toplumlaýyn ösdürmegiň döwlet maksatnamasyny taýýarlamak we onuň ýerine ýetirilmegini üpjün etmek;

3) ýaşaýyş jaýy bilen bagly ilata edilýän jemagat hyzmatlarynyň hilini gowulandyrmagyň we ösdürmegiň uzak möhletleýin maksatnamalaryny taýýarlamak we olaryň ýerine ýetirilmegini üpjün etmek;

4) hususy eýeçilige özbaşdak ýaşaýyş jaý gurluşygy üçin uzak möhletleýin maksatnamany taýýarlamak we onuň ýerine ýetirilmegini üpjün etmek, özbaşdak ýaşaýyş jaý gurluşygy üçin ýörite ýer gaznalaryny döretmek;

5) fiziki we ýuridik şahslar üçin eýeçiliginiň görnüşine garamazdan ýaşaýyş jaýlarynyň erkin söwdasyny guraýan we geçiryän döwlet edaralaryny döretmek;

6) ýaşaýyş jaýlaryna we olary saklamaga bildirilýän talaplary, şeýle hem ýaşaýyş jaýlaryny, köp öýli ýaşaýyş jaýlarynda umumy emlägi ýa-da umumy peýdalanylýan ýerleri ulanmagyň we saklamagyň tertibini bellemek;

7) ýaşaýyş jaýlaryna ýanaşyk ýer böleklerini peýdalanmagyň we abadanlaşdyrmagyň kadalaryny we tertibini bellemek;

8) ýaşaýyş jaý hojalygyny dolandyryän döwlet edaralarynyň işini guramagyň umumy başlangyçlaryny kesgitlemek;

9) ýaşaýyş jaý gaznasynyň döwlet hasabyny ýöretmegiň ýeke-täk tertibini bellemek;

10) ýöriteleşdirilen ýaşaýyş jaý gaznasyny döretmegiň we şondan ýaşaýyş jaýlaryny bermegiň tertibini bellemek;

11) ýaşaýyş jaý şereketini guramagyň we onuň işiniň tertibini, agzalarynyň hukuk ýagdaýyny, şol sanda ýaşaýyş jaý şereketinden ýaşaýyş jaýyny almagyň tertibini kesgitlemek;

12) ýaşaýyş jaýlaryny üýtgedip gurmagyň, gaýtadan enjamlaşdyrmagyň ýa-da meýilleşdirilişini üýtgetmegiň şertlerini we tertibini, olary ýaşamak üçin ýaramsyz diýip ykrar etmegiň esaslaryny we tertibini bellemek;

13) ýaşaýyş jaý şertleri gowulandyrylmaga mätäç raýatlary hasaba almagyň kadalaryny, şonuň ýaly-da döwlet ýaşaýyş jaý gaznasyndan ýaşaýyş jaýyny kireýine almak-bermek şertnamasy boýunça raýatlara bermegiň we olary çalyşmagyň tertibini bellemek;

14) ýaşaýyş jaýynyň kireýi we jemagat hyzmatlarynyň haky üçin tölegiň möçberlerini, olary tölemegiň tertibini we möhletini, ýaşaýyş jaýynyň we jemagat hyzmatlarynyň tölegleri boýunça ýeňillikleri bellemek;

15) Türkmenistanyň kanunçylygynda bellenilen beýleki ygtyýarlyklary ýerine ýetirmek.

6-njy madda. Ygtyýarly döwlet edarasynyň ýaşaýyş jaý gaznasyny dolandyrmak boýunça ygtyýarlyklary

Ýaşaýyş jaý gaznasyny dolandyrmak barada ygtyýarly döwlet edarasynyň ygtyýarlyklaryna şular girýär:

1) ýaşaýyş jaýlaryny peýdalanmak we abat saklamak barada döwlet syýasatyny, ýaşaýyş jaý ulgamyny toplumlaýyn ösdürmegiň döwlet maksatnamasyny hem-de

ýaşaaýyş jaýy bilen bagly ilata edilýän jemagat hyzmatlarynyň hilini gowulandyrmagyň we ösdürmegiň uzak möhletleýin maksatnamalaryny durmuşa geçirmek;

2) ýaşaaýyş jaý kanunçylygyny kämilleşdirmek boýunça teklipleri taýýarlamak we Türkmenistanyň Ministrler Kabinetine bermek;

3) ýaşaaýyş jaý gaznasyny aýawly saklamak we onuň abadançylygy boýunça wezipeleri çözmekde ýaşaaýyş jaý we jemagat hojalygynyň kärhanalaryna, edaralaryna we guramalaryna maddy-enjamlaýyn kömegi bermek;

4) ýaşaaýyş jaýlarynyň taslamalaryny işläp taýýarlamak, olary gurmak, ýaşaaýyş jaýlarynyň abatlaýyş we durkuny täzeleýiş işlerini amala aşyrmak;

5) ýaşaaýyş jaýlarynyň hyzmat ediş desgalarynyň bökdençsiz işlemegini guramak;

6) ýaşaaýyş jaý gaznasynyň döwlet hasabyny ýöretmek;

7) eýeçiligiň görnüşine we pudaklaýyn degişlilikine garamazdan ýaşaaýyş jaý gaznasynyň enjamlaýyn tükelleýiş işleri boýunça çäreleri amala aşyrmak;

8) ýaşaaýyş jaý we jemagat hojalygy kärhanalarynyň edýän hyzmatlary üçin bellenilen tertipde nyrhлары emele getirmek we kämilleşdirmek işlerine gatnaşmak;

9) ygtyýarlyklarynyň çäginde eýeçiligiň görnüşine garamazdan ýaşaaýyş jaýlarynyň, köp öýli ýaşaaýyş jaýlarynda umumy emlägiň ýa-da umumy peýdalanylýan ýerleriň peýdalanylyşyna we saklanylyşyna, şeýle hem ýaşaaýyş jaýlarynyň we desgalaryň taslamalary düzülende enjamlaýyn şertleriň, ölçegleriň we kadalaryň berjaý edilişine gözegçilik etmek;

10) ýaşaaýyş jaýlaryny ulanmak we saklamak işleri amala aşyrylanda ýerli jemgyýetçilik öz-özüni dolandyryş edaralarynyň işine goldaw bermek;

11) ýaşaaýyş jaý gatnaşyklary babatda daşary ykdysady işi, şeýle hem ylmy-enjamlaýyn we ykdysady hyzmatdaşlygy amala aşyrmak;

12) Türkmenistanyň kanunçylygynynda bellenilen beýleki ygtyýarlyklary ýerine ýetirmek.

7-nji madda. Ýerine ýetiriji häkimiýetiň ýerli edaralarynyň we Geňeşleriň ýaşaaýyş jaý gatnaşyklary babatda ygtyýarlyklary

Ýaşaaýyş jaý gatnaşyklary barada ýerine ýetiriji häkimiýetiň ýerli edaralary we Geňeşler şu ygtyýarlyklary amala aşyrýar:

1) welaýatlaryň we welaýat hukukly şäherleriň häkimleri:

a) ýaşaaýyş jaý ulgamyny toplumlaýyn ösdürmegiň döwlet maksatnamasynyň hem-de ýaşaaýyş jaýlary bilen bagly ilata edilýän jemagat hyzmatlarynyň hilini gowulandyrmagyň we ösdürmegiň uzak möhletleýin maksatnamalarynyň ýerine ýetirilmegini üpjün etmek;

b) hususy eýeçilige özbaşdak ýaşaaýyş jaý gurluşygy üçin uzak möhletleýin maksatnamanyň ýerine ýetirilmegini, özbaşdak ýaşaaýyş jaý gurluşygy üçin döredilen ýörite ýer gaznalarynyň netijeli ulanylmagyny üpjün etmek;

ç) ýaşaaýyş jaý gaznasynyň ösdürilmeginiň meýilnamalaryny tassyklamak;

d) ýaşaaýyş jaýlaryna ýanaşyk ýer böleklerini peýdalanmagyň we abadanlaşdyrmagyň kadalarynyň we tertibiniň berjaý edilişine gözegçilik etmek;

e) ýaşaaýyş jaý şertleri gowulandyrylmaga mätäç raýatlary hasaba almak, döwlet ýaşaaýyş jaý gaznasyndandan ýaşaaýyş jaýlaryny raýatlara bermek we olary çalyşmak

kadalarynyň ýerine ýetirilişine gözegçilik etmek;

ä) ýaşayyş jaýlarynyň peýdalanylyşyna we saklanylyşyna, olaryň Türkmenistanyň kanunçylygynda bildirilýän talaplara laýyk gelişine gözegçiligi amala aşyrmak;

f) Türkmenistanyň kanunçylygynda bellenen beýleki ygtyýarlyklary amala aşyrmak.

2) etraplaryň, etrap hukukly şäherleriň häkimleri, arçynlar:

a) tabynlygyndaky ýaşayyş jaý gaznasyna ýolbaşçylyk etmek, ony ösdürmek boýunça meýilnamalary tassyklamak we olaryň ýerine ýetirilişine gözegçilik etmek;

b) döwlet pudaklaýyn ýaşayyş jaý gaznasynyň ýagdaýyna we ulanylyşyna, ýaşayyş jaý şereketleriniň ýaşayyş jaýlarynyň, hususy eýeçilikdäki ýaşayyş jaýlarynyň saklanylyşyna gözegçilik etmek;

ç) döwlet ýerli ýaşayyş jaý gaznasyna degişli ýaşayyş jaýyny almaga hukugy bolan adamlaryň hasabyny ýöretmek;

d) tabynlygyndaky ýaşayyş jaý gaznasyny paýlamak we raýatlara ýaşayyş jaýlaryny bermek;

e) döwlet ýaşayyş jaý gaznasyna degişli ýaşayyş jaýyny almaga hukugy bolan adamlaryň hasaba alnyşynyň we döwlet pudaklaýyn ýaşayyş jaý gaznasyna degişli ýaşayyş jaýlaryndan, şeýle hem ýaşayyş jaý şereketleriniň ýaşayyş jaýlaryndan ýaşayyş jaýyny bermek kadalarynyň ýerine ýetirilişine gözegçilik etmek;

ä) Türkmenistanyň kanunçylygynda bellenen beýleki ygtyýarlyklary amala aşyrmak.

8-nji madda. Ýaşayyş jaý gatnaşyklaryny düzgünleşdirmek barada ýerli jemgyýetçilik öz-özüni dolandyryş edaralaryň gatnaşmagy

Ýaşayyş jaý gatnaşyklaryny düzgünleşdirmek barada ýerli jemgyýetçilik öz-özüni dolandyryş edaralary şulara hukuklydyrlar:

1) ýaşayyş jaýlaryny ulanmakda we olary abat saklamakda ýaşayjylara ýardam etmek;

2) ýaşayjylaryň ýaşayyş jaý-durmuş şertlerini gowulandyrmak barada tekliplerini degişli edaralara bermek;

3) gurluşyk etmek, ýaşayyş jaýlaryna ýanaşyk ýer böleklerini peýdalanmak we abadanlaşdyrmak kadalarynyň berjaý edilişine jemgyýetçilik gözegçiligini amala aşyrmak;

4) Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda ýaşayyş jaý gatnaşyklary bilen bagly beýleki hukuklary amala aşyrmak.

9-njy madda. Ýaşayyş jaý jedellerini çözmek

Ýaşayyş jaý hukuk gatnaşyklaryndan gelip çykýan jedeller kazyýet tertibinde çözülýär.

10-njy madda. Daşary ýurda işe iberilen Türkmenistanyň raýatlaryny ýaşayyş jaýlary bilen üpjün etmek

Daşary ýurda işe iberilen Türkmenistanyň raýatlary Türkmenistanyň Ministrler Kabineti tarapyndan kesgitlenýän tertipde we şertlerde bolýan ýerinde ýaşayyş jaýlary bilen üpjün edilýär.

2-nji bab. Ýaşayyş jaý gatnaşyklarynyň obýektleri. Ýaşayyş jaý gaznasy

11-nji madda. Ýaşayyş jaý gatnaşyklarynyň obýektleri

1. Ýaşayyş jaý gatnaşyklarynyň obýektleri - ýaşayyş jaýlarydyr.
2. Ýaşayyş jaýy gozgalmaýan emläk bolup, raýatlaryň hemişelik ýaşamagy üçin ýaramly bolmalydyr we Türkmenistanyň kadalaşdyryjy hukuk namalary bilen bellenen arassaçylyk, enjamlaýyn hem-de beýleki kadalara we ölçeglere laýyk gelmelidir.
3. Jaýy ýaşayyş jaýy diýip hasap etmegiň tertibi, ýaşayyş jaýyna, onuň ýerleşýän ýerine bildirilýän, şonuň ýaly-da ol ýer böleginiň ölçegleri we çäkleri barada talaplar şu Kodeks we Türkmenistanyň beýleki kadalaşdyryjy hukuk namalary bilen belleniýär.
4. Ýaşayyş jaýy şu Kodeks we Türkmenistanyň beýleki kadalaşdyryjy hukuk namalary bilen bellenen esaslarda we tertipde ýaşamak üçin ýaramsyz diýlip ykrar edilip bilner.
5. Ýaşayyş jaýynyň umumy meýdany gös-göni ýaşamak üçin niýetlenen jaýlaryň (ýaşayyş meýdany) we ýaşayyş jaýynda raýatlaryň ýaşamagy bilen bagly olaryň durmuş we beýleki hajatlaryny kanagatlandyrmak üçin niýetlenen kömekçi peýdalanylýan jaýlaryň (peýdaly meýdany), şeýle hem ýaşayyş jaýynyň ähli bölekleriniň meýdanlarynyň jeminden durýar. Eýwanlar we şoňa meňzeş beýleki ýerler ýaşayyş jaýynyň umumy meýdanyna girmeýär.

12-nji madda. Ýaşayyş jaýlarynyň görnüşleri

1. Şu aşakdakylar ýaşayyş jaýlaryna degişlidir:
 - 1) ýaşayyş jaýy, ýaşayyş jaýynyň bir bölegi;
 - 2) öý, öýüň bir bölegi;
 - 3) otag.
2. Ýaşayyş jaýy – bir ýa-da şondan köp öýden, şeýle hem köp öýli ýaşayyş jaýyndaky umumy peýdalanylýan ýerlerden durýan özbaşdak kesgitlenen bina.
3. Öý – onda raýatlaryň ýaşamagy bilen bagly olaryň durmuş we beýleki hajatlaryny kanagatlandyrmak üçin, şeýle hem köp öýli ýaşayyş jaýlarynda umumy peýdalanylýan ýerlere göni barmaga mümkinçiligi üpjün edýän bir we şondan köp otaglardan hem-de kömekçi hökmünde peýdalanylýan jaýlardan durýan ýaşayyş jaýyndaky gurluş düzüm taýdan aýrybaşgalanan ýaşalýan jaý.
4. Otag diýlip ýaşayyş jaýynda ýa-da öýde gös-göni ýaşalýan ýer hökmünde peýdalanmak üçin niýetlenen ýaşayyş jaýynyň ýa-da öýüň bir bölegi hasap edilýär.

(2015-nji ýylyň 24-nji oktýabryndaky Türkmenistanyň Kanunynyň redaksiýasynda - Türkmenistanyň Mejlisiniň Maglumatlary, 2015 ý., № 4, 128-nji madda).

13-nji madda. Ýaşayyş jaýynyň niýetlenilişi. Ýaşayyş jaýyndan peýdalanmak

1. Ýaşayyş jaýy raýatlaryň ýaşamagy üçin niýetlenendir.
2. Ýaşayyş jaýyna bildirilýän talaplara garşy gelmeýän, beýleki raýatlaryň hukuklaryny we kanuny bähbitlerini bozmaýan halatlarynda ýaşayyş jaýynda kanuny esaslar boýunça ýaşayan raýatlar tarapyndan onuň hünär ýa-da hususy telekeçilik işini amala aşyrmak üçin peýdalanylmagyna ýol berilýär.
3. Döwlet ýaşayyş jaý gaznasynyň ýaşayyş jaýlaryny senagat häsiýetli hajatlar, şeýle hem edara jaýlary, dükanlar, ammarlar, jemgyýetçilik iýmiti kärhanalary üçin peýdalanmaga ýa-da kireýine bermäge ýol berilmeýär, olaryň köp öýli ýaşayyş jaýynyň ýaşayyş jaýynda ýerleşdirilmegine diňe ol ýaşalmaýan jaýa bellenilen tertipde geçirilenden soň ýol berilýär.
4. Ýaşayyş jaýyndan peýdalanmak onda ýaşayan adamlaryň, olaryň goňşularynyň hukuklarynyň we kanuny bähbitleriniň, ýangyn howpsuzlyk, arassaçylyk we ekologik, şeýle hem Türkmenistanyň kanunçylygynda göz önünde tutulan beýleki talaplaryň berjaý edilmegini hasaba almak bilen ýaşayyş jaýlaryny ulanmagyň we saklamagyň Türkmenistanyň Ministrler Kabineti tarapyndan tassyklanan kadalaryna laýyklykda amala aşyrylýar.
5. Ýaşayyş jaýlarynyň eýeleri ýaşayyş jaýyny bilelikde peýdalanmak üçin Türkmenistanyň kanunçylygynda gadagan edilmedik islendik birleşige birleşmäge haklydyrlar.

14-nji madda. Türkmenistanyň ýaşayyş jaý gaznasy

1. Türkmenistanyň çäginde ýerleşýän ýaşayyş jaýlary, şeýle hem beýleki binalarda ýerleşen ýaşayyş jaýlary Türkmenistanyň ýaşayyş jaý gaznasyny (mundan beýläk – ýaşayyş jaý gaznasy) emele getirýär.
2. Ýaşayyş jaý gaznasyna ýaşayyş jaýlaryndaky söwda, durmuş we beýleki hajatlar üçin niýetlenen ýaşalmaýan jaýlar girmeyär.

15-nji madda. Ýaşayyş jaý gaznasynyň görnüşleri

1. Eýeçiliginiň görnüşine baglylykda ýaşayyş jaý gaznasy şu aşakdakylara bölünýär:
 - 1) hususy ýaşayyş jaý gaznasy – fiziki şahslara, şeýle hem eýeçiligi döwlete degişli bolmadyk ýuridik şahslara eýeçilik hukugy esasynda degişli ýaşayyş jaýlarynyň jemi;
 - 2) döwlet ýaşayyş jaý gaznasy şulardan ybaratdyr:
 - a) döwlet ýerli ýaşayyş jaý gaznasyndandan – eýeçilik hukugynyň esasynda döwlete degişli ýerine ýetiriji häkimiýetiň ýerli edaralarynyň we Geňeşleriň ygtyýarynda durýan ýaşayyş jaýlarynyň jeminden,
 - b) döwlet pudaklaýyn ýaşayyş jaý gaznasyndandan – eýeçilik hukugynyň esasynda döwlete degişli döwlet häkimiýet edaralarynyň ygtyýarynda durýan ýaşayyş jaýlarynyň jeminden.

2. Peýdalanmagyň maksatlaryna baglylykda ýaşayyş jaý gaznasy şu

aşakdakylara bölünýär:

1) durmuş maksatly peýdalanylýan ýaşayyş jaý gaznasy – döwlet ýaşayyş jaý gaznasyndan kireýine almak-bermek şertnamasy boýunça raýatlara berilýän ýaşayyş jaýlarynyň jemi;

2) ýöriteleşdirilen ýaşayyş jaý gaznasy – döwlet ýaşayyş jaý gaznasyndan raýatlaryň aýry-aýry toparlarynyň ýaşamagy üçin niýetlenen ýaşayyş jaýlarynyň jemi;

3) özbaşdak ýaşayyş jaý gaznasy – ýaşayyş jaý eýeleri bolan raýatlar tarapyndan özüniň we maşgala agzalarynyň ýa-da başga raýatlaryň muzdsuz peýdalanmak şertlerinde ýaşamagy, şeýle hem şeýle jaýlaryň eýeleri bolan ýuridik şahslar tarapyndan peýdalanmagyň görkezilen şertlerinde raýatlaryň ýaşamagy üçin peýdalanylýan hususy ýaşayyş jaý gaznasyna degişli ýaşayyş jaýlarynyň jemi;

4) täjirçilik maksadyna ulanylýan ýaşayyş jaý gaznasy – eýeleri tarapyndan muzdly peýdalanmak şertlerinde raýatlaryň ýaşamagy üçin ulanylýan, şeýle hem beýleki şertnama boýunça eýelik etmäge ýa-da peýdalanmaga berilýän hususy ýaşayyş jaý gaznasyna degişli ýaşayyş jaýlarynyň jemi.

3. Şu Kodeksde we Türkmenistanyň beýleki kadalaşdyryjy hukuk namalarynda göz önünde tutulanlardan başga halatlarda, ýerine ýetiriji häkimiýetiň ýerli edaralary we Geňeşler ýa-da beýleki döwlet edaralary tarapyndan hususy ýaşayyş jaý gaznasynyň we döwlet ýaşayyş jaý gaznasynyň jaýlaryndaky ýaşayyş jaýlarynyň mejburi alynmagyna ýol berilmeýär.

4. Döwlet kärhanalary, edaralary we guramalary eýeçiligiň başga görnüşine geçende ýa-da üýtgedilip guralanda olaryň ygtyýarynda durýan ýaşayyş jaýy bu kärhanalaryň, edaralaryň we guramalaryň hukuk oruntutanlarynyň ygtyýaryna (eger olar kesgitlenen bolsa) ýa-da beýleki ýuridik şahslaryň ýa-da ýerine ýetiriji häkimiýetiň ýerli edaralarynyň we Geňeşleriň ygtyýaryna raýatlaryň ähli ýaşayyş jaý hukuklaryny, şol sanda ýaşayyş jaýyny hususylaşdyrmaga bolan hukuklaryny saklap galmak bilen bellenen tertipde berilmelidir. Şunda ýaşayyş jaýynyň täze eýesi, oňa eýelik edýän tarapyndan oň baglaşylan kireýine almak-bermek şertnamasynyň şertlerinde kireýine beriji bolýar.

5. Ýaşayyş jaýlarynyň ýaşayyş jaý gaznasynyň bir görnüşinden beýleki görnüşine geçirilmegi şu Kodeksde we Türkmenistanyň beýleki kadalaşdyryjy hukuk namalarynda kesgitlenen esaslar boýunça amala aşyrylýar.

(2019-njy ýylyň 2-nji martyndaky Türkmenistanyň Kanunynyň redaksiýasynda – Türkmenistanyň Mejlisiniň Maglumatlary, 2019 ý., № 1, 9-njy madda).

16-njy madda. Ýaşayyş jaý gaznasyny dolandyrmak

1. Ýaşayyş jaý gaznasyny peýdalanmak we saklamak çygrynda döwlet dolandyryşy Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda Türkmenistanyň Ministrler Kabineti, beýleki döwlet häkimiýet edaralary, ýerine ýetiriji häkimiýetiň ýerli edaralary we Geňeşler, şeýle hem oňa ýörite ygtyýarly edilen döwlet edaralary tarapyndan amala aşyrylýar.

2. Döwlet ýerli ýaşayyş jaý gaznasyny dolandyrmak ýerine ýetiriji häkimiýetiň ýerli edaralary we Geňeşler we olaryň tabynlygynda döredilýän dolandyryş edaralary tarapyndan amala aşyrylýar.

3. Döwlet pudaklaýyn ýaşayyş jaý gaznasyny dolandyrmak döwlet häkimiýet

edarylary we olaryň tabynlygynda döredilýän kärhanalar, edaralar, guramalar tarapyndan amala aşyrylýar.

4. Ýaşayyş jaý şereketleriniň ýaşayyş jaý gaznasyny dolandyrmak tertipnamalaryna laýyklykda olaryň dolandyryş edarylary tarapyndan amala aşyrylýar.

5. Hususy ýaşayyş jaý gaznasyny dolandyrmak olaryň eýesi tarapyndan gös-göni, şeýle hem ol tarapyndan döredilýän (bellenýän, saýlanýan) edaralar ýa-da ynanylan adamlar tarapyndan amala aşyrylýar.

(2019-njy ýylyň 2-nji martyndaky Türkmenistanyň Kanunynyň redaksiýasynda – Türkmenistanyň Mejlisiniň Maglumatlary, 2019 ý., № 1, 9-njy madda).

17-nji madda. Ýaşayyş jaý gaznasynyň döwlet hasaby

1. Ýaşayyş jaý gaznasynyň döwlet hasaby eýeçiligiň görnüşine garamazdan ýeketäk düzgün boýunça Türkmenistanyň Ministrler Kabineti tarapyndan bellenilýän tertipde alnyp barylýar.

2. Ýaşayyş jaý gaznasynyň döwlet hasaby ony hasaba almagyň beýleki görnüşleri bilen bir hatarda ýaşayyş jaý gaznasynyň enjamlaýyn hasaba alnyşyny, şol sanda onuň enjamlaýyn tükelleýiş we enjamlaýyn pasportlaşdyryş işleriniň geçirilmegini (ýaşayyş jaýyna enjamlaýyn pasporty – ýaşayyş jaýynyň bellenen talaplara laýyk gelşini üpjün etmek bilen bagly ýaşayyş jaýy hakynda maglumatlary özünde saklaýan resminamany resmileşdirmegi) göz önünde tutmalydyr.

18-nji madda. Ýaşayyş jaýyny ýaşalmaýan jaýa we ýaşalmaýan jaýy ýaşayyş jaýyna geçirmek

1. Ýaşamak üçin ýaramly ýaşayyş jaýynyň ýaşalmaýan jaýa geçirilmegine ýol berilmeýär. Aýratyn halatlarda ýaşayyş jaýynyň ýaşalmaýan jaýa, ýaşalmaýan jaýyň ýaşayyş jaýyna geçirilmegine şu Kodeksiň we Türkmenistanyň kanunçylygynyň talaplarynyň berjaý edilmegini hasaba almak bilen ýol berilýär.

2. Ýaşayyş jaýynyň ýaşalmaýan jaýa geçirilmegine şu halatlarda ýol berilmeýär:

1) ýaşayyş jaýlaryna barmagy üpjün edýän jaýlary peýdalanmazdan ýaşalmaýan jaýa geçirilýän ýaşayyş jaýyna barmak mümkin bolmasa ýa-da bu ýaşayyş jaýyna şeýle barmagy enjamlaşdyrmak üçin enjamlaýyn taýdan mümkinçilik ýok bolsa;

2) ýaşalmaýan jaýa geçirilýän ýaşayyş jaýy ýa-da ýaşayyş jaýynyň bir bölegi bu ýaşayyş jaýynyň eýesi tarapyndan ýa-da başga fiziki şahs tarapyndan hemişelik ýaşalýan ýer hökmünde peýdalanylýan bolsa;

3) ýaşalmaýan jaýa geçirilýän ýaşayyş jaýyna eýeçilik hukugy haýsydyr bir başga şahslaryň hukuklary bilen kynlaşdyrylan bolsa;

4) ýaşalmaýan jaýa geçirilýän ýaşayyş jaýy köp öýli ýaşayyş jaýynda ýerleşýän we onuň geçirilmegi senagat häsiýetli hajatlar üçin ulanylmagy maksat edilýän bolsa.

3. Köp öýli ýaşayyş jaýynda öýüň ýaşalmaýan jaýa geçirilmegine diňe şeýle öý görkezilen köp öýli ýaşayyş jaýynyň birinji gatynda ýerleşýän ýa-da birinji gatdan ýokarda, ýöne ýaşalmaýan jaýa geçirilýän öýüň gös-göni aşagynda ýerleşen jaýlar ýaşayyş jaýlary bolup durmaýan halatlarynda ýol berilýär.

4. Ýaşalmaýan jaýyň ýaşayyş jaýyna geçirilmegine şu halatlarda ýol berilmeýär:

1) ýaşalmaýan jaý ýaşayyş jaýy üçin bellenen talaplara laýyk gelmese ýa-da

onuň bellenilen talaplara laýyk gelmegini üpjün etmek mümkinçiligi bolmasa;

2) ýaşalýan jaýa geçirilýän ýaşalmaýan jaýa eýeçilik hukugy haýsydyr bir başga şahslaryň hukuklary bilen kynlaşdyrylan bolsa.

19-njy madda. Ýaşayyş jaýyny ýaşalmaýan jaýa we ýaşalmaýan jaýy ýaşayyş jaýyna geçirmegiň tertibi

1. Ýaşayyş jaýyny ýaşalmaýan jaýa ýa-da ýaşalmaýan jaýy ýaşayyş jaýyna geçirmek degişli jaýyň eýesiniň ýa-da onuň ygtyýarly eden edarasynyň (adamynyň) arzasy boýunça ýerine ýetiriji häkimiýetiň ýerli edarasynyň ýa-da Geňeşiň karary esasynda amala aşyrylýar.

2. Türkmenistanyň kadalaşdyryjy hukuk namalarynda göz önünde tutulan resminamalar goşulan ýaşayyş jaýyny ýaşalmaýan jaýa ýa-da ýaşalmaýan jaýy ýaşayyş jaýyna geçirmek baradaky arza ýerine ýetiriji häkimiýetiň ýerli edarasy ýa-da Geňeş tarapyndan seredilýär. Ýerine ýetiriji häkimiýetiň ýerli edarasy ýa-da Geňeş kabul edilen karar hakynda haýal etmän arza berijä we görkezilen karar haýsy jaý babatda kabul edilen bolsa şol jaýa ýanaşyk jaýlaryň eýelerine habar berýär.

3. Ýaşayyş jaýyny ýaşalmaýan jaýa ýa-da ýaşalmaýan jaýy ýaşayyş jaýyna geçirmek üçin ol jaýy gaýtadan enjamlaşdyrmak ýa-da onuň meýilleşdirilişini üýtgetmek ýa-da ony ýaşayyş jaýy ýa-da ýaşalmaýan jaý hökmünde peýdalanmak üçin başga işleri geçirmek zerur bolan halatynda ol işleri geçirmek barada talap, şeýle hem geçirilmegi zerur işleriň sanawy ýerine ýetiriji häkimiýetiň ýerli edarasynyň ýa-da Geňeşiň kararynda görkezilýär.

4. Ýaşayyş jaýyny ýaşalmaýan jaýa ýa-da ýaşalmaýan jaýy ýaşayyş jaýyna geçirmek üçin şu maddanyň üçünji böleginde göz önünde tutulan işleriň geçirilmegi zerur bolmasa, ýaşayyş jaýyny ýaşalmaýan jaýa we ýaşalmaýan jaýy ýaşayyş jaýyna geçirmek hakynda karar jaýy geçirmegiň tamamlanmagyny tassyklaýan we ol jaýy ýaşayyş jaýy ýa-da ýaşalmaýan jaý hökmünde peýdalanmak üçin esas bolan resminama hasap edilýär.

Ýaşayyş jaýyny ýaşalmaýan jaýa ýa-da ýaşalmaýan jaýy ýaşayyş jaýyna geçirmek üçin şu maddanyň üçünji böleginde göz önünde tutulan işleriň geçirilmegi zerur bolsa, degişli karar işleriň bellenilen tertipde taýýarlanan we resmileşdirilen taslamasyny nazara almak bilen ol jaýy gaýtadan enjamlaşdyrmaga ýa-da onuň meýilleşdirilişini üýtgetmäge ýa-da başga işleri geçirmäge esas bolup durýar. Ýaşayyş jaýynyň gaýtadan enjamlaşdyrylmagy ýa-da meýilleşdirilişiniň üýtgedilmegi ýa-da başga işleriň geçirilmegi barada işleriň tamamlanmagy bilen olary kabul etmek Türkmenistanyň kadalaşdyryjy hukuk namalarynda bellenilen tertipde amala aşyrylýar.

5. Jaý ýaşalýan ýa-da ýaşalmaýan jaý hökmünde geçirilenden soň peýdalanylanda ýangyn howpsuzlygynyň talaplary, arassaçylyk, ekologik we Türkmenistanyň kanunçylygynda bellenilen beýleki talaplar, şol sanda köp öýli ýaşayyş jaýlaryndaky ýaşalmaýan jaýlary peýdalanmak baradaky talaplar berjaý edilmelidir.

(2019-njy ýylyň 2-nji martyndaky Türkmenistanyň Kanunynyň redaksiýasynda – Türkmenistanyň Mejlisiniň Maglumatlary, 2019 ý., № 1, 9-njy madda).

20-nji madda. Ýaşayyş jaýyny gaýtadan enjamlaşdyrmak we onuň meýilleşdirilişini üýtgetmek barada düşünje

1. Ýaşayyş jaýyny gaýtadan enjamlaşdyrmak ýerine ýetiriji häkimiýetiň ýerli edarasynyň we Geňeşiň karary esasynda geçirilýän ýaşayyş jaýynyň enjamlaýyn pasportyna üýtgetmeleriň girizilmegini talap edýän hyzmat ediş ulgamlarynyň, arassaçylyk-enjamlaýyn, elektrik ýa-da başga enjamlaryň oturdylmagy, çalşylmagy ýa-da geçirilmegi bolup durýar.

2. Ýaşayyş jaýynyň meýilleşdirilişini üýtgetmek ýerine ýetiriji häkimiýetiň ýerli edarasynyň we Geňeşiň karary esasynda geçirilýän we ýaşayyş jaýynyň enjamlaýyn pasportyna üýtgetmeleriň girizilmegini talap edýän onuň içki ýerleşişiniň üýtgedilmegi bolup durýar.

(2019-njy ýylyň 2-nji martyndaky Türkmenistanyň Kanunynyň redaksiýasynda – Türkmenistanyň Mejlisiniň Maglumatlary, 2019 ý., № 1, 9-njy madda).

21-nji madda. Ýaşayyş jaýyny gaýtadan enjamlaşdyrmagyň ýa-da onuň meýilleşdirilişini üýtgetmegiň tertibi

1. Ýaşayyş jaýynda ýaşalýan we ýaşalmaýan jaýlary gaýtadan enjamlaşdyrmak ýa-da olaryň meýilleşdirilişini üýtgetmek olaryň eýeleriniň razylygy bilen işleriň gurluşyk kadalaryna we düzgünlerine laýyk gelmegine jogapkärçilik çekýän ýuridik ýa-da fiziki şahs tarapyndan ýerine ýetirilen taslamasy bolan halatynda mümkindir. Taslamanyň hökmany talaplara laýyk gelýänligi Türkmenistanyň kanunçylygynda bellenilen tertipde binagärlik we şäher gurluşyk işleri çygyrdaky ygtyýarly döwlet edarasy tarapyndan tassyklanýar.

2. Ýaşayyş jaýyny gaýtadan enjamlaşdyrmak ýa-da onuň meýilleşdirilişini üýtgetmek boýunça işleriň hakykatda ýerine ýetirilýän taslama laýyk gelmegi üçin jogapkärçiligi Türkmenistanyň kanunçylygynda bellenilen tertipde jaýyň eýesi we işleri ýerine ýetiriji çekýärler. Ýaşayyş jaýyny gaýtadan enjamlaşdyrmak ýa-da onuň meýilleşdirilişini üýtgetmek ol ýaşayyş jaýynyň beýleki eýeleriniň bähbitlerine degýän bolsa, bu işler olaryň deslapky ýazmaça razylygy bilen amala aşyrylýar.

22-nji madda. Ýaşayyş jaýyny baş-başdak gaýtadan enjamlaşdyrmagyň ýa-da onuň meýilleşdirilişini üýtgetmegiň netijeleri

1. Ýerine ýetiriji häkimiýetiň ýerli edarasynyň ýa-da Geňeşiň karary, eýesiniň razylygy bolmazdan ýa-da gaýtadan enjamlaşdyrmagyň ýa-da meýilleşdirilişini üýtgetmegiň taslamasyny bozmak bilen geçirilen ýaşayyş jaýyň gaýtadan enjamlaşdyrylmagy ýa-da meýilleşdirilişiniň üýtgedilmegi baş-başdaklyk hasap edilýär.

2. Baş-başdak gaýtadan enjamlaşdyrylan ýa-da meýilleşdirilişi üýtgedilen ýaşayyş jaýynyň eýesi ýa-da ony kireýine alyjy ýerine ýetiriji häkimiýetiň ýerli edarasy ýa-da Geňeş tarapyndan bellenen tertipde we möhletde şol ýaşayyş jaýyny öňki görnüşine getirmäge borçludur.

3. Baş-başdak gaýtadan enjamlaşdyrylan ýa-da meýilleşdirilişi üýtgedilen ýaşayyş jaýyny öňki görnüşine getirmek barada talap bellenen möhletlerde ýerine ýetirilmedik

halatynda ýerine ýetiriji häkimiýetiň ýerli edarasynyň ýa-da Geňeşiň baş-başdak gaýtadan enjamlaşdyrylan ýa-da meýilleşdirilişi üýtgedilen ýaşaýyş jaýyny öňki görnüşine getirmäge onuň eýesini ýa-da ony kireýine alyjyny borçly etmek barada hak isleg bilen kazyýete ýüzlenmäge hukugy bardyr. Ýerine ýetiriji häkimiýetiň ýerli edarasynyň ýa-da Geňeşiň kazyýete bu hak isleg bilen ýüzlenmegi baş-başdak gaýtadan enjamlaşdyrylan ýa-da meýilleşdirilişi üýtgedilen ýaşaýyş jaýynyň eýesini ýa-da ony kireýine alyjyny Türkmenistanyň kanunçylygynda göz önünde tutulan jogapkärçilikden boşatmaýar.

4. Ýaşaýyş jaýynyň baş-başdak gaýtadan enjamlaşdyrylmagy ýa-da onuň meýilleşdirilişiniň üýtgedilmegi üçünji şahsyň hukuklarynyň we kanuny bähbitleriniň bozulmagyna getirmeýän ýa-da adamyň janyna ýa-da saglygyna howp döretmeýän bolsa, ýaşaýyş jaýy kazyýetiň çözüdi esasynda gaýtadan enjamlaşdyrylan ýa-da meýilleşdirilişi üýtgedilen ýagdaýda galdyrylyp bilner.

(2019-njy ýylyň 2-nji martyndaky Türkmenistanyň Kanunynyň redaksiýasynda – Türkmenistanyň Mejlisiniň Maglumatlary, 2019 ý., № 1, 9-njy madda).

II BÖLÜM. HUSUSY ÝAŞAÝYŞ JAÝ GAZNASY

3-nji bab. Ýaşaýyş jaýyna hususy eýeçilik hukugyny edinmek

23-nji madda. Ýaşaýyş jaýyny hususy eýeçilige edinmäge bolan hukuk

1. Fiziki şahsyň ýa-da eýeçiligi döwlete degişli bolmadyk ýuridik şahsyň eýeçiliginde Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda edinilen ýaşaýyş jaýy (mundan beýläk – hususy ýaşaýyş jaýy) bolup biler.

2. Fiziki ýa-da ýuridik şahsyň hususy ýaşaýyş jaýynyň sany we ölçegleri çäklendirilmeýär.

3. Raýatlaryň ýaşaýyş jaýyna hususy eýeçilik hukugyny edinmegi hususy eýeçilige özbaşdak ýaşaýyş jaý gurluşygy üçin ýörite ýer gaznalaryny döretmek, hususy eýeçilige özbaşdak ýaşaýyş jaýyny gurmak, şunda uzak möhletleýin ýeňillikli karz serişdelerinden peýdalanmak we beýleki çäreler bilen üpjün edilýär hem-de bellenilen tertipde ipoteka we Türkmenistanyň kanunçylygynda göz önünde tutulan beýleki usullar bilen amala aşyrylýar.

4. Ýaşaýyş jaý toplumyna girýän we bir öýden durýan ýaşaýyş jaýyna hem-de köp öýli ýaşaýyş jaýynda ýerleşen ýaşaýyş jaýyna hususy eýeçilik hukugy fiziki we ýuridik şahslaryň paýly gatnaşmagy bilen ýaşaýyş jaýynyň bilelikde gurulmagy arkaly edinilip bilner. Şunda goýlan paýyň möçberine laýyklykda hususy ýaşaýyş jaýyna eýeçilik hukugy şahadatnama bilen resmileşdirilýär.

5. Eýeçiligi döwlete degişli bolmadyk ýuridik şahslar öz serişdeleriniň, şeýle hem Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda çekilen maýa goýumlarynyň hasabyna ýaşaýyş jaýyny gurmak arkaly oňa hususy eýeçilik hukugyny edinip biler.

6. Türkmenistanyň kanunçylygynda bellenilenlerden başga halatlarda hususy eýeçilik hukugyna degişli ýaşaýyş jaýlary alnyp ýa-da olaryň eýesi ol ýaşaýyş jaýlaryna eýeçilik hukugyndan mahrum edilip bilinmez.

(2015-nji ýylyň 24-nji oktýabryndaky Türkmenistanyň Kanunynyň redaksiýasynda – Türkmenistanyň Mejlisiniň Maglumatlary, 2015 ý., № 4, 128-nji madda).

24-nji madda. Ýaşaaýyş jaýyna hususy eýeçilik hukugynyň ýüze çykmagynyň esaslary

Ýaşaaýyş jaýyna ýa-da onuň bir bölegine hususy eýeçilik hukugy şu esaslar boýunça ýüze çykýar:

- 1) jaýy (jaýyň bir bölegini) gurmak;
- 2) satyn almak-satmak, alyş-çalyş etmek, sowgat etmek we Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda baglaşylan beýleki raýat-hukuk geleşiklerini amala aşyrmak;
- 3) ýaşaaýyş jaýyny miras boýunça almak;
- 4) bellenen tertipde ýörite maksatly ýeňillikli karz pul serişdelerini uzak möhletli esasyda almak arkaly tölemek şerti bilen edinmek;
- 5) kireýine alyjy tarapyndan eýelenýän döwlet ýaşaaýyş jaý gaznasyna degişli ýaşaaýyş jaýyny hususlaşdyrmak (tölegli ýa-da muzdsuz alynmak) arkaly eýeçilige edinmek;
- 6) ýaşaaýyş jaý şereketleriniň agzasy tarapyndan ýaşaaýyş jaýy üçin paýy doly tölemek;
- 7) fiziki şahsyň ýa-da eýeçiligi döwlete degişli bolmadyk ýuridik şahsyň öz serişdeleri bilen ýaşaaýyş jaýynyň gurluşygyna paýly gatnaşmagy hakynda şertnamanyň esasynda ýaşaaýyş jaýyny hususy eýeçilige bermek;
- 8) Türkmenistanyň kanunçylygynda bellenen tertipde degişli döwlet edaralarynyň karary boýunça hususy ýaşaaýyş jaýynyň ýykylmagy ýa-da eýesinden mejburi alynmagy netijesinde eýeçilikde durýan ýaşaaýyş jaýynyň ýitirilmegi üçin öwez hökmünde ýaşaaýyş jaýyny bermek;
- 9) Türkmenistanyň kanunçylygyna garşy gelmeýän beýleki esaslar boýunça.

25-nji madda. Ýaşaaýyş jaýyna hususy eýeçilik hukugynyň ýüze çykmagynyň, geçmeginiň aýratynlyklary

1. Bellenen tertipde berlen ýer böleginde täze gurlan ýaşaaýyş jaýyna hususy eýeçilik hukugy onuň Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda kabul edilip, döwlet belligine alnan pursadyndan ýüze çykýar.

2. Türkmenistanyň kanunçylygynda başgaça göz önünde tutulmadyk bolsa, ýaşaaýyş jaýyny satyn almak-satmak, sowgat etmek we alyş-çalyş etmek şertnamasy taraplar tarapyndan gol çekilen resminama düzmek arkaly ýazmaça görnüşde baglaşylýar we ol kepillendiriş taýdan tassyklanylмага hem-de döwlet belligine alynmaga degişlidir.

3. Ýaşaaýyş jaýyny satyn almak-satmak şertnamasynyň görnüşiniň berjaý edilmezligi onuň hakyky däl diýlip ykrar edilmegine getirýär.

4. Ömürlük ekläp-saklamak şerti bilen ýaşaaýyş jaýyny aýrybaşgalamak Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda kepillendirilip tassyklanylmaladyr.

5. Şu Kodeksde we Türkmenistanyň beýleki kadalaşdyryjy hukuk namalarynda bellenen şertlerde we tertipde ýaşaaýyş jaýlarynyň çalşylmagyna ýol berilýär.

6. Döwlet ýaşaaýyş jaý gaznasyna degişli ýaşaaýyş jaýyna hususy eýeçilik hukugy ol ýaşaaýyş jaýy Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda hususlaşdyrylan

halatynda ýüze çykýar.

7. Ýaşayyş jaý şereketleriniň ýaşayyş jaýyna hususy eýeçilik hukugy onuň agzasy tarapyndan ýaşayyş jaýy üçin paýy doly tölenenden soň ýüze çykýar.

8. Ýaşayyş jaýyna hususy eýeçilik hukugy Türkmenistanyň kanunçylygynda bellenilen tertipde döwlete geçirilip bilner.

9. Miras tertibinde ýaşayyş jaýyna hususy eýeçilik hukugy Türkmenistanyň kanunçylygynda göz önünde tutulan esaslar boýunça ýüze çykýar.

26-njy madda. Hususlaşdyrmak tertibinde döwlet ýaşayyş jaý gaznasyna degişli ýaşayyş jaýyna hususy eýeçilik hukugynyň edinilmegi

1. Döwlet ýaşayyş jaý gaznasyna degişli ýaşayyş jaýyny kireýine alyjy bile ýaşayan kämillik ýaşyna ýeten maşgala agzalarynyň razylygy bilen ol ýaşayyş jaýyny Türkmenistanyň kanunçylygynda bellenilen şertlerde we tertipde hususlaşdyrmaga haklydyr.

2. Eger şertnamada başgaça göz önünde tutulmadyk bolsa, döwlet ýaşayyş jaý gaznasyna degişli ýaşayyş jaýy kireýine alyjy tarapyndan hususlaşdyrylanda ol ýaşayyş jaýy kireýine alyjynyň we onuň bile ýaşayan maşgala agzalarynyň, şol sanda wagtlaýyn başga ýere gidenleriň we kämillik ýaşyna ýetmedikleriň umumy bilelikdäki eýeçiligine geçýär.

27-nji madda. Döwlet ýa-da jemgyýetçilik hajatlary üçin ýer böleginiň yzyna alynmagy bilen bagly hususy ýaşayyş jaýy ýykylanda ýaşayyş jaýynyň hususy eýeçilige berilmegi

1. Döwlet we jemgyýetçilik hajatlary üçin ýer böleginiň yzyna alynmagy (mundan beýläk – ýer böleginiň yzyna alynmagy) bilen bagly ýykylan hususy ýaşayyş jaýynyň ýerine eýesine, onuň bile ýaşayan maşgala agzalaryna, şeýle hem ýaşayyş jaýynyň ýykylmagyna çenli bu ýaşayyş jaýynda hemişelik ýaşayan beýleki adamlara olaryň razylygy bilen we ýykylan ýaşayyş jaýynyň eýesiniň saýlamagy boýunça oňa başga deň derejeli abadanlaşdyrylan ýaşayyş jaýy (durmuş we beýleki hajatlary kanagatlandyrmak üçin kömekçi peýdalanylýan jaýlary hasaba almazdan) hususy eýeçilik hukugy esasynda berilýär ýa-da ýykylan ýaşayyş jaýynyň, onuň kömekçi hojalyk binalarynyň, beýleki desgalaryň we ekinleriň bahasynyň möçberinde öwez puly tölenilýär.

2. Ýer böleginiň yzyna alynmagy bilen bagly ýykylýan hususy ýaşayyş jaýynyň, onuň kömekçi hojalyk binalarynyň, beýleki desgalaryň we ekinleriň ýerine ýaşayyş jaýyny hususy eýeçilige bermek ýa-da olaryň bahasyny tölemek Türkmenistanyň Ministrler Kabineti tarapyndan bellenilen tertipde amala aşyrylýar.

3. Ýer böleginiň yzyna alynmagy bilen bagly hususy ýaşayyş jaýy ýykylanda eýesine, onuň maşgala agzalaryna, şeýle hem bu jaýda hemişelik ýaşayan adamlara olaryň islegine görä ýykylýan ýaşayyş jaýynyň, onuň kömekçi hojalyk binalarynyň, beýleki desgalarynyň we ekinleriň bahasyny tölemek bilen bellenilen möçberde hususy eýeçilige özbaşdak ýaşayyş jaýyny gurmak we oňa hyzmat etmek üçin ýer bölegi berilýär. Şunda hususy eýeçilige özbaşdak ýaşayyş jaýyny gurmak üçin üç ýyldan köp bolmadyk möhlete wagtlaýyn ýaşayyş jaýy kireýine almak-bermek

şertnamasynyň şertlerinde berilýär.

4. Ýuridik şahsyň eýeçilik hukugyna degişli hususy ýaşaýyş jaýynyň, onuň kömekçi hojalyk binalarynyň, beýleki desgalarynyň we ekinleriň ýerleşýän ýer bölegi yzyna alnan halatynda oňa deň derejeli emlak berilýär we çekilen beýleki ýitgileriniň öwezini dolunýar ýa-da ýer böleginiň yzyna alynmagy bilen ýetirilen ýitgi doly möçberde tölenilýär.

5. Ýer böleginiň yzyna alynmagy bilen bagly hususy ýaşaýyş jaýy ýykylmaga degişli fiziki we ýuridik şahslaryň isleglerine görä degişli ilatly ýeriň çäginde täze ýerde başga deň derejeli abadanlaşdyrylan ýaşaýyş jaýy gurlup, olaryň eýeçiligine berlip bilner. Şunda ýaşaýyş jaýyň, onuň kömekçi hojalyk binalarynyň, beýleki desgalaryň we ekinleriň bahasynyň öwezini dolunmaýar.

6. Ýer böleginiň yzyna alynmagy bilen bagly fiziki we ýuridik şahslaryň razylygy bilen olaryň eýeçilik hukugynda bolan ýykylýan hususy ýaşaýyş jaýy, onuň kömekçi hojalyk binalary we beýleki desgalary degişli ilatly ýeriň çäginde täze ýere geçirilip we dikeldilip bilner. Şunda ýaşaýyş jaýynyň, onuň kömekçi hojalyk binalarynyň we beýleki desgalaryň geçirilmegi we dikeldilmegi bilen bagly çykdajylar yzyna alynýan ýer bölegi bölünip berilýän edaranyň hasabyna geçirilýär. Ýer böleginiň yzyna alynmagy bilen bagly ýykylýan hususy ýaşaýyş jaýyny, onuň kömekçi hojalyk binalaryny we beýleki desgalaryny degişli ilatly ýeriň çäginde täze ýere geçirmegiň tertibi Türkmenistanyň Ministrler Kabineti tarapyndan bellänýär.

28-nji madda. Fiziki ýa-da ýuridik şahsyň öz serişdeleri bilen ýaşaýyş jaý gurluşygyna paýly gatnaşmagy hakynda şertnamanyň esasynda ýaşaýyş jaýyna hususy eýeçilik hukugynyň edinilmegi

1. Ýaşaýyş jaýynyň gurluşygy maliýeleşdirilip başlanandan soň fiziki şahsyň ýa-da eýeçiligi döwlete degişli bolmadyk ýuridik şahsyň öz serişdeleri (maýa goýumlary) bilen gurulýan ýaşaýyş jaýynyň bahasynyň tölegi görnüşinde oňa gatnaşanda ýaşaýyş jaýyna hususy eýeçilik hukugy ýüze çykyp biler.

2. Ýaşaýyş jaýynyň gurluşygyna maýa goýmak hakynda ylalaşyk taraplaryň hukuklaryny we borçlaryny görkezmek bilen gurluşygyň başlanmagyna çenli resmileşdirilýär.

3. Şeýle ýaşaýyş jaýyna hususy eýeçilik hukugy gurluşygy tamamlanan ýaşaýyş jaýynyň Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda kabul edilip, döwlet belligine alnan pursadyndan ýüze çykýar

29-njy madda. Ýaşaýyş jaýyna umumy eýeçilik hukugy

1. Bilelikde ýaşaýyş jaýy gurlan, onuň raýat-hukuk geleşikleri arkaly edinilen ýa-da mirasa alnan, şeýle hem Türkmenistanyň kanunçylygyna garşy gelmeýän beýleki halatlarynda iki ýa-da şondan köp raýatlar ýaşaýyş jaýyna umumy eýeçilik hukugyny edinip bilerler.

2. Birnäçe adamlaryň eýeçiliginde durýan ýaşaýyş jaýy olara umumy eýeçilik hukugynda degişlidir.

3. Umumy eýeçilik hukugyna degişli ýaşaýyş jaýy eýeleriniň arasynda Türkmenistanyň kanunçylygynda bellenen tertipde bölünip bilner.

4. Är-aýalyň ýaşaýyş jaýyna umumy bilelikdäki eýeçilik hukugynyň aýratynlyklary Türkmenistanyň kanunçylygy bilen kesgitlenilýär.

30-njy madda. Ýaşaýyş jaýlarynyň erkin söwdasynyň bazary

1. Ýaşaýyş jaý gaznasyny netijeli peýdalanmak we ösdürmek, raýatlaryň ýaşaýyş jaýyna bolan isleglerini kanagatlandyrmak maksatlary bilen döwlet edaralary ýaşaýyş jaýy çygrynda gozgalmaýan emläkler bazarynyň emele getirilmegine we ösdürilmegine ýardam edýärler.

2. Ýaşaýyş jaý bazaryny emele getirmegiň we ýaşaýyş jaýlarynyň erkin söwdasyny guramagyň tertibi Türkmenistanyň kanunçylygy bilen kesgitlenýär.

31-nji madda. Ýaşaýyş jaýyna hususy eýeçilik hukugyny we onuň bilen bagly geleşikleri döwlet belligine almak

1. Ýaşaýyş jaýyna hususy eýeçilik hukugy, bu hukugyň ýüze çykmagy, geçmegi, çäklendirilmegi we bes edilmegi döwlet belligine alynmaga degişlidir.

2. Ýaşaýyş jaýyna hususy eýeçilik hukugyny we onuň bilen bagly geleşikleri döwlet belligine almak olar barada maglumatlary Türkmenistanyň kanunçylygynda bellenilen tertipde tassyklanylýan Jemagat sanawyna girizmek arkaly geçirilýär hem-de degişli resminamanyň berilmegi ýa-da döwlet belligine aldyrmak üçin berlen resminamada degişli ýazgynyň edilmegi bilen tassyklanylýar.

3. Ýaşaýyş jaýyna hususy eýeçilik hukugyny we onuň bilen bagly geleşikleri döwlet belligine almakdan boýun gaçyrylmagyna ýa-da bellige almak möhletiniň bozulmagyna kazyýet tertibinde şikaýat edilip bilner.

4-nji bap. Hususy ýaşaýyş jaýlaryndan peýdalanmak

32-nji madda. Hususy ýaşaýyş jaýynyň eýesiniň esasy hukuklary we borçlary

1. Hususy ýaşaýyş jaýynyň eýesi, eger şunuň bilen goňşularyň ýa-da beýleki üçünji şahslaryň hukuklary bozulmaýan bolsa we munuň özi Türkmenistanyň kanunçylygyna garşy gelmeýän bolsa, öz islegine görä oňa erkin eýelik etmäge, peýdalanmaga we ygtyýar etmäge haklydyr. Ýaşaýyş jaýyny satyn almak üçin karz serişdeleriniň hasabyna doly ýa-da bölekleyin hususy eýeçilik hukugyna edinilen ýaşaýyş jaýynyň eýesi karzy doly üzýänçä karz berijiniň razylygy bolmazdan bu ýaşaýyş jaýyna ygtyýar etmäge haky ýokdur.

2. Hususy ýaşaýyş jaýyny ýa-da onuň bölegini ýaşalmaýan jaý hökmünde eýesiniň peýdalanmagy üçin döwlet edaralarynyň rugsady talap edilmeyär. Şunda hususy ýaşaýyş jaýynyň eýesi gurluşyk, arassaçylyk, ýangyna garşy we beýleki hökmany kadalary we düzgünleri berjaý etmelidir. Hususy ýaşaýyş jaýynyň ýa-da onuň bir böleginiň ýaşalmaýan jaý hökmünde peýdalanylmagy beýleki raýatlaryň hukuklaryny we kanuny bähbitlerini bozmaly däldir.

3. Köp öýli ýaşaýyş jaýynda ýerleşen ýaşaýyş jaýlarynyň eýeleri ony saklamak boýunça umumy çykdajylara gatnaşmaga borçludyr. Şunda ýaşaýyş jaýlarynyň

eýeleriniň her biriniň çykdaýjalarynyň möçberi olaryň özara ylalaşygy bilen kesgitlenilýär.

33-nji madda. Hususy ýaşaýyş jaýynyň eýesiniň ýer bölegine bolan hukugy

1. Hususy ýaşaýyş jaýyny, şeýle hem gurluşygy gurlup tamamlanmadyk ýaşaýyş jaýyny satmak, sowgat etmek, onuň miras boýunça geçmegi onuň öňki eýesiniň bu ýaşaýyş jaýyna eýelik eden ygtyýarlyklarynyň möçberinde onuň täze eýesine degişli ýer bölegine bolan hukugynyň geçmegine getirýär.

2. Ýaşaýyş jaýyna berkidilen ýer bölegine ýaşaýyş jaýynyň eýeleriniň hukuklary Türkmenistanyň ýer hakynda kanunçylygy bilen kesgitlenilýär.

34-nji madda. Hususy ýaşaýyş jaýynyň eýesiniň maşgala agzalary

1. Hususy ýaşaýyş jaýynyň eýesiniň maşgala agzalary diýlip maşgala gatnaşyklaryna esaslanan hukuklary we borçlary bolan adamlar, ýagny äri (aýaly), olaryň çagalary we är-aýalyň ata-eneleri ykrar edilýär.

2. Hususy ýaşaýyş jaýynyň eýesiniň maşgala agzalary hökmünde beýleki adamlar hem kazyýet tarapyndan ykrar edilip bilner, eger olar bu ýaşaýyş jaýynyň eýesi bilen hemişelik ýaşaýan we onuň bilen umumy hojalygy azyndan baş ýyl bile alyp barýan bolsalar.

3. Zähmete ukypsyz eklençdäkiler, eger olar ýaşaýyş jaýynyň eýesi bilen hemişelik ýaşaýan bolsalar, hususy ýaşaýyş jaýynyň eýesiniň maşgala agzalary bolup durýarlar.

35-nji madda. Hususy ýaşaýyş jaýynyň eýesiniň maşgala agzalarynyň hukuklary we borçlary

1. Hususy ýaşaýyş jaýynyň eýesiniň maşgala agzalary, eger olar göçüp gelenlerinde başgaça bellenilmedik bolsa, onuň bilen bir hatarda bu ýaşaýyş jaýyndaky jaýlardan peýdalanmaga haklydyrlar.

2. Hususy ýaşaýyş jaýynyň eýesiniň maşgala agzalary özlerine bu ýaşaýyş jaýynyň eýesi tarapyndan berlen ýaşaýyş jaýyna öz kämilik ýaşyna ýetmedik çagalaryny göçürüp getirmäge haklydyrlar, maşgalanyň beýleki agzalaryny göçürüp getirmäge diňe ol ýaşaýyş jaýynyň eýesiniň razylygy bilen ýol berilýär.

3. Hususy ýaşaýyş jaýynyň eýesiniň maşgala agzalarynda ol ýaşaýyş jaýynyň eýesi bilen maşgala gatnaşyklary bes edilen halatlarynda hem şeýle ýaşaýyş jaýyndan peýdalanmak hukugy saklanyp galýar, bu ýagdaýda ol ýaşaýyş jaýyndan peýdalanmagyň tertibi bu ýaşaýyş jaýynyň eýesi bilen onuň maşgalasynyň öňki agzalarynyň arasyndaky ylalaşyk bilen kesgitlenilýär.

4. Hususy ýaşaýyş jaýynyň eýesiniň kämilik ýaşyna ýetmedik maşgala agzalarynyň ýaşaýan ýaşaýyş jaýyny aýrybaşgalamaga Türkmenistanyň kanunçylygynda bellenilen tertipde olara hossarlyk we howandarlyk edýän hossarlyk we howandarlyk edarasynyň razylygy bilen ýol berilýär.

5. Hususylaşdyrylan ýaşaýyş jaýynyň eýesiniň bu ýaşaýyş jaýyny hususylaşdyrmaga razylyk beren kämilik ýaşyna ýeten maşgala agzalary we

beýleki adamlar olaryň umumy bilelikdäki eýeçiligi bolup durýan hususlaşdyrylan ýaşaýyş jaýy babatda deň hukuklara eýedirler we deň borçlary ýerine ýetirýärler. Hususlaşdyrylan ýaşaýyş jaýyny satmak, çalyşmak, sowgat etmek, kireýine bermek ýaşaýyş jaýynyň eýesiniň kämillik ýaşyna ýeten maşgala agzalarynyň we bu ýaşaýyş jaýynda hemişelik ýaşayan beýleki adamlaryň razylygy bilen geçirilýär.

36-njy madda. Wesýetnamalaýyn ýüz döndermek boýunça we ömürlük ekläp-saklamak şertnamasynyň esasynda berlen hususy eýeçilik hukugy esasynda degişli ýaşaýyş jaýyndan peýdalanmak

1. Wesýetnamalaýyn ýüz döndermek boýunça wesýetnamalaýyn ýüz döndermekde görkezilen möhletde hususy ýaşaýyş jaýyndan peýdalanmak hukugy berlen adam bu ýaşaýyş jaýynyň eýesi bilen bir hatarda ol ýaşaýyş jaýyndan peýdalanýar. Hususy ýaşaýyş jaýyndan peýdalanmagyň wesýetnamalaýyn ýüz döndermek bilen bellenen möhleti gutarandan soň degişli adamyň ondan peýdalanmak hukugy bes edilýär, bu adamda başga kanuny esasynda bu ýaşaýyş jaýyndan peýdalanmak hukugynyň ýüze çykan halatlary muňa degişli däldir.

2. Ömürlük ekläp-saklamak şertnamasynyň esasynda hususy ýaşaýyş jaýynda ýaşayan adam berlen ol ýaşaýyş jaýynyň eýesiniň razylygy bolmazdan ony aýrybaşgalamaga ýa-da gaýry ýol bilen kynlaşdyrmaga haky ýokdur, ömürlük ekläp-saklamak talabyny üpjün etmek üçin bu ýaşaýyş jaýynyň girewe goýmak halatlary muňa degişli däldir. Ömürlük ekläp-saklamak şertnamasy ýatyrylanda hususy ýaşaýyş jaýy eýesine berilýär.

37-nji madda. Hususy ýaşaýyş jaý gaznasyna degişli ýaşaýyş jaýlaryny alyş-çalyş etmek

1. Hususy ýaşaýyş jaý gaznasyna degişli ýaşaýyş jaýynyň eýesi bile ýaşayan maşgala agzalarynyň, şol sanda wagtlaýyn başga ýere gidenleriň razylygy bilen bu ýaşaýyş jaýyny başga adamyň hususy eýeçilik hukugy esasynda degişli ýaşaýyş jaýyna, döwlet ýaşaýyş jaý gaznasyna degişli ýaşaýyş jaýyna degişli hukuklary we borçlary özara bermek bilen alyş-çalyş etmek hukugyna eýedir.

2. Şunda ýaşaýyş jaýlarynyň eýeleriniň arasynda Türkmenistanyň kanunçylygynda bellenen tertibi we talaplary berjaý etmek bilen alyş-çalyş şertnamasy baglaşylýar.

5-nji bap. Hususy ýaşaýyş jaýy gaznasyna degişli ýaşaýyş jaýlaryny kireýine bermek

38-nji madda. Ýaşaýyş jaýyny kireýine bermek

1. Ýaşaýyş jaýynyň eýesi özüniň ýaşayan ýa-da kireýine bermäge niýetlenilen ýaşaýyş jaýyny, şol sanda köp öýli ýaşaýyş jaýyny, hemişelik ýa-da wagtlaýyn ýaşamak üçin kireýine alyjylara kireýine bermäge haklydyr.

2. Kireýine alnan ýaşaýyş jaýynda ýaşamagyň şertleri (möhleti, kireý üçin tölegiň möçberi, abatlamak boýunça borçlary paýlamak, kireýine alyjylary çykarmagyň

esaslary we beýlekiler) şu Kodeks, Türkmenistanyň kadalaşdyryjy hukuk namalary, şeýle hem kireýine beriji bilen kireýine alyjynyň arasynda baglaşylan şertnama bilen kesgitlenilýär.

3. Ýaşayyş jaýynyň kireýine berilýän adamlaryny saýlamak hususy eýeçilik hukugy esasynda degişli ýaşayyş jaýynyň eýesi tarapyndan amala aşyrylýar.

39-njy madda. Ýaşayyş jaýynyň eýesiniň ýaşamaýan ýaşayyş jaýyny kireýine bermeginiň şertleri

1. Hususy ýaşayyş jaý gaznasyna degişli ýaşayyş jaýynyň eýesi özüniň we maşgala agzalarynyň ýaşamaýan ýaşayyş jaýyny olaryň razylygy bilen ýazmaça görnüşde baglaşylan şertnama boýunça kireýine berip biler.

2. Aýratyn ýaşayyş jaýy ýa-da ýaşamak üçin ýaramly, gurluşyk, arassaçylyk, ýangyna garşy we beýleki hökmany talaplara laýyk gelýän aýratyn otag (otaglar) kireýine berlip bilner.

3. Kireýine alyjy kireýine alan jaýyna, eger kireýine almak-bermek şertnamasyna başgaça göz önünde tutulmadyk bolsa, maşgala agzalaryny, kömekçi kireýine alyjylary we wagtlaýyn ýaşajylary göçürip getirmäge haklydyr.

4. Eger şertnamada başgaça göz önünde tutulmadyk bolsa, kireýine alyjy alty aýa çenli möhlet bilen kireýine alan ýaşayyş jaýyndan gitmäge haklydyr. Kireýine alnan ýaşayyş jaýyndan kireýine berijiniň razylygy bilen alty aýdan uzak möhlete gidilen halatynda degişli şertnama güýjüni saklaýar.

5. Kireýine almak-bermek şertnamasynyň hereketi taraplar tarapyndan bellenen möhletniň geçmegi ýa-da şertnamada görkezilen ýagdaýlaryň gelip ýetmegi boýunça bes edilýär. Hereket etmek möhletini we bes etmegiň beýleki esaslaryny göz önünde tutmaýan şertnama kireýine beriji tarapyndan islendik wagtda ýatyrylyp bilner, ýöne bu barada azyndan üç aý önünden kireýine alyja duýdurulmalydyr.

Şertnamany möhletinden ön kireýine berijiniň talap etmegi boýunça ýatymaga kireýine almak-bermek şertnamasynyň şertleriniň kireýine alyjy tarapyndan berjaý edilmedik halatynda, şeýle hem Turkmenistanyň kanunçylygynda kesgitlenen esaslar boýunça ýol berilýär.

Şertnama bes edilende ýa-da ýatyrylanda kireýine alyjy we onuň bilen bile ýaşaýan ähli adamlar başga ýaşayyş jaýy berilmezden çykarylmağa degişlidir.

6. Kireýine alyjy tarapyndan kireýine almak-bermek şertnamasyny möhletinden ön ýatyrylanda ol bu hakda kireýine berijä azyndan bir aý önünden duýdurmağa ýa-da bu aý üçin şertnamada bellenen tölegi tölemäge borçludur.

Eger şertnamada göz önünde tutulan onuň bes etmek möhletini ýa-da şertnamasynyň hereketini bes edýän başga ýagdaýyň gelip ýetmegine çenli bir aýdan az wagt galan bolsa görkezilen möhlet degişlilikde gysgalýar.

7. Eger ýaşayyş jaýyna göçülende kireýine alyjy bilen başgaça ylalaşylmadyk bolsa, kireýine alyjynyň özi bilen bile ýaşaýan maşgala agzasy kireýine almak-bermek şertnamasyna laýyklykda kireýine alyjynyň ýaşayyş jaýyny ulanmaga bolan hukugy bilen deň hukuga eýedir.

8. Eger kireýine almak-bermek şertnamasyna başgaça göz önünde tutulmadyk bolsa, kireýine berlen öýüň ýa-da ýaşayyş jaýynyň ýerleşýän köp öýli ýaşayyş jaýynyň eýeçilik hukugy başga adama geçende kireýine almak-bermek şertnamasyny

ýaşawyş jaýynyň täze eýesi üçin güýjüni saklaýar.

40-njy madda. Eýesiniň hemişelik ýaşayan ýaşawyş jaýyny kireýine bermeginiň şertleri

1. Eýesiniň hemişelik ýaşayan ýaşawyş jaýynda kireýine alyja ondaky ýaşawyş jaýy ýa-da onuň bir bölegi, şol sanda öý ýa-da öýüň bir bölegi, biri-biriniň üstünden geçilýän otag ýa-da otagyň bir bölegi kireýine berlip bilner. Ýaşawyş jaýynyň birnäçe eýeleriniň ýaşawyş jaýynda ýa-da ondaky öýde ýaşan halatynda ýaşawyş jaýyny kireýine bermek üçin ähli eýeleriň razylygy talap edilýär.

2. Şu maddanyň birinji böleginde göz önünde tutulan ýaşawyş jaýyny kireýine alyjy ýaşawyş jaýynyň eýeleriniň razylygy bolmazdan başga adamlary, şol sanda maşgala agzalaryny göçürüp getirmäge haky ýokdur.

3. Ýaşawyş jaýyny kireýine almak-bermek şertnamasynyň möhletiniň dolmagy bilen kireýine alyjy şertnamany täzeden baglaşmak hukugyna eýe bolmaýar we eger bu Türkmenistanyň kanunçylygyna garşy gelmeýän bolsa, ol kireýine berijiniň talap etmegi boýunça başga ýaşawyş jaýy berilmezden çykarylmaga degişlidir. Kireýine alyjy tarapyndan kireýine almak-bermek şertnamasy berjaý edilmese, şeýle hem önünden görüp bolmaýan ýagdaýlar ýüze çykanda ýa-da şu Kodeksiň 115-nji maddasynyň birinji böleginiň 1-4-nji bentlerinde göz önünde tutulan esaslar boýunça ol şertnama kireýine berijiniň talap etmegi boýunça möhletinden ön ýatyrylyp bilner.

4. Şu maddanyň birinji böleginde göz önünde tutulan ýaşawyş jaýyny kireýine almak-bermek şertnamasy onuň möhleti görkezilmezden baglaşylan bolsa, ol kireýine beriji tarapyndan şu Kodeksiň 39-njy maddasynyň başinji böleginde bellenen tertipde bes edilip bilner.

41-nji madda. Kömekçi kireýine alyjylaryň we wagtlaýyn ýaşajylaryň hukuk ýagdaýy

1. Kömekçi kireýine alyjylaryň ýaşamak şertleri ýaşawyş jaýyny kireýine alyjy bilen kömekçi kireýine alyjynyň arasyndaky şertnama bilen kesgitlenilýär (mundan beýläk – kömekçi kireýine almak-bermek şertnamasy).

2. Kömekçi kireýine almak-bermek şertnamasy taraplar tarapyndan bellenen möhletniň geçmegi ýa-da şertnamada görkezilen ýagdaýlaryň ýüze çykmagy boýunça bes edilýär.

Kireýine alyjynyň talap etmegi boýunça şertnamany möhletinden ön bes etmek kömekçi kireýine alyjy tarapyndan şertnama bozulanda, bes etmegiň möhletini ýa-da beýleki esaslaryny bellemeýän şertnamalar boýunça bolsa – islendik wagt kömekçi kireýine alyjyny azyndan bir aý galanda duýdurmak bilen mümkindir. Kömekçi kireýine almak-bermek şertnamasy şu Kodeksiň 59-njy maddasynda göz önünde tutulan ýaşawyş jaýyna bolan eýeçilik hukugynyň mejburi bes edilen halatlarynda hem bes edilýär.

3. Eger kömekçi kireýine almak-bermek şertnamasynda başgaça göz önünde tutulmadyk bolsa, kömekçi kireýine alyjy islendik wagtda şertnamany ýatyrmaq hukugyna eýedir.

4. Kömekçi kireýine almak-bermek şertnamasy bes edilende ýa-da ol kireýine

alyjy tarapyndan ýatyrylanda kömekçi kireýine alyjy başga ýaşaýyş jaýy berilmezden çykarylmaga degişlidir.

5. Kireýine alyjy kömekçi kireýine almak-bermek şertnamasyny baglaşmazdan ýaşaýyş jaýyna wagtlaýyn ýaşaýjylary göçürip getirmäge haklydyr. Wagtlaýyn ýaşaýjylaryň ýaşamak şertleri kireýine alyjy tarapyndan kesgitlenilýär.

6. Wagtlaýyn ýaşaýjylar azyndan ýedi gün galanda duýdurmak bilen islendik wagtda kireýine alyjynyň talap etmegi boýunça başga ýaşaýyş jaýy berilmezden çykarylmaga degişlidirler.

42-nji madda. Kireýine almak-bermek şertnamasy bes edilen halatynda kömekçi kireýine alyjylary we wagtlaýyn ýaşaýjylary çykarmak

Kireýine almak-bermek şertnamasy bes edilende şol bir wagtda kömekçi kireýine almak-bermek şertnamasy bes edilýär. Kömekçi kireýine alyjylar we wagtlaýyn ýaşaýjylar kireýine almak-bermek şertnamasy bes edilende başga ýaşaýyş jaýy berilmezden çykarylmaga degişlidir.

6-njy bab. Ýaşaýyş jaý şereketleri

43-nji madda. Ýaşaýyş jaý şereketini döretmek

1. Ýaşaýyş jaýyna bolan islegleri kanagatlandyrmak maksady bilen fiziki we eýeçiligi döwlete degişli bolmadyk ýuridik şahslar meýletin başlangyçlarda ýaşaýyş jaý şereketini (mundan beýläk – şereket) döretmäge we olaryň agzalary bolmaga haklydyrlar.

2. Şereket ýaşaýyş jaýyny gurmak, edinmek, dolandyrmak we ony agzalarynyň ýaşamagy üçin peýdalanmak maksady bilen döredilýär.

3. Şereketiň agzalary köp öýli ýaşaýyş jaýyny edinmäge, gurmaga, durkuny täzelemäge we saklamaga öz serişdeleri arkaly gatnaşýarlar.

4. Şereketiň işi Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda kabul edilen Tertipnama bilen düzgünleşdirilýär.

44-nji madda. Şereketde agzalygyň şertleri

1. Şereket onuň guralýan ilatly ýerinde ýaşayan 18 ýaşyna ýeten üçden az bolmadyk adamlar tarapyndan, şeýle hem ýuridik şahslaryň gatnaşmagynda döredilip bilner.

2. Eger Tertipnamada başgaça göz önünde tutulmadyk bolsa, şereket girýän fiziki ýa-da ýuridik şahsyň eýeçilik hukugynda ýaşaýyş jaýynyň bolmagy oňa girmäge päsgel berip bilmez, şeýle hem şereketiň agzasynyň peýdalanmaga hukugy bolan ýaşaýyş jaýlarynyň sany we olaryň ölçegleri çäklendirilmeýär.

45-nji madda. Şereketiň Tertipnamasy

1. Şereketiň Tertipnamasy onuň umumy ýygnaгыnda agzalarynyň azyndan üçden iki böleginiň gatnaşmagynda sesleriň ýönekeý köplügi bilen kabul edilýär.

2. Tertipnamada şu aşakdakylar bolmalydyr:
- 1) ady we işiniň maksady;
 - 2) ýerleşýän ýeri (hukuk salgysy);
 - 3) ýatymagyň we emlägi paýlamagyň tertibi;
 - 4) müdiriýetiň agzalary barada maglumat (ady we familiýasy, doglan ýeri we senesi, ýaşayan ýeriniň salgysy);
 - 5) müdiriýetiň mejlislerini bellemegiň we olarda kararlary kabul etmegiň tertibi;
 - 6) beýleki dolandyryş we gözegçilik edaralarynyň wezipeleri;
 - 7) girmegiň tertibi;
 - 8) agzalaryň hukuklary we borçlary;
 - 9) agzalaryň umumy ýygnağynyň ygtyýarlyklary;
 - 10) giriş we beýleki gatançlaryň möçberi;
 - 11) ýaşayyş jaýyny kireýine bermegiň ýa-da ony ýaşalmaýan jaý hökmünde peýdalanmagyň tertibi;
 - 12) wagtlaýyn ýaşajylary göçürüp getirmegiň şertleri;
 - 13) paý bölünende ýaşayyş jaýlaryndan peýdalanmagyň tertibi;
 - 14) şereketiň agzasynyň hukuklaryny we borçlaryny başga adamlara bermegiň tertibi we şertleri;
 - 15) şerekete degişli ýaşayyş jaýyndan we ýaşalmaýan jaýdan peýdalanmagyň beýleki şertleri;
 - 16) şeraketden çykarylmagyň esaslary.

46-njy madda. Şereketiň işiniň döwlet kepillikleri

1. Her bir raýatyň abadanlaşdyrylan ýaşayyş jaýyna bolan islegini kanagatlandyrmak maksady bilen döredilýän şerekete we onuň agzalaryna döwletden goldaw almak hukugy kepillendirilýär. Bellenilen tertipde şerekete berilýän maddy we maliýe goldawy hem-de karz pul ýeňillikleri Türkmenistanyň kanunçylygynda göz önünde tutulyp bilner.

2. Şerekete ýaşayyş jaýlarynyň gurluşygyny alyp barmak üçin ýer böleklerini bölüp bermegiň tertibi we degişli girew üpjünçiligi esasynda oňa uzak möhletleýin berilýän karzlaryň ýeňillikli şertleri Türkmenistanyň kanunçylygy bilen bellenilýär.

3. Şereketiň işini maliýeleşdirmäge meýletinlik başlangyjy esasynda Türkmenistanyň kanunçylygynda gadagan edilmedik maýa goýumlary çekilip bilner.

47-nji madda. Şereketi we oňa degişli gozgalmaýan emlägi döwlet belligine almak

1. Şereket onuň döwlet belligine alnan pursadyndan başlap ýuridik şahsyň hukuklaryna eýe bolýar. Şereketi döwlet belligine almak Türkmenistanyň kanunçylygynda bellenilen tertipde amala aşyrylýar.

2. Şereketiň eýeçilik hukugyna degişli gozgalmaýan emläk şu Kodeksiň 31-nji maddasynda bellenilen tertipde döwlet belligine alynýar. Şunda şereketiň her bir agzasyna peýdalanmaga berilýän jaýdaky her bir ýaşalýan we ýaşalmaýan jaýlar döwlet belligine alynýar.

48-nji madda. Şereketiň agzasynyň maşgala agzalarynyň hukuklary

1. Şereketiň agzasynyň maşgala agzalaryna degişlilik şu Kodeksiň 34-nji maddasyna laýyklykda kesgitlenilýär.

2. Är-aýalyň bile ýaşan döwründe geçirilen paý tölegleri babatda, eger olaryň arasynda başgaça ylalaşyk baglaşylmadyk bolsa, şereketiň agzasynyň äri (aýaly) paýyň bir bölegine bolan hukuga eýedir.

3. Paýa bolan hukuk şereketiň aradan çykan agzasynyň mirasdaryna Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda geçýär.

4. Şereketiň agzasynyň paýynyň bir bölegine hukugy bolan maşgala agzalary peýdalanylýan ýaşaýyş jaýy babatda şereketiň agzasynyň hukugy ýaly hukuklardan peýdalanýarlar we borçlary ýerine ýetirýärler. Şereketiň agzasynyň beýleki maşgala agzalary onuň ýaşaýyş jaýynda hemişelik ýaşamak hukugyndan peýdalanýarlar.

49-njy madda. Şereketde agzalygy bes etmek

1. Şereketde agzalyk şu aşakdaky halatlarda bes edilýär:

1) ondan meýletin çykylmagy;
2) tebigy betbagtçylygyň, ýangynyň, heläkçilikli ýa-da beýleki adatdan daşary ýagdaýlaryň netijesinde ýaşaýyş jaýynyň mundan beýläk peýdalanmak üçin ýaramsyz bolmagy;

3) onuň agzasynyň aradan çykmagy;

4) ondan çykarylmagy;

5) ýuridik şahsyň işini bes etmegi;

6) şereketiň ýatyrylmagy.

2. Şereketiň agzasy şu aşakdaky halatlarda kazyýetiň çözüdiniň esasynda agzalykdan çykarylyp bilner:

1) ýaşaýyş jaýyny, şeýle hem başga emlägi zygiderli ýumursa ýa-da zaýalasa;

2) umumy ýaşaýyş kadalaryny zygiderli bozsa, eger munuň özi bir ýaşaýyş jaýynda onuň bilen beýlekileriň ýaşamagy ýa-da jaýdaky ýaşalmaýan jaýyň peýdalanylmagy beýlekiler üçin mümkinçilik bermese, duýduryş we jemgyýetçilik täsir ediş çäreleri netijesiz bolsa;

3) Tertipnamada göz önünde tutulan beýleki halatlarda.

50-nji madda. Şereketden çykmagyň ýa-da çykarylmagyň netijeleri

1. Şereketiň agzasy paý gatanjynyň möçberi doly geçirilmeginden öň onuň düzüminden çykanda onuň paý gatanjynyň bir bölegine hukugy bolan jaýda ýaşaýan maşgala agzasy şereketi girmek üçin artykmaç hukuga eýe bolýar.

2. Şereketiň ondan çykan agzasy paý gatanjynyň bir bölegine hukugy bolan maşgala agzalarynyň razylygy bilen onuň agzasynyň hukuklaryny we borçlaryny bermegi isleýän başga fiziki ýa-da ýuridik şahsy görkezip biler. Şeýle fiziki ýa-da ýuridik şahs şereketi girmek üçin artykmaç hukuga eýe bolýar.

3. Beýleki halatlarda şereketi girmäge artykmaç hukuk ýaşaýyş jaýynda ýaşamaga galýan maşgalanyň beýleki agzalaryna geçýär, olaryň biri maşgalanyň umumy razylygy bilen bu şereketi girýär. Ylalaşyk gazanylmadyk halatynda şeýle

maşgalanyň bir agzasynyň şerekete girmek meselesi şeretiň umumy ýygnaý tarapyndan çözülýär.

4. Şeretiň şu Kodeksiň 49-njy maddasynyň ikinji böleginiň 1-nji we 2-nji bentleri esasynda ondan çykarylan agzasy, şonuň ýaly-da onuň umumy ýaşayş düzgünlerini bozmakda, şeretiň ýaşayş jaýyny ýa-da beýleki emlägini berbatlamakda ýa-da zaýalamakda günäli bilnen maşgala agzalary we bu ýaşayş jaýyndan peýdalanan beýleki adamlar ýaşayş jaýyndan başga ýaşayş jaýy berilmazden çykarylmaga degişlidir. Şeretden çykarylanyň maşgalasynyň galan agzalaryndan biriniň şeretiň agzasy bolan halatynda olar onuň ýaşayş jaýynda ýaşamak hukugyny saklap galýarlar. Şunda paýyň bir bölegine hukugy bolan maşgala agzalary şerekete girmek üçin artykmaç hukukdan peýdalanýarlar.

5. Eger emlägi berbatlamakda, zaýalamakda ýa-da umumy ýaşayşyň kadalaryny bozmakda şeretiň agzasynyň maşgala agzalary ýa-da bu ýaşayş jaýyndan peýdalanan beýleki adamlar günäkär bolsalar, diňe günäkär adamlar başga ýaşayş jaýy berilmazden çykarylmaga degişlidir.

6. Eger şeretiň Tertipnamasynda ondan çykarylmagyň goşmaça esaslary bellenen bolsa, onda şeretden çykarylmagyň degişli netijeleri hem göz önünde tutulmalydyr.

7. Şeretiň agzasynyň onuň düzüminden çykarmagy ýa-da ondan çykarylmagy bilen bagly boşadylýan ýaşayş jaýy şu madda laýyklykda şerekete girmek hukugy bolan fiziki ýa-da ýuridik şahslar bolmadyk halatynda onuň umumy ýygnaýyň karary boýunça şeretiň täze kabul edilen agzasyna berilýär.

8. Şeretiň agzalygyndan çykan ýa-da çykarylan adama onuň tölän paý gatanjy bu şeretiň önündäki borçnamalaryny hasaba almak bilen Türkmenistanyň kanunçylygynda bellenen tertipde gaýtarylýär.

51-nji madda. Şeretiň agzasy tarapyndan ýaşayş jaý üçin paý gatanjynyň möçberiniň doly tölenilmegi

1. Şeretiň agzasy tarapyndan paý gatanjynyň möçberiniň doly tölenilmegi onuň ýaşayş jaýyna eýeçilik hukuguny edinmegi üçin esas bolup durýär.

2. Şeretiň ýaşayş jaýynda eýeçilik hukuguny edinen agzasy şu Kodeksiň 31-nji maddasynda bellenen tertipde ony bellige aldyrmaga borçludur.

3. Ýaşayan jaýynda eýeçilik hukuguny alan şeretiň agzasy onda agza bolmagyň galan ähli hukuklaryny we borçlaryny saklaýär. Şeretiň ýaşayş jaýynda eýeçilik hukuguny alan adam ondan agzalykdan çykanda ýaşayş jaýynyň çäginden daşarda durýan şeretiň emläginden bellenen tertipde peýdalanmak hukuguny, şeýle hem şeýle emlägi saklamak we onuň eýeçilik hukugyna galtaşmaýan şeretiň dolandyryş edaralarynyň kararlaryny ýerine ýetirmek boýunça ähli borçlary saklap galýär.

52-nji madda. Şereti üýtgedip gurmak we ýatýrmak

1. Şeretiň ýaşayş jaýlaryna eýeçilik hukugy onda paýlaryny doly tölän agzalaryna geçen halatynda şeret agzalarynyň umumy ýygnaýyň karary bilen bu şeret ýaşayş jaý eýeleriniň şeretine üýtgedilip bilner.

2. Şeret Türkmenistanyň kanunçylygynda göz önünde tutulan esaslary

boýunça we tertipde ýatyrylyp bilner.

53-nji madda. Şereketiň ýaşaýyş jaýynyň ýykylmagy bilen bagly onuň agzasyny ýaşaýyş jaýy bilen üpjün etmek

Şereketiň şu Kodeksde göz öňünde tutulan esaslar boýunça ýaşaýyş jaýynyň ýykylmagy bilen onuň ýaşaýyş jaýyndan çykarylýan agzasy we onuň bilen bile ýaşayan maşgala agzalary babatynda şu Kodeksde göz öňünde tutulan kadalar ulanylýar.

**7-nji bab. Köp öýli ýaşaýyş jaýynyň gozgalmaýan we beýleki emlägine umumy eýeçilik hukugy.
Ýaşaýyş jaý eýeleriniň şereketi**

54-nji madda. Köp öýli ýaşaýyş jaýynda umumy emläge bolan eýeçilik hukugy

1. Köp öýli ýaşaýyş jaýynda ýaşaýyş jaý eýeleriniň umumy eýeçiligine bu jaýa degişli girelgeler, öýleriň arasyndaky basgançak meýdançalary, basgançaklar, liftler, üçekler, ýerzeminler, jaýyň ýaşaýyş jaý hökmünde peýdalanylmaýan bölegi, bu jaýyň göteriji we göteriji däl gurluşlary, jaýyň içinde ýa-da daşynda oturdylan we öýleriniň ikisine we ondan köpüsine hyzmat edýän suw, gaz, lagym, elektrik we gaýry hyzmat ediş desgalaryň we enjamlaryň bir bölegi, bu ýer böleginde ýerleşen we bu jaýa hyzmat etmek, ony ulanmak we abadanlaşdyrmak üçin niýetlenen abadanlaşdyryş, bagçylyk desgalary we beýlekiler (mundan beýläk – köp öýli ýaşaýyş jaýynda umumy emläk) degişlidir. Köp öýli ýaşaýyş jaýynda umumy emlägi ulanmagyň we saklamagyň tertibi Türkmenistanyň Ministrler Kabineti tarapyndan kesgitlenýär.

2. Köp öýli ýaşaýyş jaýynda ýaşaýyş jaý eýeleri köp öýli ýaşaýyş jaýynda umumy emläge eýelik edýärler, peýdalanýarlar we şu Kodeksde hem-de Türkmenistanyň kanunçylygynda bellenen tertipde ygtyýarlyk edýärler.

3. Köp öýli ýaşaýyş jaýynda umumy emlägiň ölçegini onuň durkuny täzelemek arkaly üýtgetmek diňe bu jaýdaky ýaşaýyş jaýynyň ähli eýeleriniň razylygy bilen mümkindir.

4. Eger bu ýaşaýyş jaýynyň eýeleriniň hukuklaryny we kanuny bähbitlerini bozmaýan bolsa, köp öýli ýaşaýyş jaýynda umumy emläk bu jaýdaky ýaşaýyş jaýlarynyň eýeleriniň umumy ýygnağynyň karary bilen beýleki adamlaryň peýdalanmagyna berlip bilner.

55-nji madda. Köp öýli ýaşaýyş jaýynda umumy emläge eýeçilik hukugyndaky paýlary kesgitlemek

1. Köp öýli ýaşaýyş jaýynda umumy emläkdäki paýlaryň möçberleri bu ýaşaýyş jaýynyň eýeleriniň hususy eýeçiliginde durýan ýaşaýyş jaýynyň sanyna, onuň ýerleşýän gatyna we beýleki şertlere laýyklykda köp öýli ýaşaýyş jaýynyň umumy meýdany bilen onuň ýaşaýyş jaýynyň umumy meýdanynyň gatnaşygy bilen kesgitlenilýär.

2. Ýaşawyş jaýyna eýeçilik hukugy geçende onuň täze eýesiniň köp öýli ýaşawyş jaýynda umumy emläge bolan hukukdaky paýy bu ýaşawyş jaýynyň öňki eýesiniň köp öýli ýaşawyş jaýynda umumy emläge bolan eýeçilik hukugyndaky paýyna deňdir.

3. Köp öýli ýaşawyş jaýyndaky ýaşawyş jaýynyň eýesi köp öýli ýaşawyş jaýynda umumy emläkdäki öz paýyny aýrybaşgalamaga, beýleki adamlaryň peýdasyna ondan ýüz döndermäge, şeýle hem özüniň eýeçilik hukugyna degişli ýaşawyş jaýyndan aýratynlykda umumy emläkdäki eýeçilik hukugyndaky öz paýynyň berilmegine eltýän beýleki hereketleri amala aşyrmaga hukugy ýokdur.

56-njy madda. Köp öýli ýaşawyş jaýyndaky umumy emlägi saklamak boýunça çykadjylara gatnaşmak

Ýaşawyş jaýynyň eýeleri köp öýli ýaşawyş jaýynda umumy emlägi saklamak we abatlamak boýunça çykadjylary köp öýli ýaşawyş jaýynyň umumy emlägindäki öz paýyna görä çekýärler.

57-nji madda. Ýaşawyş jaý eýeleriniň şereketi

1. Köp öýli ýaşawyş jaýynda ýaşawyş jaý eýeleriniň ählisi bilelikde işini jemgyýetçilik öz-özünü dolandyryş başlangyçlarynda amala aşyran ýaşawyş jaý eýeleriniň şereketini emele getirýär.

2. Ýaşawyş jaý eýeleriniň şereketiniň esasy wezipesi köp öýli ýaşawyş jaýynyň Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda ulanylmagyny we saklanylmagyny üpjün etmek, köp öýli ýaşawyş jaýynda umumy emläge eýelik etmegiň we peýdalanmagyň şertlerini hem-de tertibini bilelikde kesgitlemek bolup durýar.

3. Ýaşawyş jaý eýesiniň ýaşawyş jaý eýeleriniň şereketiniň ýatyrylmagyny talap etmäge haky ýokdur, köp öýli ýaşawyş jaýynyň doly ýa-da kem-käsleýin weýran bolmak halatlary muňa degişli däldir.

4. Ýaşawyş jaý eýeleriniň şereketini guramagyň we işiniň tertibi Türkmenistanyň kanunçylygy bilen kesgitlenilýär.

8-nji bab. Ýaşawyş jaýyna eýeçilik hukugynyň bes edilmegi

58-nji madda. Ýaşawyş jaýyna eýeçilik hukugynyň bes edilmegi

1. Ýaşawyş jaýyna eýeçilik hukugy eýesi tarapyndan ýaşawyş jaýy başga adama aýrybaşgalananda, eýesi aradan çykanda ýa-da ýaşawyş jaýy ýumrulanda, şeýle hem Türkmenistanyň kanunçylygynda göz önünde tutulan beýleki halatlarda bes edilýär.

2. Ýaşawyş jaýyna bolan umumy paýly eýeçilige gatnaşyjylaryň biri öz paýyny satanda satyn almagyň artykmaç hukugyna umumy paýly eýeçilige beýleki gatnaşyjy eýedir. Eger satylýan paýy edinmäge umumy eýeçilik paýynyň birnäçe gatnaşyjylary dalaş etseler, alyjyny saýlamak hukugy satyja degişlidir. Ýaşawyş jaýyna bolan umumy eýeçilikdäki paýy artykmaç satyn almak hukugyny amala aşyrmagyň tertibi Türkmenistanyň kanunçylygynda kesgitlenilýär.

59-njy madda. Ýaşawyş jaýyna eýeçilik hukugynyň mejbury bes edilmegi

1. Eýesiniň ýaşayyş jaýyna eýeçilik hukugynyň onuň erkine garşy bes edilmegi mejburi diýlip hasap edilýär. Ýaşayyş jaýyna eýeçilik hukugynyň mejburi bes edilmegine şu halatlarda ýol berilýär:

1) eýesiniň bergileri boýunça töleg onuň ýaşayyş jaýyna gönükdirilip tutulyp alnanda;

2) adatdan daşary ýagdaýlar şertlerinde Türkmenistanyň kanunçylygynda bellenen tertipde ýaşayyş jaýy eýesinden mejburi alnanda;

3) muzdsuz alnanda;

4) döwlet ýa-da jemgyýetçilik hajatlary üçin jaýyň ýerleşýän ýer bölegi yzyna alnanda.

2. Şu maddanyň birinji böleginiň 2-nji bendinde göz önünde tutulan esaslar boýunça ýaşayyş jaýyna eýeçilik hukugynyň mejburi bes edilmegi bilen onuň eýesine ýetirilen ýitgileriň öwezi dolunýar hem-de ýaşayyş jaýynyň bahasynyň möçberinde öwez puly tölenilýär ýa-da adatdan daşary ýagdaýyň düzgüni bes edilenden soň mejburi alnan ýaşayyş jaýy gaýtarylyp berilýär.

3. Şu maddanyň birinji böleginiň 4-nji bendinde göz önünde tutulan esaslar boýunça ýaşayyş jaýyna eýeçilik hukugynyň mejburi bes edilmegi bilen onuň eýesine ýetirilen ýitgileriň öwezi dolunýar hem-de şu Kodeksiň 27-nji maddasynda göz önünde tutulan tertipde abadanlaşdyrylan ýaşayyş jaýy onuň hususy eýeçiligine berilýär.

4. Şu maddanyň birinji böleginiň 1-nji we 3-nji bentlerinde göz önünde tutulan esaslar boýunça ýaşayyş jaýyna eýeçilik hukugy bes edilende ýaşayyş jaýynyň eýesi we alynýan ýaşayyş jaýynda ýaşayan adamlar başga ýaşayyş jaýy berilmezden çykarylmaga degişlidir.

60-njy madda. Ýaşayyş jaýyndan eýesiniň maşgala agzalaryny we beýleki ýaşajylary çykarmak

1. Şu Kodeksiň 59-njy maddasynyň birinji böleginiň 2-nji we 4-nji bentlerinde göz önünde tutulan esaslar boýunça ýaşayyş jaýyna eýeçilik hukugy bes edilende ýaşayyş jaýynyň eýesiniň maşgala agzalary (öňki agzalary) ýaşayyş jaýyndan çykarylýarlar we öňki ýaşayyş jaýynyň öwezi hökmünde alnan ýaşayyş jaýynda ýaşamak hukugyny edinýärler.

Öňki ýaşayyş jaýynda ýaşayan beýleki adamlar başga ýaşayyş jaýy berilmezden çykarylýar.

2. Eger şertnamada ýaşayyş jaýyny alyjy bilen başgaça göz önünde tutulmadyk bolsa, ýaşayyş jaýyna eýeçilik hukugy ýaşayyş jaýynyň eýesiniň erkine görä bes edilende (satmak, sowgat etmek) eýesiniň maşgala agzalary, onuň öňki maşgala agzalary we wagtlaýyn ýaşajylar başga ýaşayyş jaýy berilmezden çykarylýar.

Ýaşayyş jaýynyň eýesi bolup durýan kämilik ýaşyna ýetmedik adamyň bähbitlerine täsir edýän eýeçilik hukugynyň bes edilmegine şu Kodeksiň 35-nji maddasynyň dördünji böleginiň talaplarynyň berjaý edilmegi bilen ýol berilýär.

III BÖLÜM. DÖWLET ÝAŞAYYŞ JAÝ GAZNASY

9-njy bap. Döwlet ýaşaaýyş jaý gaznasyna degişli ýaşaaýyş jaýyny bermek

61-nji madda. Döwlet ýaşaaýyş jaý gaznasynyň düzümi

Döwlet ýaşaaýyş jaý gaznasy ýerine ýetiriji häkimiýetiň ýerli edaralarynyň we Geňeşleriň ygtyýaryndaky döwlet ýerli ýaşaaýyş jaý gaznasyndan hem-de döwlet häkimiýet edaralarynyň ygtyýaryndaky döwlet pudaklaýyn ýaşaaýyş jaý gaznasyndan kireýine almak-bermek şertnamasy esasynda raýatlaryň eýeleýän ýaşaaýyş jaýlaryndan ybaratdyr.

(2019-njy ýylyň 2-nji martyndaky Türkmenistanyň Kanunynyň redaksiýasynda – Türkmenistanyň Mejlisiniň Maglumatlary, 2019 ý., № 1, 9-njy madda).

62-nji madda. Raýatlaryň döwlet ýaşaaýyş jaý gaznasyna degişli ýaşaaýyş jaýyny almaga bolan hukugy

1. Ýaşaaýyş jaý şertleri gowulandyrylmaga mätäç raýatlaryň döwlet ýaşaaýyş jaý gaznasyna degişli ýaşaaýyş jaýyny peýdalanmak üçin şu Kodeksde we Türkmenistanyň beýleki kadalaşdyryjy hukuk namalarynda göz önünde tutulan esaslarda we tertipde almaga haky bardyr.

2. Ýaşaaýyş jaý şertleri gowulandyrylmaga mätäç raýatlary hasaba almagyň we olara ýaşaaýyş jaýlaryny bermegiň kadalary Türkmenistanyň Ministrler Kabineti tarapyndan tassyklanýar.

63-nji madda. Döwlet ýaşaaýyş jaý gaznasyna degişli ýaşaaýyş jaýyny bermegiň esaslary

1. Döwlet ýaşaaýyş jaý gaznasyna degişli ýaşaaýyş jaýy bu ilatly ýerde hemişelik ýaşaaýan ýaşaaýyş jaý şertleri gowulandyrylmaga mätäç raýatlaryň toparyna degişli Türkmenistanyň raýatlaryna berilýär.

2. Döwlet ýaşaaýyş jaý gaznasyna degişli ýaşaaýyş jaýlardan gulluk ýaşaaýyş jaýlary hökmünde ýaşaaýyş jaýlary Türkmenistanyň raýatlaryna şu Kodekse we Türkmenistanyň beýleki kadalaşdyryjy hukuk namalaryna laýyklykda berlip bilner.

3. Türkmenistanyň raýaty (äri (aýaly) kämillik ýaşyna ýetmedik çagalary bilen bilelikde) bu ilatly ýerde döwlet ýaşaaýyş jaý gaznasyna degişli diňe bir ýaşaaýyş jaýyny edinmäge haklydyr, nika baglaşylmagyna çenli är-aýalyň her biriniň şeýle ýaşaaýyş jaýy bolan halatlary muňa degişli däldir.

64-nji madda. Raýatlary ýaşaaýyş jaý şertleri gowulandyrylmaga mätäç diýip hasap etmegiň esaslary

1. Şu halatlarda raýatlar ýaşaaýyş jaý şertleri gowulandyrylmaga mätäç diýlip hasap edilýär:

1) ýaşaaýan ilatly ýerinde döwlet ýaşaaýyş jaý gaznasyna degişli ýaşaaýyş jaýynda kömekçi kireýine almak-bermek şertnamasy boýunça, eýeçiligiň beýleki görnüşlerine degişli ýaşaaýyş jaý gaznasynyň ýaşaaýyş jaýynda kireýine almak-bermek şertnamasy boýunça uzak wagtlap ýaşaaýan bolsa hem-de başga ýaşaaýyş jaýy bolmasa;

2) umumy ýaşawyş jaýynda hemişelik ýaşayan bolsa, umumy ýaşawyş jaýyna okuw bilen baglanyşykly ýerleşilen halatlary muña girmeyär;

3) ýaşawyş jaýy bellenen arassaçylyk we beýleki kadalaryň talaplaryna laýyk gelmeýän bolsa;

4) ýaşawyş jaý meýdanynyň ölçegi her adam başyna dokuz inedördül metrden az bolan ýaşawyş jaýynda ýaşayan bolsa, şunda ýaşawyş jaý meýdanynyň ölçegi kesgitlenende maşgalada on alty hepdeden az bolmadyk göwreliligi bolan aýallar hasaba alynmalydyr;

5) bir ýa-da biri-biriniň üstünden geçilýän otaglarda iki ýa-da şondan köp maşgala, şeýle hem aýry jynsly çagalary bolan maşgala ýaşayan bolsa;

6) sanawy Türkmenistanyň kadalaşdyryjy hukuk namalary bilen kesgitlenýän keselleriň agyr görnüşlerinden ejir çekýän we şoňa görä-de üzňeleşdirilen otaga mätäç bolsa.

2. Ýaşawyş jaý şertleriniň gowulandyrylmagyna mätäç raýatlar diýip hasap etmegiň beýleki esaslary Türkmenistanyň kanunçylygynda bellenip bilner.

65-nji madda. Ýaşawyş jaý şertlerini gowulandyrmak babatda döwletiň goldawyna mätäç raýatlaryň topary

1. Şu Kodeksiň 64-nji maddasynda görkezilen halatlarynda şu adamlar ýaşawyş jaý şertlerini gowulandyrmak babatda döwletiň goldawyna mätäç raýatlaryň toparyna degişli edilýär:

1) Beýik Watançylyk urşunyň weteranlary, wepat bolan (aradan çykan) Beýik Watançylyk urşuna gatnaşyjynyň ýanyoldaşy, beýleki döwletleriň çäklerinde bolan söweş hereketleriniň weteranlary we Beýik Watançylyk urşy ýyllarynda tylda zähmet çeken weteranlar;

2) I we II topar maýyplygy bolan adamlar, maýyplygy bolan eneler, şeýle hem özbaşdak saglygy dikeldiş maksatnamasynyň talaplaryny nazara almak bilen maýyplygy bolan çagalary terbiýeleýän maşgalalar;

3) eklenjinde çagalykdan maýyplygy bolan çagasy bolan adamlar;

4) ata-enesini ýitiren ýetim çagalar;

5) tebigy betbagtçylygyň, adatdan daşary ýagdaýlaryň netijesinde ýaşawyş jaýyndan mahrum bolan adamlar;

6) terbiýelemeginde dört we şondan köp çagalary bolan adamlar;

7) gulluk ýa-da jemgyýetçilik borçlaryny, harby gulluk borçlaryny ýerine ýetirenlerinde, adam ömrüni halas edenlerinde, hukuk tertibini goranlarynda wepat bolan adamlaryň, şeýle hem radiasiýa betbagtçylygy netijesinde heläk bolan ýa-da ondan kesellemegi bilen aradan çykan adamyň maşgala agzasy bolan adamlar;

8) harby gullukda bolmagyň aňryçäk ýaşyna ýetmegi sebäpli, şeýle hem saglyk ýagdaýyna görä ýa-da guramaçylyk-düzüm çäreleriniň geçirilmegi sebäpli harby gullukdan boşan adamlar (eger olaryň harby gullukda bolan umumy wagty 10 ýyl we şondan köp bolsa);

9) özi bilen bile ýaşap bir ýa-da şondan köp kämillik ýaşyna ýetmedik çagany bir özi terbiýeleýän ene (ata).

2. Ýaşawyş jaý şertlerini gowulandyrmak babatda döwletiň goldawyna mätäç

raýatlaryň toparyna degişli raýatlar we olara berilýän ýeňillikler Türkmenistanyň kanunçylygynda göz önünde tutulyp bilner.

66-njy madda. Ýaşayyş jaýyny almaga hukugy bolan raýatlary hasaba almak

1. Şu Kodeksiň 64-nji maddasynda sanalyp geçilen döwlet ýerli ýaşayyş jaý gaznasyna degişli ýaşayyş jaýyny almaga hukugy bolan raýatlary hasaba kabul etmek ýaşayan ýerleri boýunça etraplarda, etrap hukukly şäherlerde, etrapdaky şäherlerde, şäherçelerde we geňşliklerde ýerine ýetiriji häkimiýetiň ýerli edaralary, Geňşler (mundan beýläk – ýerine ýetiriji häkimiýetiň ýerli edarasy, Geňş) tarapyndan amala aşyrylýar.

2. Hasaba kabul etmek üçin gerek bolan resminamalaryň sanawy we görnüşi Türkmenistanyň kadalaşdyryjy hukuk namalary bilen kesgitlenilýär. Haýsydyr bir goşmaça resminamalaryň talap edilmegine ýol berilmeýär.

3. Ýaşayyş jaýyny almaga hukugy bolan raýatlary we olaryň maşgala agzalaryny hasaba kabul etmek hakynda arza bir aýyň dowamynda garalýar. Arza boýunça kabul edilen karar hakynda raýatlara ýazmaça habar berilýär.

4. Eger raýatyň soňky bäş ýylyň içinde şu aşakdakylar arkaly öz ýaşayyş jaý şertlerini bilkastlaýyn ýaramazlaşdyrmagy netijesinde ýaşayyş jaý şertleriniň gowulandyrylmagyna mätäç bolandygy anyklansa, oňa hasaba kabul etmekden ýüz dönderilip bilner:

- 1) ýaşayyş jaýyny çalyşmagy;
- 2) ýaşayyş jaýynyň onuň günäsi boýunça ýumrulmagy ýa-da zaýalanmagy;
- 3) ýaşayan döwründe ýaşayyş jaý şertleriniň gowulandyrylmagyna mätäç bolmadyk ýaşayyş jaýyndan gitmegi;
- 4) ärimden (aýalyndan), kämillik ýaşyna ýetmedik ýa-da zähmete ukypsyz kämillik ýaşyna ýeten çagalaryndan, şeýle hem ata-enesinden başga adamlary ýaşayyş jaýyna göçürüp getirmegi.

5. Ýaşayyş jaý şertleri gowulandyrylmaga mätäç bolan raýatlaryň hasabynda duranlar şu halatlarda hasapdan aýrylyp bilner:

- 1) ýaşayyş jaýynyň berilmegi üçin esaslar aradan aýrylsa;
- 2) hemişelik ýaşamak üçin başga ilatly ýere gitse;
- 3) ýaşayyş jaý şertleri gowulandyrylmaga mätäçligi barada hakykata laýyk gelmeýän maglumatlar berse;
- 4) hususy eýeçilige degişli ýaşayyş jaýynyň gurluşygyny tamamlasa ýa-da ýaşayyş jaýyny eýeçiligine edinse.

6. Şu halatlarda raýatlarda ýaşayyş jaýyny almak üçin hasapda durmak hukugy saklanyp galýar:

- 1) wagtlaýyn bir ýere gidilende - ýaşayyş jaýlaryndan peýdalanmak hukugy özünde saklanýan döwrüniň dowamynda, muňa Türkmenistanyň kanunçylygynda göz önünde tutulan halatlar girmeyär;
- 2) saýlawly wezipä geçende;
- 3) hasaba goýlandan soň oňa gulluk ýaşayyş jaýy ýa-da umumy ýaşayyş jaýy berlende;
- 4) Türkmenistanyň kanunçylygynda bellenen beýleki halatlarda.

7. Ýaşawyş jaýyny almaga hukugy bolan, degişli hasapda durýan raýatyň hemişelik ýaşamak üçin başga ilatly ýere giden ýa-da aradan çykan halatlarynda, onuň maşgalasy ýaşawyş jaý şertleriniň gowulandyrylmagyna mätäç diýip hasap etmek üçin esaslar aradan aýrylmadyk bolsa, onda nobatlylyk onuň bilen bilelikde hasapda durýan galan maşgala agzalarynda saklanyp galýar.

8. Hasapdan aýrylandygy hakynda gyzyklanýan adamlar onuň esaslaryny görkezmek bilen degişli karar kabul edilenden soň üç gün möhletde ýazmaça görnüşde habarly edilýär.

9. Ýaşawyş jaý şertleri gowulandyrylmaga mätäçligi barada hakykata laýyk gelmeýän maglumatlaryň raýat tarapyndan berilmegi netijesinde onuň hasaba bikanun alnandygy ýüze çykarylsa, ýöne soňra şu Kodeksiň 64-nji maddasynda göz önünde tutulan esaslar dörän bolsa, şeýle raýat hasapdan çykarylýar we bellenilen tertipde degişli jogapkärçilik meselesine seredilmegi bilen ýaşawyş jaýyny almaga bolan hukugynyň dörän pursadyndan ol raýat hasaba gaýtadan alynýar.

(2019-njy ýylyň 2-nji martyndaky Türkmenistanyň Kanunynyň redaksiýasynda – Türkmenistanyň Mejlisiniň Maglumatlary, 2019 ý., № 1, 9-njy madda).

67-nji madda. Ýaşawyş jaýyny raýatlara bermegiň nobatlylygy

1. Ýaşawyş jaýy ony almaga hukugy bolan raýatlaryň hasaba kabul edilen pursadyndan başlap, bellenen tertipde jemgyýetçiligiň gatnaşmagy bilen düzülen sanawlar esasynda nobatlylyga laýyklykda berilýär.

2. Ýerine ýetiriji häkimiýetiň ýerli edarasy, Geňeş ýaşawyş jaýyny almaga hukugy bolan we hasaba kabul edilen raýatlaryň sanawlarynyň dogry ýöredilmegini we üýtgeşsiz saklanylmagyny üpjün edýär. Ýaşawyş jaýyny almaga hukugy bolan we hasaba kabul edilen raýatlaryň şu sanawlary ýöredilýär:

1) ýaşawyş jaýyny almaga hukugy bolan we hasaba kabul edilen raýatlar (umumy sanaw);

2) ýaşawyş jaýyny ilkinji nobatda almaga hukugy bolan we hasaba kabul edilen raýatlar;

3) ýaşawyş jaýyny nobatsyz almaga hukugy bolan we hasaba kabul edilen raýatlar.

Döwlet ýerli ýaşawyş jaý gaznasyna degişli ýaşawyş jaýyny almaga hukugy bolan raýatlar degişli sanawa diňe ýerine ýetiriji häkimiýetiň ýerli edarasynyň, Geňeşiň karary boýunça girizilip bilner.

3. Eger şu Kodeksde we Türkmenistanyň beýleki kadalaşdyryjy hukuk namalarynda başgaça bellenilmedik bolsa, aýratyn sanawlar boýunça döwlet ýerli ýaşawyş jaý gaznasyna degişli ýaşawyş jaýyny (ulanylmaga täze berlen ýa-da ýaşajylylar tarapyndan boşadylan) paýlamak aýratyn sanawlaryň sanyna barabarlykda ýerine ýetiriji häkimiýetiň ýerli edarasy, Geňeş tarapyndan amala aşyrylýar.

4. Ýaşawyş jaýyny almaga hukugy bolan we hasaba alnan raýatlaryň sanawlarynda nobatda duran raýatlaryň hukuklary deňdir. Şu Kodeksde we Türkmenistanyň beýleki kadalaşdyryjy hukuk namalarynda başgaça göz önünde tutulmadyk bolsa, hiç kim ýaşawyş jaýyny almakda artykmaç hukuga eýe bolup, goşmaça artykmaçlykdan ýa-da ýeňillikden peýdalanyp bilmez.

5. Ýaşawyş jaýyny almaga hukugy bolan we hasaba kabul edilen raýatlaryň

sanawlary, şeýle hem soňky bir ýylyň dowamynda şeýle ýaşayyş jaýyny alan adamlaryň sanawlary raýatlaryň talap etmegi boýunça olara tölegli berilýär. Görkezilen sanawlarda olara girizilen raýatlaryň nobatlylygy, maşgala düzümi, hasaba goýlan wagty, degişli ýaşayyş jaýynyň ölçegi, şeýle hem ýaşayyş jaýynyň berlen wagty hakynda maglumatlar bolmalydyr.

(2019-njy ýylyň 2-nji martyndaky Türkmenistanyň Kanunynyň redaksiýasynda – Türkmenistanyň Mejlisiniň Maglumatlary, 2019 ý., № 1, 9-njy madda).

68-nji madda. Döwlet ýaşayyş jaý gaznasyna degişli ýaşayyş jaýyny ilkinji nobatda almaga bolan hukuk

1. Ýaşayyş jaý şertleri gowulandyrylmaga mätäç bolan we hasaba alnan şu raýatlara döwlet ýaşayyş jaý gaznasyna degişli ýaşayyş jaýy ilkinji nobatda berilýär:

1) Beýik Watançylyk urşunyň weteranlary (Beýik Watançylyk urşuna gatnaşyjylardan beýlekiler), wepat bolan (aradan çykan) Beýik Watançylyk urşuna gatnaşyjynyň ýanyoldaşy, beýleki döwletleriň çäklerinde bolan söweş hereketlerine gatnaşanlar, Beýik Watançylyk urşy ýyllarynda tylda zähmet çeken weteranlar;

2) Türkmenistanyň Gahrymanlary, Sowet Soýuzynyň Gahrymanlary we Sosialistik Zähmetiň Gahrymanlary, «Altyn asyr» ordeniniň üç derejesiniň hemmesi bilen sylaglanan adamlar;

3) zähmet işi ýa-da harby gulluk, şeýle hem gulluk borçlaryny ýerine ýetirmegi bilen baglanyşykly hünär keseli, ýaralanmagy, şikes almagy ýa-da saglygyna ýetirilen başga zeper zerarly I we II topar maýyplygy bolan adamlar;

4) gulluk ýa-da jemgyýetçilik borjuny ýerine ýetirende ýa-da adamyň janyny halas etmekde, hukuk tertibini goramakda we beýleki raýatlyk borjuny berjaý edende wepat bolan adamlaryň maşgalalary;

5) sanawy Türkmenistanyň kadalaşdyryjy hukuk namalary bilen kesgitlenýän keselleriň agyr görnüşlerinden ejir çekýän we şoňa görä-de üzňeleşdirilen otaga mätäç adamlar;

6) radiasiýa betbagtçylygy netijesinde heläk bolan ýa-da ondan kesellemegi bilen aradan çykan adamyň maşgala agzalary;

7) Türkmenistanyň «Ene mähri» diýen hormatly ady dakylan eneler, dört we şondan-da köp çagaly maşgalalar hem-de ýeke ýaşayan eneler;

8) ekiz çagasy bolan maşgalalar;

9) önümçilik ugurlarynda köp wagtlaýak ak ýürekden işläň işçiler we gullukçylar; işçiler we gullukçylar üçin önümçilik ugurlarynda uzak wagtlaýak işlemegiň möhleti kärhanalaryň we guramalaryň zähmetkeşler köpçüliginiň çözüdi esasynda köpçülikleýin şertnamalarda görkezilip bilner;

10) umumy orta bilim, orta hünär bilim berýän mekdepleriň mugallymlary we pedagogik işgärleri;

11) ata-enesini ýitiren ýetim çagalar.

2. Türkmenistanyň kanunçylynda göz önünde tutulan halatlarda döwlet ýaşayyş jaý gaznasyna degişli ýaşayyş jaýyny ilkinji nobatda almak hukugy raýatlaryň beýleki toparlaryna hem berlip bilner.

69-njy madda. Döwlet ýaşayyş jaý gaznasyna degişli ýaşayyş jaýyny

nobatsyz almaga bolan hukuk

1. Ýaşayyş jaý şertleriniň gowulandyrylmagyna mätäç bolan we hasaba alnan şu raýatlara döwlet ýaşayyş jaý gaznasyna degişli ýaşayyş jaýy nobatsyz berilýär:

1) tebigy betbagtçylygyň netijesinde ýaşayyş jaýy ýaşamak üçin ýaramsyz bolan adam, ýaşamak üçin başga ýaşayyş jaýy bolmasa;

2) Beýik Watançylyk urşuna gatnaşyjylar we beýleki döwletleriň çäklerinde bolan söweş hereketlerinde maýyplygy alan adamlar;

3) wepat bolan (aradan çykan) Beýik Watançylyk urşuna gatnaşyjylaryň, beýleki döwletleriň çäklerindäki söweş hereketlerinde maýyplygy alan adamlaryň we oňa gatnaşyjylaryň zähmete ukypsyz, olaryň eklenjinde bolan we ekleýjisini ýitirmegi boýunça bellenilen tertipde pensiýa alýan maşgala agzalary;

4) çagalar edaralaryndan, dogan-garyndaşlaryndan, hossaryndan ýa-da howandaryndan dolanyp gelen adamlara, eger kanun boýunça bularda öňki ýaşayyş jaýyny eýelemek hukugy saklanan bolsa, ýöne şol jaýa kanuny esas boýunça göçüp barmak mümkin bolmasa;

5) ýetim ýa-da ata-enesiniň howandarlygyndan galan, ýatymlaýyn şertlerde durmuş kömegi edaralarynda bolýan maýyplygy bolan çagalar, eger olar kämillik ýaşyna ýetenden soň özbaşdak saglygy dikeldiş maksatnamasyna laýyklykda özlerine hyzmat edip we özbaşdak ýaşap biljek bolsalar;

6) orta hünär, ýokary hünär ýa-da ýokary okuw mekdebinden soňky hünär bilimi okuw mekdebini tamamlan we paýlamak tertibinde işe iberilen, eger bu başga ýere göçüp gitmek bilen baglanyşykly bolsa;

7) bikanun iş kesilip, soňra aklanan raýatlar, öňki ýaşan ýaşayyş jaýyny oňa kanuny esas boýunça gaýtaryp bermek mümkin bolmasa.

2. Türkmenistanyň kanunçylynda göz önünde tutulan halatlarda döwlet ýaşayyş jaý gaznasyna degişli ýaşayyş jaýyny nobatsyz almak hukugy raýatlaryň beýleki toparlaryna hem berlip bilner.

70-nji madda. Ýaşayyş jaýyna bildirilýän talaplar

1. Raýatlara ýaşamak üçin berilýän ýaşayyş jaýy onuň ýerleşýän ilatly ýeriniň şertlerine laýyklykda abadanlaşdyrylan, üzňeleşdirilen, özbaşdak ýaşamak üçin ýaramly bolmalydyr we şu Kodeksiň 12-nji maddasynyň talaplaryna laýyk gelmelidir.

2. Maýyplygy bolan adamlara, garrylara, ýürek-damar we sanawy Türkmenistanyň kadalaşdyryjy hukuk namalary bilen kesgitlenýän beýleki dowamly keselleriň agyr görnüşlerinden ejir çekýän adamlara döwlet ýaşayyş jaý gaznasyna degişli ýaşayyş jaýy olaryň isleglerini hasaba almak bilen aşaky gatlardan ýa-da liftleri bolan ýaşayyş jaýlaryndan berilýär.

Maýyplygy bolan adamlara dikeltmegiň şahsy maksatnamasyna laýyklykda jaýyň görnüşini, abadanlaşdyrylyş derejesini we ýaşamak üçin beýleki zerur şertleri hasaba almak bilen ýaşayyş jaýyny saýlamak hukugy berilýär.

3. Berilýän ýaşayyş jaýynyň ölçegi her adam başyna on iki inedördül metrden ýa-da bir otagly ýaşayyş jaýyndan az bolmaly däldir, şu Kodeksiň 104-nji maddasynda göz önünde tutulan halatlar muňa girmeyär.

71-nji madda. Döwlet ýaşayyş jaý gaznasyna degişli ýaşayyş jaýyny bermegiň tertibi

1. Türkmenistanyň kanunçylygynda başgaça göz öňünde tutulmadyk bolsa, döwlet ýaşayyş jaý gaznasyna degişli ýaşayyş jaýy bu ilatly ýerde hemişelik ýaşayan raýatlara olaryň nobatlylygy nazara alnyp berilýär.

2. Ýaşayyş jaýy berlende aýry jynsly adamlaryň (är-aýaldan başga) bir otaga ýada bir otagly ýaşayyş jaýyna ýerleşmegine ýol bermezlik maksady bilen ýaşayyş jaý meýdanynyň bellenilen möçberi ýokarlandyrylyp bilner.

3. Berilýän ýaşayyş jaýyň ölçegi kesgitlenende maşgalada on alty hepdeden az bolmadyk göwreliligi bolan aýallar hasaba alynmalydyr.

4. Ýaşayyş jaýy berlende sanawy Türkmenistanyň kadalaşdyryjy hukuk namalary bilen kesgitlenýän keselleriň agyr görnüşlerinden ejir çekýän we şoňa görä-de üzňeleşdirilen otaga mätäç, şonuň ýaly-da ýerine ýetirýän işiniň şertleri we häsiýeti boýunça goşmaça ýaşayyş jaý meýdany zerur bolan adamlara aýratyn goşmaça otag berilýär.

72-nji madda. Ýaşayyş jaýyny bermek hakynda karar. Ýaşayyş jaýynyň orderi

1. Döwlet ýerli ýaşayyş jaý gaznasyna degişli ýaşayyş jaýy arza berijiniň ýaşayan ýerindäki ýerine ýetiriji häkimiýetiň ýerli edarasynyň, Geňeşiň karary boýunça berilýär.

Döwlet pudaklaýyn ýaşayyş jaý gaznasyna degişli ýaşayyş jaýynyň ýaşamak üçin berlenligi hakynda ýaşayyş jaýy garamagynda bolan döwlet häkimiýet edarasy tarapyndan karar kabul edilýär we bu barada degişli ýerine ýetiriji häkimiýetiň ýerli edarasyna, Geňeşe habar berilýär.

2. Ýaşayyş jaýyny bermek hakynda kararyň esasynda ýerine ýetiriji häkimiýetiň ýerli edarasy, Geňeş raýata onuň ýaşayyş jaýyna girmegi üçin esas bolup durýan ýeke-täk nusgadaky orderi berýär.

3. Order diňe boş, üzňeleşdirilen ýaşayyş jaýyna, täze gurlan ýaşayyş jaýlarynda bolsa diňe jaýy ulanmaga kabul etmek hakynda döwlet toparynyň ykrarnamasy tassyklanandan soň berlip bilner.

4. Orderiň ýeke-täk nusgasynyň görnüşi Türkmenistanyň Ministrler Kabineti tarapyndan tassyklanýar.

5. Ýapyk harby şäherjiklerdäki ýaşayyş jaýlaryna orderleri bermek Türkmenistanyň kadalaşdyryjy hukuk namalarynda göz öňünde tutulan tertipde amala aşyrylýar.

(2019-njy ýylyň 2-nji martyndaky Türkmenistanyň Kanunynyň redaksiýasynda – Türkmenistanyň Mejlisiniň Maglumatlary, 2019 ý., № 1, 9-njy madda).

73-nji madda. Ýaşayyş jaýynyň orderini hakyky däl diýip ykrar etmek we onuň netijeleri

1. Ýaşayyş jaýynyň orderi kazyýetiň çözügi esasynda hakyky däl diýlip ykrar edilip bilner.

2. Order şu halatlarda hakyky däl diýlip ykrar edilip bilner:

1) ýaşaaýyş jaý şertleri gowulandyrylmaga mätäçligi barada hakykata laýyk gelmeýän maglumatlaryň raýat tarapyndan berilmegi ýüze çykarylanda;

2) orderde görkezilen ýaşaaýyş jaýy babatynda beýleki adamlaryň hukuklary bozulanda;

3) ýaşaaýyş jaýyny bermek hakyndaky mesele çözülende Türkmenistanyň kanunçylygynyň talaplarynyň wezipeli adamlar tarapyndan bozulmalary ýüze çykarylanda.

3. Orderi hakyky däl diýip ykrar etmek hakynda talap ýerine ýetiriji häkimiýetiň ýerli edarasy, Geňeş, şu orderiň berilmegi bilen hukuklary bozulan adamlar tarapyndan onuň berlen gününden başlap üç ýylyň dowamynda bildirilip bilner. Eger order ony alan adamlaryň bikanun hereketleriniň netijesinde berilse, şeýle talap üç ýyl geçenden soň hem bildirilip bilner.

4. Şu maddanyň ikinji böleginiň 1-nji we 3-nji bentlerinde göz önünde tutulan esaslar boýunça order hakyky däl diýlip ykrar edilende ony alan adamlar ýaşaaýyş jaýyndan başga ýaşaaýyş jaýy berilmezden çykarylmaga degişlidirler. Eger bu adamlar ön döwlet ýaşaaýyş jaý gaznasyna degişli ýaşaaýyş jaýynda ýaşan bolsalar olara olaryň ön ýaşan ýaşaaýyş jaýy berilýär.

5. Şu maddanyň ikinji böleginiň 2-nji bendinde göz önünde tutulan esas boýunça order hakyky däl diýlip ykrar edilende onda görkezilen adamlar başga ýaşaaýyş jaýyny ýa-da olaryň ön eýelän ýaşaaýyş jaýyny bermek bilen çykarylmaga degişlidir.

(2017-nji ýylyň 20-nji martyndaky we 2019-njy ýylyň 2-nji martyndaky Türkmenistanyň Kanunlarynyň redaksiýasynda – Türkmenistanyň Mejlisiniň Maglumatlary, 2017 ý., № 1, 31-nji madda; 2019 ý., № 1, 9-njy madda).

10-njy bap. Döwlet ýaşaaýyş jaý gaznasyna degişli ýaşaaýyş jaýyny kireýine almak-bermek şertnamasy. Kireýine alyjynyň we kömekçi kireýine alyjylaryň hukuklary we borçlary

74-nji madda. Ýaşaaýyş jaýyny kireýine almak-bermek şertnamasy

1. Ýaşaaýyş jaýyny bölüp bermek hakynda kararyň esasynda ýaşaaýyş jaýyny kireýine almak-bermek şertnamasy ýazmaça görnüşde baglaşylýar. Şertnamanyň taraplary bolup, döwlet ýaşaaýyş jaý gaznasyny dolandyrmak boýunça ygtyýarly döwlet edarasy (kireýine beriji) we ýaşaaýyş jaýy berilýän adam (kireýine alyjy) çykyş edýärler. Şeýle şertnamalar döwlet belligine alynmaga degişli däldir.

2. Ýaşaaýyş jaýyny kireýine almak-bermek şertnamasynda kireýine beriji bilen kireýine alyjynyň hukuklary we borçlary, ýaşaaýyş jaýyny, umumy peýdalanylýan ýerleri we ýaşaaýyş jaýyna hyzmat ediş enjamlaryny, ýaşaaýyş jaýlaryna ýanaşyk ýer böleklerini peýdalanmagyň şertleri kesgitlenilýär, kireýine alyjy bilen hemişelik bile ýaşaaýan adamlar görkezilýär.

3. Ýaşaaýyş jaýyny kireýine almak-bermek şertnamasy aýratyn ýaşaaýyş jaýy babatda baglaşylýar. Şu Kodeksiň 92-nji maddasynyň başinji böleginde göz önünde tutulanlardan başga halatlarda otagy, otagyň bölegi, şeýle hem öýdäki kömekçi jaýlar babatda ýaşaaýyş jaýyny kireýine almak-bermek şertnamasynyň baglaşylmagyna ýol berilmeýär.

4. Döwlet ýaşayyş jaý gaznasyna degişli ýaşayyş jaýyny kireýine almak-bermek barada bir görnüşli şertnamanyň nusgasy, Ýaşayyş jaýyny kireýine almak-bermek şertnamasyny baglaşmagyň tertibi hakynda düzgünnama, Ýaşayyş jaýyna ýanaşyk ýer böleklerini peýdalanmagyň we abadanlaşdyrmagyň kadalary Türkmenistanyň Ministrler Kabineti tarapyndan tassyklanýar.

5. Şu Kodeksde başgaça göz önünde tutulmadyk bolsa, ýaşayyş jaýyny kireýine almak-bermek şertnamasyndan gelip çykýan gatnaşyklar babatynda Türkmenistanyň beýleki kadalaşdyryjy hukuk namalary hem ulanylýar.

6. Türkmenistanyň kadalaşdyryjy hukuk namalarynda göz önünde tutulmadyk kireýine alyjynyň ýagdaýyny ýaramazlaşdyrýan ýaşayyş jaýynyň kireýine almak-bermek şertnamasynyň baglaşylmagyna ýol berilmeýär we olar baglaşylan pursadyndan hakyky däl diýlip ykrar edilýär.

75-nji madda. Kireýine almak-bermek şertnamasy boýunça kireýine berijiniň borçlary

1. Kireýine beriji kireýine alyja ýaşamak üçin ýaramly ýagdaýda bolan we şu Kodeksiň 70-nji maddasynda göz önünde tutulan beýleki talaplara laýyk gelýän ýaşayyş jaýyny bermäge borçludyr.

2. Kireýine beriji kireýine berlen ýaşayyş jaýynyň ýerleşýän köp öýli ýaşayyş jaýyny göwnējaý ulanmagyny, kireýine alyja zerur jemagat hyzmatlarynyň tölegine berilmegini, kireýine berlen ýaşayyş jaýynyň düýpli abatlanýlmagyny we köp öýli ýaşayyş jaýynyň umumy emläginiň ýa-da umumy peýdalanýlýan ýerleriniň we jemagat hyzmatlaryny etmek üçin ýaşayyş jaýynda oturdylan enjamlaryň abatlanýlmagyny üpjün etmäge borçludyr.

76-njy madda. Kireýine alyjynyň we onuň bilen bile ýaşayan maşgala agzalarynyň hukuklary we borçlary

1. Ýaşayyş jaýyny kireýine alyjy ýaşayyş jaýyny kireýine almak-bermek şertnamasynyň şertlerini bozýan maşgala agzalarynyň hereketleri üçin kireýine berijiniň önünde jogapkärçilik çekýär.

2. Kireýine alyjynyň maşgala agzalary şu Kodeksiň 34-nji maddasyna laýyklykda kesgitlenilýär. Kireýine alyjynyň maşgala düzüminiň üýtgemegi ýaşayyş jaýyny kireýine almak-bermek şertnamasynyň degişli böleginiň üýtgemegine eltýär.

3. Kireýine alyjynyň maşgala agzalary kireýine alyjy bilen bir hatarda ýaşayyş jaýyny kireýine almak-bermek şertnamasyndan gelip çykýan hukuklardan peýdalanýarlar we borçlary ýerine ýetirýärler. Kireýine alyjynyň kämilik ýaşyna ýeten maşgala agzalary görkezilen şertnamadan gelip çykýan borçnamalar boýunça kireýine alyjy bilen raýdaşlyk emläk jogapkärçiligini çekýärler.

4. Eger şu Kodeksiň 34-nji maddasynda görkezilen adamlar kireýine alyjynyň maşgala agzalary bolmagyny bes eden, ýöne eýeleýän ýaşayyş jaýynda ýaşamagyny dowam edýän bolsalar, olar kireýine alyjy we onuň maşgala agzalary ýaly öz ýaşayyş jaý hukuklaryny we borçlaryny saklap galýarlar.

5. Kireýine alyjy we onuň maşgala agzalary şu aşakdakylara borçludyr:

1) ýaşayyş jaýlaryny, kömekçi jaýlary we enjamlary, ýaşayyş jaýyna ýanaşyk

ýer böleklerini, şeýle hem umumy peýdalanylýan ýerleri beýleki adamlaryň ýaşaýyş we beýleki hukuklaryna zyýan ýetirmezden niýetlenilişi boýunça peýdalanmaga;

2) daşky abadanlaşdyryş desgalaryna aýawly garamaga;

3) ýaşaýyş jaýlarynyň saklanylyşyny üpjün etmäge we olary göwnejaý ýagdaýda saklamaga;

4) ýüze çykan heläkçilikli ýagdaýlary düzetmek üçin degişli abatlaýyş-ulanýş guramalarynyň wekilleriniň öz eýeleýän ýaşaýyş jaýyna barmagyny üpjün etmäge;

5) Türkmenistanyň kanunçylygynda göz önünde tutulan arassaçylyk, binagärlik, şäher gurluşyk, ýangyna garşy, ulanyş we ekologik talaplary ýerine ýetirmäge;

6) ýaşaýyş jaýy kireýine almak-bermek şertnamasynda başgaça göz önünde tutulmadyk bolsa, ýaşaýyş jaýy üçin we umumy peýdalanylýan ýerleriň ulanylmagy we abatlanýlmagy hem-de jemagat hyzmatlary boýunça çykdaýylar üçin tölegi öz wagtynda geçirmäge.

77-nji madda. Kireýine alyjynyň eýeleýän ýaşaýyş jaýyna maşgala agzalaryny göçürip getirmek hukugy

1. Kireýine alyjy kireýine berijiniň razylygy bilen özi bilen bile ýaşaýan kämillik ýaşyna ýeten maşgala agzalaryndan ýazmaça razylyk alyp eýeleýän ýaşaýyş jaýyna ärini (aýalyny), çagalaryny, ata-enesini bellenilen tertipde göçürip getirmäge haklydyr.

Kämillik ýaşyna ýetmedik çagalaryň ata-enesiniň ýanyna göçüp gelmegine beýleki maşgala agzalarynyň razylygy zerur dälendir.

2. Ýaşaýyş jaýyna kireýine alyjynyň maşgala agzalary hökmünde göçüp gelen adamlar, eger göçüp gelnende bu adamlar, kireýine alyjy hem-de onuň bilen bile ýaşaýan kämillik ýaşyna ýeten maşgala agzalarynyň arasynda başga ýazmaça ylalaşyk bolmadyk halatynda, şol jaýda ýaşaýan beýleki adamlar bilen deň hatarda bu ýaşaýyş jaýyndan peýdalanmak hukugyny edinýärler.

3. Hossarlar ýa-da howandarlar hökmünde kireýine alyjynyň jaýyna göçüp gelen adamlar, şeýle hem kireýine almak-bermek şertnamasyna goşulmadyk beýleki adamlar bu ýaşaýyş jaýyna özbaşdak hukuga eýe bolmaýarlar.

78-nji madda. Ýaşaýyş jaýyny wagtlaýyn bolmadyk adamlarda saklap galmak

1. Kireýine alyjynyň ýa-da onuň maşgala agzalarynyň ýaşaýyş jaýynda wagtlaýyn bolmadyk halatynda ýaşaýyş jaýy alty aýyň dowamynda olarda saklanyp galýar.

2. Wagtlaýyn bolunmadyk wagt kireýine alyjynyň ýa-da onuň maşgala agzalarynyň hakyky giden pursadyndan hasaplanylýar.

3. Eger kireýine alyjy ýa-da onuň maşgala agzalary esasly sebäpler boýunça alty aýdan köp bolmadyk bolsalar, onuň arzasy boýunça bu möhlet degişlilikde kireýine beriji tarapyndan, jedel bolan halatynda bolsa kazyýetiň çözüdi esasynda uzaldylýar.

4. Ýaşaýyş jaýy onda alty aýdan köp bolmadyk adamlarda şu halatlarda saklanyp galýar:

1) çagyryş boýunça harby gullugy geçilende – gullugyň möhletiniň

dowamynda;

2) borçnama boýunça harby gullugy geçilende – Türkmenistanyň kanunçylygynda bellenen möhletiň dowamynda;

3) işiň şertleri we häsiýeti boýunça (gämileriň, gözleg toparlarynyň işgärleri we ş.m.) hemişelik ýaşayan ýerinden wagtlaýyn gidilende – bu işi ýerine ýetirmegiň bütin wagtynyň dowamynda;

4) zähmet şertnamasy boýunça ýa-da saýlawly döwlet wezipesine saýlanylmagy bilen bagly başga ýere işe gidilende – bütin iş wagtynyň dowamynda;

5) Türkmenistanyň kanunçylygynda göz önünde tutulan esaslar boýunça daşary ýurda gidilende – daşary ýurtda bolan wagtynyň dowamynda;

6) okuwa gidilende – okuw wagtynyň dowamynda;

7) çagalar terbiýelenmek üçin çagalar edaralaryna, garyndaşlaryna, hossara ýa-da howandara ýerleşdirilende – eger çagalaryň giden ýaşayyş jaýynda maşgalanyň beýleki agzalary ýaşamaga galan bolsalar, bu edarada, garyndaşlarynyňkyda, hossarda ýa-da howandarda olaryň bolýan bütin wagtynyň dowamynda. Eger çagalaryň giden ýaşayyş jaýynda maşgalanyň beýleki agzalary galmaýan bolsa we ýaşayyş jaýyna başga adamlar göçürilip getirilse ýa-da başga kanuny esas boýunça bu jaýa göçürüp eltmeň mümkin bolmasa, bu çagalara çagalar edarasyna, garyndaşlarynyňkyda, hossarda ýa-da howandarda bolmak möhleti gutarandan soň ýaşayyş jaýy şu Kodekse laýyklykda nobatsyz berilýär;

8) hossaryň ýa-da howandaryň borçlaryny ýerine ýetirmek bilen bagly gidilende – bu borçlary ýerine ýetirmegiň bütin wagtynyň dowamynda;

9) saglygy bejeriş edarasyna saglygyny bejertmek, şol sanda mejburi bejertmek üçin gidilende – onda bolnan bütin wagtyň dowamynda;

10) tussag astyna alnanda ýa-da azatlykdan mahrum etmek görnüşindäki jeza ýa-da bu ýerde ýaşamak mümkinçiligini aradan aýyryan jezanyň başga görnüşine iş kesilende – tussag astynda bolmagyň ýa-da jezany çekmegiň wagtynyň dowamynda;

11) Türkmenistanyň kanunçylygynda göz önünde tutulan beýleki halatlarda.

5. Ýaşayyş jaýy şu maddanyň dördünji böleginde görkezilen möhletleriň tamamlanan gününden soň alty aýyň dowamynda saklanyp galýar.

6. Öý-internatlaryna ýa-da beýleki durmuş kömegi edaralaryna ýerleşdirilen maýyplygy bolan adamlaryň öz ýaşayyş jaýlaryny on iki aýyň dowamynda saklap galmaga hukuklary bardyr. Mundan uzak möhletlerde, boşan ýaşayyş jaýy ýaşayyş jaý şertleri gowulandyrylmaga mätäç beýleki maýyplygy bolan adama berilýär. Eger bu maýyplygy bolan adam ýatymlaýyn şertlerde durmuş kömegini alandan soň özbaşdak saglygy dikeldiş maksatnamasyna laýyklykda özüne hyzmat edip we özbaşdak ýaşap biljek bolsa we ony öň eýelän ýaşayyş jaýyna kanuny esas boýunça göçürüp eltmeň mümkin bolmasa, onda bu maýyplygy bolan adama ýaşayyş jaýy şu Kodekse laýyklykda berilýär.

7. Ýaşayyş jaýyny wagtlaýyn bolmadyk raýatlarda saklap galmagyň möhletleri kireýine beriji bilen kireýine alyjynyň ylalaşygy bilen azaldylyp bilinmez.

79-njy madda. Adamy ýaşayyş jaýyndan peýdalanmak hukugyny ýitiren diýip ykrar etmek

Şu Kodeksiň 78-nji maddasynda bellenen möhletlerden artyk bolmazlygynyň

netijesinde adamy ýaşayyş jaýdan peýdalanmak hukugyny ýitiren diýip ykrar etmek kireýine berijiniň ýa-da bu jaýda ýaşamaga galan kireýine alyjynyň ýa-da onuň maşgala agzalarynyň (öňki agzalarynyň) hak islegi boýunça kazyýet tertibinde amala aşyrylýar.

80-nji madda. Kireýine alyjy wagtlaýyn bolmadyk halatynda ýaşayyş jaýyndan peýdalanmak hukugy

1. Kireýine alyjynyň ýaşayyş jaýynda wagtlaýyn bolmadyk halatynda bu ýaşayyş jaýynda ýaşayan maşgala agzalary öňki şertlerde peýdalanmaga haklydyrlar. Şunda olar bu ýaşayyş jaýyny kireýine almak-bermek şertnamasy boýunça hukuklary amala aşyryrlar we borçlary ýerine ýetirýärler.

2. Wagtlaýyn bolmadyk kireýine alyjyda peýdalanmak hukugy saklanyp galýan ýaşayyş jaý meýdany artykmaç ýaşayyş jaý meýdany diýlip hasap edilmeýär.

81-nji madda. Wagtlaýyn bolmadyk kireýine alyjynyň we onuň maşgala agzalarynyň borçlary

Kireýine alyjynyň, onuň maşgala agzasynyň ýa-da olaryň ählisiniň wagtlaýyn bolmazlygy olary ýaşayyş jaýyny kireýine almak-bermek şertnamasy bilen bellenen borçlaryny ýerine ýetirmekden boşatmaýar, şu Kodeksiň 82-nji maddasynda göz önünde tutulan ýagdaý muňa degişli däldir.

82-nji madda. Wagtlaýyn bolmadyk kireýine alyja degişli ýaşayyş jaýyny peýdalanmak

1. Eger ýaşayyş jaýynda şu Kodeksiň 78-nji maddasyna laýyklykda ýaşayyş jaýynyň saklanyp galýan wagtlaýyn bolmadyk kireýine alyjynyň maşgala agzalary ýaşamasa, kireýine alyjy kireýine berijiniň razylygy bilen ýaşayyş jaýynyň saklanyp galýan möhletine saklanýan ýaşayyş jaýyna kömekçi kireýine almak-bermek şertnamasy boýunça göçürüp getirmäge ýa-da wagtlaýyn ýaşajylary göçürüp getirmäge haklydyr.

2. Eger şu maddanyň birinji böleginde göz önünde tutulan halatda kireýine alyjy özünde saklanyp galýan ýaşayyş jaýyna üç aýyň dowamynda başga ýaşajylary göçürüp getirmese, kireýine beriji kireýine alyjynyň razylygy bilen bu ýaşayyş jaýynyň kireýine alyjyda saklanyp galýan möhletiniň çäklerinde ony beýleki raýatlara kömekçi kireýine almak-bermek şertnamasy boýunça bermäge haklydyr.

3. Ýaşayyş jaýynda kömekçi kireýine almak-bermek (wagtlaýyn göçürüp getirmek) şertnamasy boýunça ýaşayyş jaýynyň peýdalanylmagy we jemagat hyzmatlary üçin tölegiň möçberi taraplaryň ylalaşygy bilen belleniýär, ýöne ol kireýine alyjy tarapyndan bu ýaşayyş jaýy üçin tölenilýän tölegden we jemagat hyzmatlary üçin tölegden ýokary bolup bilmez.

4. Kireýine alyjy ýa-da onuň maşgala agzalary möhletinden öň gaýdyp gelende kömekçi kireýine bermegiň (wagtlaýyn göçürüp getirmegiň) möhleti gysgaldylyp bilner.

5. Kireýine alyjy ýa-da onuň maşgala agzalary gaýdyp gelende, olar özlerinde

saklanyp galýan ýaşaýyş jaýyndan kireýine beriji tarapyndan oňa girizilen kömekçi kireýine alyjylary ýa-da wagtlaýyn ýaşaýjylary haýal etmän çykarmagy talap etmäge haklydyrlar. Kömekçi kireýine alyjylar (wagtlaýyn ýaşaýjylar) jaýy boşatmakdan ýüz dönderen halatynda olar kireýine alyjynyň ýa-da onuň maşgala agzalarynyň talap etmegi boýunça başga ýaşaýyş jaýy berilmezden kazyýet tertibinde çykarylmaga degişlidir.

83-nji madda. Ýaşaýyş jaýyny goraglamak

1. Türkmenistanyň kanunçylygynda göz öňünde tutulan halatlarda kireýine alyjy ýa-da onuň maşgala agzalary tarapyndan peýdalanylýan ýaşaýyş jaýy goraglanylýar.

2. Ýaşaýyş jaýy goraglanan halatynda ýerine ýetiriji häkimiýetiň ýerli edarasy, Geňeş kireýine alyja ýa-da onuň maşgala agzalaryna kireýine berijä bermek üçin gorag şahadatnamasyny berýär.

3. Gorag şahadatnamasyny bermekden ýüz dönderilmegi kazyýet tertibinde şikaýat edilip bilner.

4. Eger gorag şahadatnamasynyň hereket ediş möhleti gutarandan soň alty aýyň dowamynda kireýine alyjy, onuň maşgala agzalary öň eýelän ýaşaýyş jaýyna göçüp gelmeseler, olar kireýine berijiniň hak islegi boýunça ýaşaýyş jaýyna hukugyny ýitiren diýlip ykrar edilip bilner.

(2019-njy ýylyň 2-nji martyndaky Türkmenistanyň Kanunynyň redaksiýasynda – Türkmenistanyň Mejlisiniň Maglumatlary, 2019 ý., № 1, 9-njy madda).

84-nji madda. Goraglanan ýaşaýyş jaýyndan peýdalanmak

1. Kireýine alyjy goraglanan ýaşaýyş jaýyny gorag şahadatnamasynyň hereket edýän möhletiniň çäginde kömekçi kireýine almak-bermek şertnamasy boýunça ýaşaýyş jaýyny kömekçi kireýine alyjylaryň peýdalanmagyna bermäge ýa-da oňa wagtlaýyn ýaşaýjylary goýbermäge haklydyr.

2. Kireýine alyjy ýa-da onuň maşgala agzalary gaýdyp gelenlerinde olar gorag şahadatnamasynyň hereketiniň tamamlanýan möhletine garamazdan goraglanan ýaşaýyş jaýynyň haýal etmän boşadylmagyny talap etmäge haklydyrlar.

3. Kömekçi kireýine alyjy ýa-da wagtlaýyn ýaşaýjylar jaýy boşatmakdan boýun gaçyran halatynda olar kireýine alyjynyň talap etmegi boýunça başga ýaşaýyş jaýy berilmezden kazyýet tertibinde çykarylmaga degişlidir.

85-nji madda. Ýaşaýyş jaýynyň kömekçi kireýine almak-bermek şertnamasy

1. Ýaşaýyş jaýyny kireýine alyjy özi bilen bile ýaşayan maşgala agzalarynyň we kireýine berijiniň razylygy bilen özüniň eýeleýän ýaşaýyş jaýyny kömekçi kireýine bermäge haklydyr we bu barada kömekçi kireýine almak-bermek şertnamasy baglaşylýar.

2. Ýaşaýyş jaýyny kömekçi kireýine almak-bermek şertnamasy kömekçi kireý möhletini, kömekçi kireýine alyjy bilen bilelikde ýaşaýyş jaýyna göçürilýän adamlary görkezmek we bu ýaşaýyş jaýynyň kireýine berijisine şertnamanyň bir nusgasyny bermek bilen ýazmaça görnüşde baglaşylýar.

3. Ýaşayyş jaýyny kömekçi kireýine almak-bermek şertnamasy boýunça ondan peýdalanmak şu Kodeksiň we Türkmenistanyň beýleki kadalaşdyryjy hukuk namalarynyň talaplaryna laýyklykda amala aşyrylýar.

86-njy madda. Ýaşayyş jaýyny kömekçi kireýine bermäge ýol bermeýän şertler

Ýaşayyş jaýyny kömekçi kireýine bermäge şu aşakdaky halatlarda ýol berilmeýär:

- 1) kömekçi kireýine alyjynyň göçüp gelmeginiň netijesinde ýaşayyş jaýynyň ölçeginiň her adam başyna düşýän möçberi bellenen ölçegden az bolsa;
- 2) ýaşayyş jaýy umumy ýaşayyş jaýynda ýa-da döwlet pudaklaýyn ýaşayyş jaý gaznasyna degişli ýaşayyş jaýda ýerleşýän bolsa;
- 3) Türkmenistanyň kanunçylygynda göz önünde tutulan beýleki halatlarda.

87-nji madda. Ýaşayyş jaýyny kömekçi kireýine bermegiň bellenen tertibiniň berjaý edilmezliginiň netijeleri

1. Şu Kodeksiň 85–86-njy maddalarynyň talaplaryny bozmak bilen ýaşayyş jaýyny kömekçi kireýine bermek kömekçi kireýine almak-bermek şertnamasynyň hakyky däl diýlip ykrar edilmegine eltýär.

2. Kömekçi kireýine almak-bermek şertnamasy hakyky däl diýlip ykrar edilende bu şertnama boýunça ýaşayyş jaýyna göçüp gelen adamlar ony meýletin boşatmaga borçludyr, boşatmaktan boýun gaçyrylan halatynda bolsa olar başga ýaşayyş jaýy berilmezden kazyýet tertibinde çykarylmağa degişlidir.

88-nji madda. Ýaşayyş jaýynyň kömekçi kireýine berilmegi üçin töleg

1. Ýaşayyş jaýynyň kömekçi kireýine almak-bermek şertnamasy töleglidir.
2. Ýaşayyş jaýynyň kömekçi kireýine berilmegi üçin tölegi geçirmegiň tertibi, şertleri, möhletleri we tölegleriň möçberi bu ýaşayyş jaýyny kömekçi kireýine almak-bermek şertnamasynda taraplaryň ylalaşygy bilen bellenilýär.

89-njy madda. Ýaşayyş jaýyny kömekçi kireýine almak-bermek şertnamasyny bes etmek we bozmak

1. Ýaşayyş jaýyny kömekçi kireýine almak-bermek şertnamasy onuň baglaşylan möhleti tamamlanandan soň bes edilýär.

2. Ýaşayyş jaýyny kireýine almak-bermek şertnamasy bes edilende bu ýaşayyş jaýynyň kömekçi kireýine berilmegi bes edilýär.

3. Ýaşayyş jaýynyň kömekçi kireýine almak-bermek şertnamasy şu halatlarda şertnamanyň möhleti tamamlanmagyndan öň ýatyrylyp bilner:

- 1) ýaşayyş jaýynyň kireýine alyjysy ýa-da onuň maşgala agzalary möhletinden öň gaýdyp gelende;
- 2) taraplaryň ylalaşmagy boýunça;
- 3) kömekçi kireýine almak-bermek şertnamasynyň şertleri kömekçi kireýine

alyjy tarapyndan ýerine ýetirilmedik halatynda.

4. Eger ýaşaaýyş jaýynyň kömekçi kireýine alyjysy ýa-da onuň bilen kömekçi kireýine almak-bermek şertnamasy boýunça ýaşaaýyş jaýyna bilelikde göçürilip getirilen adamlar bu jaýy niýetlenilişi boýunça peýdalanmasalar, goňsularyň hukuklaryny we kanuny bähitlerini yzygiderli bozsalar ýa-da ýaşaaýyş jaýyna eýeçiliksiz çemeleşseler, onuň ýumrulmagyna ýol berseler, kireýine alyjy kömekçi kireýine alyja düzgün bozmany düzetmegiň zerurdygy hakynda duýdurmaga haklydyr.

Eger görkezilen düzgün bozmalar ýaşaaýyş jaýynyň ýumrulmagyna getiren bolsa, ýaşaaýyş jaýyny kireýine alyjy ýaşaaýyş jaýynyň abatlanylmagy üçin kömekçi kireýine alyja möhlet bellemäge haklydyr. Duýdurylandan soň görkezilen düzgün bozmalar dowam eden halatynda kireýine alyjy ýaşaaýyş jaýyny kömekçi kireýine almak-bermek şertnamasyny möhletinden oň ýatymaga we kömekçi kireýine alyjyny we onuň bilen bilelikde göçüp gelen adamlary çykarmaga haklydyr.

5. Kömekçi kireýine alyjy kömekçi kireýine almak-bermek şertnamasy bes edilende ýa-da bozulanda ýaşaaýyş jaýyny boşatmaktan boýun gaçyran, ol we onuň bilen ýaşaaýyş jaýyna kömekçi kireýine almak-bermek şertnamasy boýunça göçüp gelen adamlar başga ýaşaaýyş jaýy berilmezden kazyýet tertibinde çykarylmağa degişlidir.

90-njy madda. Wagtlaýyn ýaşaaýjylar

1. Ýaşaaýyş jaýyny kireýine alyjy we onuň bilen bile ýaşaaýan maşgala agzalary özara ylalaşyk boýunça we kireýine berijä deslapdan habar bermek bilen eýeleýän ýaşaaýyş jaýynda beýleki raýatlara tölegsiz kömekçi kireýine almak-bermek şertnamasyny baglaşmazdan wagtlaýyn ýaşaaýjylar hökmünde ýaşamaga rugsat bermäge haklydyr.

2. Eger wagtlaýyn ýaşaaýjylar göçüp gelenden soň degişli ýaşaaýyş jaýynyň umumy meýdany her adam başyna bellenen ölçegden az bolsa, kireýine beriji wagtlaýyn ýaşaaýjylaryň ýaşamagyny gadagan etmäge haklydyr.

3. Wagtlaýyn ýaşaaýjylaryň ýaşamak möhleti üznüksiz alty aýdan ýokary bolup bilmez.

4. Wagtlaýyn ýaşaaýjylar degişli ýaşaaýyş jaýyndan özbaşdak peýdalanmak hukugyna eýe dälirler. Olaryň hereketleri üçin ýaşaaýyş jaýyny kireýine alyjy jogapkärçilik çekýär.

5. Wagtlaýyn ýaşaaýjylar ýaşaaýyş jaýyny kireýine almak-bermek şertnamasy bes edilende ýa-da kireýine alyjy bilen ylalaşylan ýaşamak möhleti gutarandan soň degişli ýaşaaýyş jaýyny boşatmaga borçludylar, ylalaşylan möhletiň bolmadyk halatynda, kireýine alyjy ýa-da onuň bilen bile ýaşaaýan maşgala agzalarynyň talaby boýunça ýaşaaýyş jaýyny haýal etmezden boşatmaga borçludylar.

6. Şu maddanyň başinji böleginde görkezilen halatlar ýüze çykanda ýaşaaýyş jaýyny boşatmaktan boýun gaçyran wagtlaýyn ýaşaaýjylar başga ýaşaaýyş jaýy berilmezden kazyýet tertibinde çykarylmağa degişlidir.

91-nji madda. Kireýine alyjynyň eýeleýän ýaşaaýyş jaýynyň ýerine az ölçegli ýaşaaýyş jaýynyň berilmegi ýa-da artykmaç ýaşaaýyş jaýyna beýleki adamlary

göçürip getirmäge bolan hukugy

1. Artykmaç (bellenilen ölçeglerden artyk) ýaşaýyş jaý meýdany bolan ýaşaýyş jaýyny kireýine alyjy özi bilen bile ýaşayan maşgala agzalarynyň razylygy bilen, şol sanda wagtlaýyn başga ýere gidenleriň razylygy bilen eýeleýän ýaşaýyş jaýynyň ýerine az ölçegli ýaşaýyş jaýynyň berilmegi hakynda haýyş bilen kireýine berijä ýüzlenmäge haklydyr. Kireýine beriji kireýine alyjynyň ýaşaýyş jaýyny çalyşmak hakynda arzasynyň esasynda onuň bilen ylalaşyp, bu arzanyň berlen gününden başlap üç aýyň içinde kireýine alyja başga ýaşaýyş jaýyny bermäge borçludyr.

2. Aýratyn ýaşaýyş jaýyndan peýdalanýan kireýine alyjy bellenen ölçegden az bolmadyk möçberdäki artykmaç üzňeleşdirilen ýaşaýyş jaýyna ýaşaýyş jaý şertleri gowulandyrylmaga mätäç raýatlaryň hasabynda durýan beýleki adamlary özüniň saýlamagyna görä göçürip getirmek hakynda kireýine berijä haýyş bilen ýüz tutup biler. Haýyş kanagatlandyrylan halatynda görkezilen adamlar bilen aýratyn ýaşaýyş jaýyny kireýine almak-bermek şertnamasy baglaşylýar.

92-nji madda. Ýaşaýyş jaýyny kireýine almak-bermek şertnamasynyň üýtgedilmegi

1. Ýaşaýyş jaýyny kireýine almak-bermek şertnamasy şu Kodeksde göz önünde tutulan halatlardan başga halatlarda diňe kireýine alyjynyň, onuň kämillik ýaşyna ýeten maşgala agzalarynyň we kireýine berijiniň razylygy bilen üýtgedilip bilner.

2. Bir ýaşaýyş jaýynda ýaşayan we ýaşaýyş jaýlaryndan aýratyn kireýine almak-bermek şertnamalary boýunça peýdalanýan adamlar bir maşgala birleşen halatynda kireýine berijiden özleriniň eýeleýän ähli ýaşaýyş jaýy babatda kireýine almak-bermek şertnamasynyň olaryň biri bilen baglaşylmagyny talap etmäge haklydyrlar.

3. Kireýine alyjynyň kämillik ýaşyna ýeten maşgala agzasy kireýine alyjynyň we kämillik ýaşyna ýeten galan maşgala agzalarynyň razylygy bilen ilkibaşky kireýine alyjynyň ýerine öň baglaşylan kireýine almak-bermek şertnamasy boýunça özüniň kireýine alyjy diýip ykrar edilmegini kireýine berijiden talap edip biler.

4. Kireýine alyjy aradan çykan, ýaşaýyş jaýyndan giden halatynda ýaşaýyş jaýyny kireýine almak-bermek şertnamasy bu ýaşaýyş jaýynda ýaşayan onuň kämillik ýaşyna ýeten maşgala agzalarynyň biri bilen baglaşylýar.

5. Eger maşgalanyň galan agzalarynyň razylygy bilen we ýaşaýyş jaýynyň özüne degişli meýdanynyň paýyna laýyklykda ýa-da ýaşaýyş jaýyndan peýdalanmagyň tertibi hakynda ylalaşygy hasaba almak bilen kireýine alyjynyň kämillik ýaşyna ýeten maşgala agzasy şu Kodeksiň 12-nji maddasynyň talaplaryna laýyk gelýän otag bölünip berlip bilinýän bolsa, onuň özi bilen aýratyn kireýine almak-bermek şertnamasynyň baglaşylmagyny kireýine berijiden talap etmäge haklydyr.

6. Kireýine alyjynyň üýtgemegi ýaşaýyş jaýyny kireýine almak-bermek şertnamasynyň gaýtdan resmileşdirilmegine eltýär.

93-nji madda. Kireýine alyjynyň maşgala agzalarynyň arasynda maşgala gatnaşygy bes edilende ýaşaýyş jaýyndan peýdalanmagyň tertibini kesgitlemek

Kireýine alyjynyň maşgala agzalarynyň arasynda maşgala gatnaşygyny bes

eden, ýöne ýaşaýyş jaýynyň ýeke-täk kireýine almak-bermek şertnamasy boýunça bir ýaşaýyş jaýynda ýaşamagyny dowam etdirýän adam aýratyn kireýine almak-bermek şertnamasyny baglaşmazdan ýaşaýyş jaýyndan peýdalanmagyň tertibini kesgitlemäge haklydyrlar.

94-nji madda. Ýaşaýyş jaýyny alyş-çalyş etmek

1. Ýaşaýyş jaýyny kireýine alyjy özi bilen bile ýaşayan maşgala agzalarynyň, şol sanda wagtlaýyn bolmadyklaryň hem-de kireýine berijiniň razylygy bilen eýeleýän ýaşaýyş jaýyny döwlet ýaşaýyş jaý gaznasyna ýa-da hususy ýaşaýyş jaý gaznasyna degişli başga ýaşaýyş jaýyna alyş-çalyş etmek hukugyna eýedir.

2. Kireýine alyjy bilen bile ýaşayan onuň maşgala agzalary eýeleýän ýaşaýyş jaýyny başga kireýine alyjylara berlen we dürli jaýlarda ýa-da öýlerde ýerleşýän ýaşaýyş jaýyna alyş-çalyş etmegi talap etmek hukugyna eýedirler.

3. Eger ýaşaýyş jaýynyň kireýine alyjysynyň we onuň özi bilen bile ýaşayan maşgala agzalarynyň arasynda alyş-çalyş etmek hakynda ylalaşyk gazanylmasa, olaryň her biri eýeleýän ýaşaýyş jaýyny kazyýet tertibinde mejburi alyş-çalyş etmegi talap etmäge haklydyrlar.

4. Kireýine alyjylaryň kämillik ýaşyna ýetmedik, kämillik ukyby ýok we kämillik ukyby çäklendirilen maşgala agzalarynyň ýaşayan ýaşaýyş jaýlaryny alyş-çalyş etmegine hossarlyk we howandarlyk edaralarynyň deslapky razylygy bilen ýol berilýär.

5. Döwlet ýaşaýyş jaý gaznasyna degişli ýaşaýyş jaý hususy ýaşaýyş jaý gaznasyna degişli ýaşaýyş jaýyna alyş-çalyş edilende alyş-çalyş bilen bir wagtda eýeçilik babatda hukuklaryň hem-de borçlaryň ikitaraplaýyn berilmegi Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda geçirilýär.

6. Döwlet ýaşaýyş jaý gaznasyna degişli ýaşaýyş jaýyny çalyşmagyň tertibi Türkmenistanyň Ministrler Kabineti tarapyndan tassyklanýar.

95-nji madda. Ýaşaýyş jaýyny alyş-çalyş etmäge ýol bermeýän şertler

Ýaşaýyş jaýyny alyş-çalyş etmäge şu halatlarda ýol berilmeýär:

1) alyş-çalyş edilýän ýaşaýyş jaýyň kireýine alyjysyna ýaşaýyş jaýyny kireýine almak-bermek şertnamasyny bozmak ýa-da üýtgetmek barada hak islegi bildirilse;

2) alyş-çalyş edilýän ýaşaýyş jaýlarynyň biri babatda peýdalanmak hukugy kazyýet tertibinde jedelleşilýän bolsa;

3) alyş-çalyş edilýän ýaşaýyş jaýy bellenen tertipde ýaşamak üçin ýaramsyz diýlip ykrar edilse;

4) alyş-çalyş edilýän ýaşaýyş jaýlarynyň biriniň ýerleşýän jaýy babatda ýykmak ýa-da başga maksatlara peýdalanmak üçin gaýtadan enjamlaşdyrmak, heläkçilikli ýagdaýdaky jaý diýlip ykrar etmek hakynda karar kabul edilse;

5) alyş-çalyş edilýän ýaşaýyş jaýlarynyň biri babatda ýaşajylary göçürmek bilen düýpli abatlamak ýa-da durkuny üýtgetmek hakynda karar kabul edilse;

6) eger alyş-çalyş etmek betnebislik ýa-da galp häsiýete eýe bolsa;

7) eger alyş-çalyş edilýän ýaşaýyş jaýlarynyň biri umumy ýaşaýyş jaýynda ýerleşýän bolsa;

8) eger alyş-çalyş edilýän ýaşayyş jaýlarynyň biri Türkmenistanyň Ministrler Kabinetiniň karary boýunça ykdysadyýetiň möhüm pudaklarynyň kärhanalarynyň, edaralarynyň we guramalarynyň sanawyna goşulan kärhanalaryň, edaralaryň, guramalaryň jaýynda ýerleşýän bolsa, esasly sebäpler bolmazdan öz islegi boýunça işden çykmagy bilen bagly ýa-da zähmet düzgün-nyzamynyň bozulmagy ýa-da jenaýat edilmegi üçin kärhana, edara, gurama bilen zähmet gatnaşyklaryny bes eden işçileri we gullukçylary (olar bilen bile ýaşayan adamlary) olaryň ýaşayyş jaýlaryndan kazyýet tertibinde çykarylmagyna ýol berilýän bolsa. Beýleki esaslar boýunça zähmet gatnaşyklaryny bes eden, şeýle hem jaýy zähmet gatnaşyklary bilen bagly bolmazdan alan raýatlar umumy esaslarda alyş-çalyş etmäge haklydyrlar;

9) eger alyş-çalyş etmegiň netijesinde kireýine alyja ýaşayyş jaý meýdanynyň möçberi ýaşayyş jaý şertleri gowulandyrylmaga mätäç raýatlary hasaba kabul etmek üçin bellenen ölçegden pes bolmagyna getirse, alyş-çalyş maşgalanyň birleşmegi (är-aýalyň, zähmete ukypsyz ata-enäniň çagalar bilen, kämillik ýaşyna ýetmedik çagalaryň ata-enesi bilen we başgalar) üçin zerur bolan halatlar muňa girmeýär;

10) Türkmenistanyň kanunçylygynda göz önünde tutulan beýleki halatlarda.

96-njy madda. Ýaşayyş jaýynyň alyş-çalyş edilmegini hakyky däl diýip ykrar etmek

1. Şu Kodeksiň 94–95-nji maddalarynyň talaplarynyň bozulmagy bilen amala aşyrylan, şeýle hem geleşigi hakyky däl diýip ykrar etmek üçin Türkmenistanyň kanunçylygynda bellenen esaslar boýunça ýaşayyş jaýyny alyş-çalyş etmek hakyky däl diýlip ykrar edilýär.

2. Alyş-çalyş etmegi hakyky däl diýip ykrar etmek kazyýet tertibinde geçirilýär.

3. Ýaşayyş jaýyny alyş-çalyş etmek hakyky däl diýip ykrar edilen halatynda taraplar olaryň ön eýelän ýaşayyş jaýyna göçürilmäge degişlidir.

4. Taraplaryň biriniň bikanun hereketleriniň netijesinde ýaşayyş jaýyny alyş-çalyş etmek hakyky däl diýip ykrar edilen halatynda günäli tarap şeýle alyş-çalyş etmegiň netijesinde ýüze çykan ýitgileriň möçberini beýleki tarapa doldurmaga borçludyr.

11-nji bab. Döwlet ýaşayyş jaý gaznasyna degişli ýaşayyş jaýynyň we jemagat hyzmatlarynyň tölegi

97-nji madda. Döwlet ýaşayyş jaý gaznasyna degişli ýaşayyş jaýyndan peýdalanylandygy üçin töleg

1. Döwlet ýaşayyş jaý gaznasyna degişli ýaşayyş jaýlarynyň peýdalanylandygy üçin tölegiň (ýaşayyş jaý kireýiniň) möçberi Türkmenistanyň Ministrler Kabineti tarapyndan bellenýär.

2. Bellenilen bir möçber boýunça kireýine alyjy ýa-da onuň maşgala agzalary tarapyndan peýdalanylýan ýaşayyş jaý meýdany, şeýle hem artykmaç ýaşayyş jaý meýdany, eger onuň möçberi kireýine alyjynyň maşgala agzalarynyň her biri üçin bellenen ýaşayyş jaý meýdanynyň möçberiniň ýarysyndan geçmese, tölenilýär. Galan artykmaç ýaşayyş jaý meýdanynyň peýdalanylandygy üçin töleg

Türkmenistanyň Ministrler Kabineti tarapyndan bellenýän ýokarlandyrylan möçberde alynýar.

98-nji madda. Jemagat hyzmatlary üçin töleg

Jemagat hyzmatlary üçin töleg bellenilen tertipde Türkmenistanyň Ministrler Kabineti tarapyndan tassyklanan nyrhlar boýunça jaý töleginden daşary alynýar.

(2018-nji ýylyň 1-nji dekabryndaky Türkmenistanyň Kanunynyň redaksiýasynda – Türkmenistanyň Mejlisiniň Maglumatlary, 2018 ý., № 3-4, 109-njy madda).

99-njy madda. Ýaşayyş jaý kireýi we jemagat hyzmatlary üçin tölegleri geçirmegiň tertibi we möhletleri

1. Kireýine alyjy yaşayyş jaýynyň kireýini we jemagat hyzmatlary üçin tölegi öz wagtynda geçirmäge borçludur.

2. Ýaşayyş jaý kireýi, şeýle hem jemagat hyzmatlary üçin töleg kireýine alyjy tarapyndan ýaşalan aýlar üçin zyndan gelýän aýyň onundan gijä galman her aýda geçirilýär.

100-nji madda. Ýaşayyş jaý kireýiniň we jemagat hyzmatlary üçin tölegiň ýeňillikleri

Ýaşayyş jaýynyň kireýiniň we jemagat hyzmatlary üçin tölegiň ýeňillikleri Türkmenistanyň kadalaşdyryjy hukuk namalary bilen bellenilýär.

101-nji madda. Döwlet ýerli yaşayyş jaý gaznasyna degişli yaşayyş jaýyndan, ýyladyşdan we elektrik energiýasyndan mugt peýdalanmak

1. Oba ýerlerinde, ilatly ýerleriň daşynda (Türkmenistanyň kanunçylygynda bellenen halatlarda – şäherçelerde) işleýän we ýaşayan hünärmenler ýylatmak we elektrik energiýasy bilen yaşayyş jaýyndan mugt peýdalanýarlar.

2. Şu maddanyň birinji böleginde göz önünde tutulan ýeňilliklerden peýdalanmaga hukugy bolan hünärmenleriň sanawy we olara yaşayyş jaýlaryny bermegiň tertibi Türkmenistanyň Ministrler Kabineti tarapyndan kesgitlenýär.

12-nji bap. Döwlet yaşayyş jaý gaznasyna degişli yaşayyş jaýyndan peýdalanmagyň aýratynlyklary

102-nji madda. Döwlet yaşayyş jaý gaznasyna degişli yaşayyş jaýyndan berlen yaşayyş jaýynyň hukuk düzgüni

1. Döwlet yaşayyş jaý gaznasyna degişli yaşayyş jaýyndan berlen yaşayyş jaýy onuň eýesiniň razylygy bilen Türkmenistanyň kanunçylygynda bellenilen tertipde kireýine alyjy tarapyndan hususlaşdyrylyp bilner.

2. Ýaşayyş jaýyny kireýine almak-bermek şertnamasynyň esasynda peýdalanýlan yaşayyş jaýyny başga yaşayyş jaýyna çalyşmak olary yaşayyş jaý

şertleri gowulandyrylmaga mätäç raýatlar hökmünde hasaba goýmaga mümkinçilik berýän bu ýaşayyş jaýyny eýeleýän adamlaryň ýaşayyş jaý şertlerini bilkastlaýyn ýaramazlaşdyrmak meýliniň bolmadyk halatynda ýerine ýetiriji häkimiýetiň ýerli edarasynyň, Geňeşiň razylygy bilen geçirilip bilner.

(2019-njy ýylyň 2-nji martyndaky Türkmenistanyň Kanunynyň redaksiýasynda – Türkmenistanyň Mejlisiniň Maglumatlary, 2019 ý., № 1, 9-njy madda).

103-nji madda. Döwlet ýaşayyş jaý gaznasyna degişli gulluk ýaşayyş jaýynyň hukuk düzgüni

1. Gulluk ýaşayyş jaýy – özleriniň zähmet gatnaşyklarynyň häsiýeti bilen baglylykda adamlar işleýän ýerinde ýa-da onuň golaýynda ýaşamaly bolanda olary göçürüp getirmek üçin niýetlenilýän döwlet ýaşayyş jaý gaznasyna degişli ýaşayyş jaýydyr. Ýaşayyş jaýyny gulluk ýaşayyş jaýlarynyň hataryna goşmak we ondan çykarmak iş berijiniň towakgamasy esasynda etraplaryň, etrap hukukly şäherleriň häkimleriniň karary bilen amala aşyrylýar. Gulluk ýaşayyş jaýy üçin aýratyn ýaşayyş jaýy berilýär.

2. Gulluk ýaşayyş jaýyny bermek hakynda karar özleriniň garamagynda şol gulluk ýaşayyş jaýlary bolan kärhana, edara, gurama tarapyndan kärdeşler arkalaşygy bilen bilelikde ýa-da harby bölümiň serkerdeligi tarapyndan kabul edilýär we oňa laýyklykda gulluk ýaşayyş jaýy etrabyň, etrap hukukly şäheriň häkimi, arçyn tarapyndan berilýän order boýunça peýdalanmaga berilýär.

Gulluk ýaşayyş jaýyny bermegiň tertibi hakynda düzgünnama, ony almaga hukuk berýän döwlet we beýleki wezipeleriň sanawy, gulluk ýaşayyş jaýyna berilýän orderiň hem-de gulluk ýaşayyş jaýyny kireýine almak-bermek şertnamasynyň bir görnüşli nusgasy Türkmenistanyň Ministrler Kabineti tarapyndan tassyklanýar.

3. Türkmenistanyň ýokary döwlet häkimiýet ýa-da dolandyryş edaralarynda döwlet wezipelerine bellenen ýa-da saýlanan, şeýle hem bellenen tertipde gulluk ýa-da zähmet borçlaryny dowam etdirmek üçin başga ýere geçirilen harby, hukuk goraýjy we beýleki döwlet edaralarynyň gullukçylaryny gulluk ýaşayyş jaýy bilen üpjün etmegiň tertibi Türkmenistanyň kanunçylygy bilen belleniýär.

4. Gulluk ýaşayyş jaýy göni niýetlenilişi boýunça peýdalanylýar we zähmet şertnamasynyň, döwlet gullugynyň ýa-da saýlawly döwlet wezipe ygtyýarlygynyň möhletleriniň tamamlanmagyna çenli berilýär.

5. Gulluk ýaşayyş jaýlaryndan peýdalanmak barada şu Kodeksde döwlet ýaşayyş jaý gaznasyna degişli ýaşayyş jaýyny kireýine almak-bermek şertnamasy hakynda kadalar ulanylýar.

Gulluk ýaşayyş jaýyny kireýine almak-bermek şertnamasy bu ýaşayyş jaýynyň eýesi ýa-da onuň ygtyýarly eden edarasy bilen iş (gulluk) döwründe peýdalanmagyna berlen adamyň arasynda ýazmaça görnüşde baglaşylýar.

6. Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda gulluk ýaşayyş jaýy berlen wezipeli adam ony almaga hukuk beren döwlet ýa-da beýleki wezipesinde zähmet şertnamasyny bes edenden (ýatyrandan) ýa-da işden boşandan soň üç aýyň dowamynda gulluk ýaşayyş jaýyny boşatmalydyr, gulluk ýaşayyş jaýyny boşatmakdan boýun gaçyrylsa, bile ýaşayan maşgala agzalary we beýleki adamlar bilen bilelikde ol bu gulluk ýaşayyş jaýyndan başga ýaşayyş jaýy berilmezden

çykarylmaga degişlidir.

7. Şu adamlaryň başga ýaşayyş jaýy berilmezden gulluk ýaşayyş jaýyndan çykarylmagyna ýol berilmeýär:

1) kärhananyň (guramanyň) ýatyrylmagy, işgärleriň sanynyň ýa-da wezipesiniň gysgaldylmagy bilen bagly işden çykarylanlar;

2) mundan beýläk işlemäge päsgel berýän kesel bilen bagly işden çykarylanlar;

3) pensiýa çykmagy bilen bagly işden çykarylanlar;

4) Beýik Watançylyk urşunyň weteranlary, beýleki döwletleriň çäklerinde bolan söweş hereketleriniň weteranlary, Beýik Watançylyk urşy ýyllarynda tylda zähmet çeken weteranlar we Türkmenistanyň kanunçylygynda bellenen tertipde olara deňleşdirilen adamlar;

5) wepat bolan Beýik Watançylyk urşuna gatnaşyjylaryň, beýleki döwletleriň çäklerindäki söweş hereketlerinde maýyplygy alan adamlaryň we oňa gatnaşyjylaryň maşgalalary;

6) öz gulluk ýa-da raýatlyk borçlaryny ýerine ýetirende wepat bolan işgäriň ýa-da beýleki adamyň maşgala agzalary;

7) harby gulluk boýunça borçlaryny ýerine ýetirende wepat bolan (aradan çykan) ýa-da nam-nyşansyz ýiten harby gullukçynyň maşgala agzalary;

8) maýyplygy bolan çagasy bolan maşgalalar;

9) maşgala çagalar öýi ýatyrylan halatynda hakyky terbiýeçiler;

10) gulluk ýaşayyş jaýyny beren döwlet kärhanasynda, edarasynnda ýa-da guramasynda azyndan on ýyl işlänlär (gulluk edenler);

11) gulluk ýaşayyş jaýynyň berilmegi bilen bagly wezipeden boşadylan, ýöne bu gulluk ýaşayyş jaýyny beren kärhana, edara ýa-da gurama bilen zähmet gatnaşyklaryny dowam edýänler;

12) I we II topar maýyplygy bolan adamlar;

13) özi bilen bile ýaşayan bir ýa-da şondan köp kämillik ýaşyna ýetmedik çagany bir özi terbiýeleýän ata (ene).

8. Zähmet işi bilen bagly eýelenilýän gulluk ýaşayyş jaýyny Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda hususlaşdyrmak hukugyny edinen, ýöne bu hukugy durmuşa geçirmedik adamlaryň eýeleýän bu ýaşayyş jaýyndan çykarylmagyna ýol berilmeýär.

9. Gulluk ýaşayyş jaýynda ýaşayan adamlar Türkmenistanyň kanunçylygynda göz önünde tutulan şertlerde eýesiniň razylygy bilen öz ýaşayan ýaşayyş jaýyny hususlaşdyryp bilerler.

10. Gulluk ýaşayyş jaýynda ýaşayan adamlar ýaşayyş jaýyny beren döwlet edarasynyň razylygy bilen bu ýaşayyş jaýyny başga ýaşayyş jaýyna çalyşmaga haklydyrlar.

11. Şu maddanyň ýedinji böleginiň 9-njy we 10-njy bentlerinde görkezilen adamlaryň ýaşayan gulluk ýaşayyş jaýlary olary kireýine alyjylaryň bu gulluk ýaşayyş jaýy ygtyýarynda durýan ministrik (pudaklaýyn dolandyryş edarasy) bilen ylalaşylan arzasy boýunça kabul edilen etraplaryň, etrap hukukly şäherleriň häkimleriniň karary esasynda gulluk ýaşayyş jaýlarynyň hataryndan çykarylyp bilner.

104-nji madda. Maşgala çagalar öýlerini ýaşayyş jaýy bilen üpjün etmek

1. Hakyky terbiýeçiler hökmünde bellenen adamlara maşgala çagalar öýüni guramak hakynda Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda karar kabul edilende terbiýelemek üçin olara berlen çagalar bilen bilelikde ýaşamak üçin döwlet ýaşayyş jaý gaznasyna degişli ýaşayyş jaýy nobatsyz berilýär.

2. Şu maksat bilen berlen ýaşayyş jaýyndan peýdalanmak döwlet pudaklaýyn ýaşayyş jaý gaznasyna degişli gulluk jaýyndan peýdalanmak üçin şu Kodeksde bellenen tertipde amala aşyrylýar.

105-nji madda. Harby gullukçylaryň aýry-aýry toparlary üçin döwlet pudaklaýyn ýaşayyş jaý gaznasyna degişli gulluk ýaşayyş jaýynyň hukuk düzgüni

1. Harby gullukçylaryň aýry-aýry toparlaryna döwlet pudaklaýyn ýaşayyş jaý gaznasyna degişli gulluk ýaşayyş jaýyny bermegiň we olardan peýdalanmagyň tertibi Türkmenistanyň Ministrler Kabineti tarapyndan kesgitlenýär.

2. Döwlet pudaklaýyn ýaşayyş jaý gaznasyna degişli ýaşayyş jaýlary harby gullugy borçnama boýunça geçýän harby gullukçylara bellenen tertipde berlen bolsa, şol ýaşayyş jaýlary Türkmenistanyň Goranmak ministriligine hem-de harby gulluk göz önünde tutulan beýleki ministrliglere hem-de pudaklaýyn dolandyryş edaralaryna berkidilýär. Şol görkezilen ýaşayyş jaýlary boşan halatynda, olara ýene-de harby gullukçylar bilen olaryň maşgala agzalary ýerleşdirilýär.

106-njy madda. Döwlet ýaşayyş jaý gaznasyna degişli ýöriteleşdirilen ýaşayyş jaýynyň hukuk düzgüni

1. Ýöriteleşdirilen ýaşayyş jaýyna şular degişlidir:

- 1) umumy ýaşayyş jaýlary;
- 2) maýyplygy bolan adamlar, weteranlar, ýalňyz garrylar, ýetim çagalar üçin öý-internatlary;
- 3) çagalar öýleri we başga ýörite niýetlenen öýler.

2. Umumy ýaşayyş jaýy olarda ýaşayan adamlaryň ýaşamagy, okamagy we dync almagy üçin zerur bolan goş-golamlary, ýorgan-düşekler we medeni-durmuş maksatly beýleki närseler bilen üpjün edilen, iş, gulluk ýa-da okuw döwründe işgärleriň, gullukçylaryň, talyplaryň, okuwçylaryň we beýleki raýatlaryň ýaşamagy üçin ýörite gurlan ýa-da gaýtadan enjamlaşdyrylan jaýlardyr.

3. Umumy ýaşayyş jaýlaryndan ýaşayyş jaýyny bermek hakynda karar kärhana, edara, gurama ýa-da okuw mekdebi tarapyndan kabul edilýär, onda umumy ýaşayyş jaýyndan ýaşayyş jaýy berilýän adam bilen bilelikde göçüp barýan adamlar görkezilýär. Beýleki adamlaryň göçüp barmagyna ýol berilmeýär.

4. Maýyplygy bolan adamlar, weteranlar, ýalňyz garrylar, ýetim çagalar üçin öý-internatlarynda, çagalar öýlerinde we başga ýörite niýetlenen öýlerde ýaşayyş jaýlary haýsy edaranyň karary bilen döredilen bolsa, şol edara tarapyndan berilýär.

5. Ýöriteleşdirilen ýaşayyş jaýyndaky ýaşayyş jaýlary ýatylýan ýer ýa-da otag görnüşinde bolup biler, olara bildirilýän talaplar we olaryň ýaşayyş jaý meýdanynyň möçberi Türkmenistanyň kadalaşdyryjy hukuk namalary bilen kesgitlenilýär.

6. Ýöriteleşdirilen ýaşayyş jaýyny döretmegiň we şondan ýaşayyş jaýlaryny

bermegiň tertibi, olardan peýdalanmagyň kadalary, şeýle hem ýaşalandygy üçin tölegiň möçberi Türkmenistanyň Ministrler Kabineti tarapyndan bellenýär.

7. Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda umumy ýaşayyş jaýy berlen adam ony almaga hukuk beren esaslar aradan aýrylandan soň bir aýyň dowamynda umumy ýaşayyş jaýyny boşatmalydyr, ony boşatmaktan boýun gaçyrylsa, bile ýaşayan maşgala agzalary bilen bilelikde ol bu umumy ýaşayyş jaýyndan başga ýaşayyş jaýy berilmezden çykarylmağa degişlidir.

Şu Kodeksiň 103-nji maddasynyň ýedinji böleginde görkezilen adamlar başga ýaşayyş jaýy berilmezden umumy ýaşayyş jaýyndan çykarylyp bilinmez.

8. Maýyplygy bolan adamlar, weteranlar, ýalňyz garrylar, ýetim çagalar üçin öý-internatlaryndaky, çagalar öýlerindäki we başga ýörite niýetlenen öýlerdäki ýaşayyş jaýlaryndan çykarmak bu ýaşayyş jaýlarynyň berlen sebäplerini aradan aýyrmak bilen bagly geçirilýär.

13-nji bab. Döwlet ýaşayyş jaý gaznasyna degişli ýaşayyş jaýyndan peýdalanmak hukugynyň bes edilmegi we ondan çykarylmağy

107-nji madda. Ýaşayyş jaýyny kireýine almak-bermek şertnamasyny bozmak

1. Ýaşayyş jaýyny kireýine alyjy maşgala agzalarynyň razylygy bilen kireýine almak-bermek şertnamasyny islendik wagt bozmaga haklydyr.

2. Kireýine alyjy we onuň maşgala agzalary başga ýere hemişelik ýaşamaga giden halatynda gidilen gününden başlap ýaşayyş jaýyny kireýine almak-bermek şertnamasyny bozulan diýlip hasap edilýär.

3. Ýaşayyş jaýynyň kireýine almak-bermek şertnamasyny kireýine berijiniň talap etmegi boýunça şu Kodeksde bellenen esaslar boýunça kazyýet tertibinde bozulyp bilner, ýykylmak howpy abanýan ýaşayyş jaýlardan çykarylýan halatlary muňa girmeýär.

108-nji madda. Ýaşayyş jaýlaryndan çykarmak

1. Ýaşayyş jaýyndan çykarmaga diňe kanunda bellenen esaslarda ýol berilýär.

2. Ýaşayyş jaýyndan çykarmak kazyýet tertibinde geçirilýär. Ýaşayyş jaýynyň baş-başdak eýelenen ýa-da ýykylmak howpy astynda durýan jaýlarda ýaşalýan aýratyn halatlarda ýaşayyş jaýyndan prokuroryň karary bilen çykarylmağyna ýol berilýär.

3. Şu Kodeksde başgaça görkezilmedik bolsa, ýaşayyş jaýyndan çykaryllanda raýatlara Türkmenistanyň kanunçylygynda bildirilýän talaplara laýyk gelýän başga ýaşayyş jaýy berilýär.

109-njy madda. Başga abadanlaşdyrylan ýaşayyş jaýyny bermek bilen çykarmak

Ýaşayyş jaýynda ýaşayanlar şu halatlarda başga abadanlaşdyrylan ýaşayyş

jaýyny bermek bilen ýaşayyş jaýyndan çykarylyp bilner:

1) ýer böleginiň yzyna alynmagy bilen ýaşayyş jaýy ýykylyp aýrylmaga degişli bolsa;

2) ýaşayyş jaýyna ýykylmak howpy abanýan bolsa;

3) ýaşayyş jaýy ýaşalmaýan jaýa geçirilmäge degişli bolsa;

4) ýaşayyş jaýy ýaşamak üçin ýaramsyz diýlip ykrar edilse.

110-njy madda. Ýykylmak howpy abanýan ýaşayyş jaýyndan çykarmak bilen bagly ýaşayyş jaýyny bermek

Eger ýaşayyş jaýyna ýykylmak howpy abansa, bu ýaşayyş jaýynda kanuny esaslarda ýaşayan we ondan çykarylýan adamlara ýerine yetiriji häkimiýetiň ýerli edarasynyň, Geňeşiň karary bilen döwlet ýaşayyş jaý gaznasyna degişli abadanlaşdyrylan ýaşayyş jaýy berilýär.

(2019-njy ýylyň 2-nji martyndaky Türkmenistanyň Kanunynyň redaksiýasynda – Türkmenistanyň Mejlisiniň Maglumatlary, 2019 ý., № 1, 9-njy madda).

111-nji madda. Ýaşayyş jaýynyň ýaşalmaýan jaýa geçirilmegi ýa-da onuň ýaşamak üçin ýaramsyz diýlip ykrar edilmegi bilen bagly ýaşayyş jaýyny bermek

1. Ýaşayyş jaýy şu Kodeksde göz önünde tutulanlardan başga sebäpler boýunça ýykylanda bu jaýdan çykarylýan kireýine alyjylara kireýine beriji tarapyndan başga abadanlaşdyrylan ýaşayyş jaýy berilýär, kireýine berijiniň ýaşayyş jaýyny bermäge mümkinçiligi bolmadyk halatynda – ýaşayyş jaýy ýerine yetiriji häkimiýetiň ýerli edarasy, Geňeş tarapyndan berilýär.

2. Eger ýaşayyş jaýy ýaşalmaýan jaýa geçirilmäge degişli bolsa ýa-da bellenilen tertipde ýaşamak üçin ýaramsyz diýlip ykrar edilen bolsa, şeýle ýaşayyş jaýyndan çykarylýan adamlara kireýine beriji tarapyndan başga abadanlaşdyrylan ýaşayyş jaýy berilýär.

(2019-njy ýylyň 2-nji martyndaky Türkmenistanyň Kanunynyň redaksiýasynda – Türkmenistanyň Mejlisiniň Maglumatlary, 2019 ý., № 1, 9-njy madda).

112-nji madda. Ýaşayyş jaýynyň düýpli abatlaýyş ýa-da durkuny täzeleýiş işleri bilen bagly döwlet ýaşayyş jaý gaznasyna degişli ýaşayyş jaýyny bermek

1. Ýaşayyş jaýynda düýpli abatlaýyş ýa-da durkuny täzeleýiş işleri geçirilende olar ýaşajylary çykarmazdan geçirilip bilinmese, kireýine beriji kireýine alyja we onuň maşgala agzalaryna bu ýaşayyş jaýynda ýerleşýän ýaşayyş jaýyny kireýine almak-bermek şertnamasyny bozmazdan düýpli abatlaýyş ýa-da durkuny täzeleýiş işleriniň geçirilýän wagty üçin başga ýaşayyş jaýyny bermäge borçludur.

2. Düýpli abatlaýyş ýa-da durkuny täzeleýiş işleri geçirilýän wagtyna berilýän ýaşayyş jaýy Türkmenistanyň kanunçylygynda bildirilýän talaplara laýyk gelmelidir we bu ilatly ýeriň çäginde ýerleşmelidir.

3. Düýpli abatlaýyş ýa-da durkuny täzeleýiş işlerini geçirmek bilen bagly kireýine alyjyny we onuň maşgala agzalaryny olaryň eýeleýän ýaşayyş jaýyndan başga jaýa göçürmek we ol işler tamamlanandan soň yzyna göçürüp getirmek düýpli

abatlaýyş ýa-da durkuny täzeleýiş işleri geçirilen ýaşaýyş jaýyna ygtyýar edýän kireýine berijiniň serişdeleriniň hasabyna amala aşyrylýar.

4. Düýpli abatlaýyş ýa-da durkuny täzeleýiş işleri bilen bagly başga ýaşaýyş jaýynda ýaşan döwründe kireýine alyjy bu ýaşaýyş jaýyndan peýdalanandygy we edilýän jemagat hyzmatlary üçin töleglerden boşadylýar.

5. Taraplaryň ylalaşmagy boýunça ýaşaýyş jaýynda düýpli abatlaýyş ýa-da durkuny täzeleýiş işleri geçirilýän wagtynda wagtlaýyn ýaşaýyş jaýyny bermegiň deregine kireýine alyja täze kireýine almak-bermek şertnamasy boýunça şu maddanyň ikinji böleginiň we şu Kodeksiň 70-nji maddasynyň talaplaryna laýyk gelýän başga abadanlaşdyrylan ýaşaýyş jaýy hemişelik peýdalanmaga berlip bilner.

6. Ýaşaýyş jaýynda düýpli abatlaýyş ýa-da durkuny täzeleýiş işleriniň netijeleri bilen kireýine alyjynyň ylalaşmaýan ýa-da onuň ýaşaýyş jaýyna bolan hukugynyň bozulan halatlarynda kireýine alyjynyň islegine laýyklykda oňa şu Kodeksde bellenen tertipde başga abadanlaşdyrylan ýaşaýyş jaýy berilýär.

113-nji madda. Ýaşaýyş jaýyndan çykarmak bilen bagly başga abadanlaşdyrylan ýaşaýyş jaýyny bermek

1. Şu Kodeksiň 109-njy maddasynda göz önünde tutulan halatlarda ýaşaýyş jaýyndan çykarmak bilen bagly berilýän döwlet ýaşaýyş jaý gaznasyna degişli başga abadanlaşdyrylan ýaşaýyş jaýy şu Kodeksiň 70-nji maddasynyň talaplaryna laýyk gelmelidir we bu ýaşaýyş jaýyndan çykarylýanyň öň eýeleýän ýaşaýyş jaýynyň ölçeginden az bolmaly däldir.

2. Eger kireýine alyjy aýratyn öýi ýa-da birden köp otagly jaýy eýelän bolsa, oňa degişlilikde aýratyn öý ýa-da şol sandaky otaglardan durýan ýaşaýyş jaýy berilmelidir.

3. Eger kireýine alyjyda ýaşaýyş jaýynyň artykmaç meýdany bolan bolsa, ýaşaýyş jaýy şu Kodeksde göz önünde tutulan möçberlere laýyklykda berilýär, kireýine alyja ýa-da onuň bilen bile ýaşaýan, goşmaça ýaşaýyş jaý meýdanyna hukugy bolan adama – goşmaça meýdana bolan hukugy hasaba almak bilen berilýär.

4. Ýaşaýyş jaýyndan çykarylýana berilýän ýaşaýyş jaýy kireýine almak-bermek şertnamasyny bozmak we kireýine alyjyny ýaşaýyş jaýyndan çykarmak barada kazyýetiň çözgüdinde görkezilmelidir.

114-nji madda. Kireýine alyja we onuň maşgala agzalaryna başga ýaşaýyş jaýyny bermek bilen ýaşaýyş jaýyndan çykarmak

1. Başga ýaşaýyş jaýyny bermek bilen şu aşakdakylar ýaşaýyş jaýyndan çykarylyp bilner:

1) ýaşaýyş jaýyny beren ykdysadyýetiň möhüm pudaklarynyň Türkmenistanyň Ministrler Kabineti tarapyndan sanawy tassyklanýan kärhanalary, edaralary, guramalary bilen zähmet gatnaşyklaryny esasly sebäpler bolmazdan öz islegi boýunça ýa-da zähmet düzgün-nyzamyny bozanlygy ýa-da jenaýat edenligi üçin bes eden işçiler we gullukçylar (olar bilen bile ýaşaýan adamlar bilen);

2) daýhan birleşikleriniň jaýlaryndan ýaşaýyş jaýlaryny alan adamlar, eger olar daýhan birleşiginiň agzalygyndan çykarylsa ýa-da ondan öz islegi boýunça çyksalar;

3) ata-enelik hukuklaryndan mahrum edilen adamlar, eger olar ata-enelik

hukuklaryndan mahrum edilen çagalar bilen bilelikde ýaşayan bolsalar;

4) Türkmenistanyň kanunçylygynda göz önünde tutulan halatlarda – beýleki adamlar.

2. Maşgala çagalar öýleri ýatyrylan halatynda hakyky terbiýeçiler olara berlen ýaşayyş jaýyny boşatmalydyrlar, ondan ýüz dönderilen halatynda bolsa olar başga ýaşayyş jaýyny bermek bilen çykarylmaga degişlidir.

3. Ýaşayyş jaýyndan çykarmak bilen bagly raýatlara berilýän başga ýaşayyş jaýy Türkmenistanyň kanunçylygynda bildirilýän talaplara laýyk gelmelidir we bu ilatly ýeriň çäginde ýerleşmelidir.

4. Ýaşayyş jaýyndan çykarylýana berilýän ýaşayyş jaýy kireýine almak-bermek şertnamasyny ýatyrmak we kireýine alyjyny çykarmak barada kazyýetiň çözügünde görkezilmelidir.

115-nji madda. Kireýine alyjyny we onuň maşgala agzalaryny başga ýaşayyş jaýy berilmezden ýaşayyş jaýyndan çykarmak

1. Ýaşayyş jaýyny kireýine alyjy we onuň bilen bile ýaşayan maşgala agzalary şu halatlarda başga ýaşayyş jaýy berilmezden ýaşayyş jaýyndan çykarylyp bilner:

1) ýaşayyş jaýyny yzygiderli berbatlaýan ýa-da zaýalaýan bolsalar;

2) ýaşayyş jaýyny niýetlenilişine görä peýdalanmasalar;

3) özlerini alyp barşy bilen beýlekileri özüleri bilen bir öýde ýa-da bir jaýda ýaşar ýaly etmeseler, duýduryş we jemgyýetçilik täsir ediş çäreleri hem netije bermedik bolsa;

4) bu ýaşayyş jaýyny baş-başdaklyk bilen eýelän bolsalar;

5) ýaşayyş jaýynyň kireýine almak-bermek şertnamasyny hakyky däl diýlip ykrar edilen bolsa;

6) ýaşayyş jaýyndan çykarmak üçin şu Kodeksiň 103-nji maddasynyň altynjy böleginde görkezilen esaslar ýüze çyksa.

2. Bilelikde ýaşamagyň mümkin dældigi üçin başga ýaşayyş jaýy berilmezden çykarylmaga degişli adamlar çykarylmagynyň deregine eýeleýän ýaşayyş jaýyny alyş-çalyş etmekde gyzyklanýan tarapyň görkezzen başga ýaşayyş jaýyna alyş-çalyş etmäge kazyýet tarapyndan borçly edilip bilner.

IV BÖLÜM. ÝAŞAÝYŞ JAÝ GAZNASYNY DOLANDYRMAK, ONUŇ SAKLANYLMAGYNY ÜPJÜN ETMEK, ULANMAK WE ABATLAMAK

14-nji bab. Ýaşayyş jaý gaznasyny dolandyrmak we onuň saklanylmagyny üpjün etmek

116-njy madda. Ýaşayyş jaý gaznasyny dolandyrmak

1. Ýaşayyş jaý gaznasyny dolandyrmak boýunça wezipelere ýaşayyş jaý gaznasyny, ýaşalmaýan jaýlary we binalary, hyzmat ediş enjamlaryny, ýaşayyş jaýyna ýanaşyk ýer böleklerini göwnejaý saklamagy we abatlamagy üpjün etmek boýunça çäreler, ähli tölegleri hasaplamak we ýygnamak, potratçylyk guramalary we hyzmat

edijiler bilen hasaplaşmak we ýaşamak üçin zerur şertleri döretmäge gönükdirilen beýleki işler degişlidir.

2. Ýaşáýyş jaý gaznasyny dolandyrmak onuň eýeleri tarapyndan gös-göni ýa-da olaryň ygtyýarly eden dolandyryjy edaralarynyň üsti bilen Türkmenistanyň kanunçylygynyň talaplaryny berjaý etmek bilen amala aşyrylýar.

3. Dolandyryjy edara ýaşáýyş jaý gaznasynyň eýesiniň adyndan çykyş edýär we degişli ýaşáýyş jaý gaznasy babatda onuň bilen baglaşylan şertnamanyň esasynda hereket edýär. Dolandyryjy edara ýaşáýyş jaý gaznasyny saklamak we abatlamak, sarp edijileri jemagat hyzmatlary bilen üpjün etmek boýunça işleri ýerine ýetirmek üçin potratçylar bilen şertnamalar baglaşylanda buýrujy bolup çykyş edýär.

4. Ýaşáýyş jaý gaznasynyň eýeleri ýa-da dolandyryjy edaralar degişli ýaşáýyş jaý-ulanyş guramalary bilen ýaşáýyş jaý gaznasyny dolandyrmak üçin şertnamalary baglaşmaga haklydyrlar.

5. Şereketler, şeýle hem ýaşáýyş jaý eýeleriniň şereketleri ýaşáýyş jaýyny özbaşdak dolandyrmaga ýa-da degişli dolandyryjy edara bilen dolandyrmak üçin şertnama baglaşmaga haklydyrlar.

117-nji madda. Kireýine berijiniň ýaşáýyş jaý gaznasynyň saklanylmagyny üpjün etmek boýunça borçlary

1. Kireýine beriji ýaşáýyş jaý gaznasyny saklamak we onuň abadançylygyny ýokarlandyrmak hakynda alada etmäge borçludyr.

2. Ygtyýarynda ýaşáýyş jaýy bolan kärhanalar, edaralar, guramalar onuň saklanylmagy üçin jogapkärçilik çekýärler.

3. Kireýine beriji şu Kodeksde bellenilen tertipde ýaşáýyş jaýlarynyň düýpli abatlaýyş işlerini öz wagtynda geçirmäge, ýaşáýyş jaýlarynyň hyzmat ediş enjamlarynyň bökdençsiz işini, ýaşáýyş jaýlarynyň, olaryň girelgeleriň we olara ýanaşyk ýer bölekleriniň, umumy peýdalanylýan beýleki ýerleriniň göwnejaý saklanylmagyny üpjün etmäge borçludyr.

118-nji madda. Ýaşáýyş jaýlarynyň saklanylmagyny üpjün etmek boýunça ýaşáýjylaryň borçlary

1. Ýaşáýjylar ýaşáýyş jaýlarynyň saklanylmagyny üpjün etmäge, arassaçylyk we beýleki enjamlara, abadanlaşdyryş desgalaryna aýawly çemeleşmäge, ýaşáýyş jaýyny we oňa ýanaşyk ýer böleklerini saklamagyň, ýangyn howpsuzlygynyň kadalaryny berjaý etmäge, girelgelerde, liftlerde, basgançak meýdançalarynda we umumy peýdalanylýan beýleki ýerlerde arassaçylygy we tertibi berjaý etmäge borçludyr.

2. Ýaşáýyş jaýyny kireýine alyjy Türkmenistanyň kanunçylygynda göz önünde tutulan şertlerde we tertipde ýaşáýyş jaýlarynyň ýeňil abatlaýyş işlerini öz hasabyna geçirmelidir, ýaşáýyş jaýy boşadylanda bolsa – ony göwnejaý ýagdaýda tabşyrmalydyr.

15-nji bap. Ýaşáýyş jaý gaznasyny ulanmak we onda abatlaýyş işlerini geçirmek

119-njy madda. Ýaşaaýyş jaý gaznasynyň ulanylmagyny we onda abatlaýyş işleriniň geçirilmegini guramak

1. Ýaşaaýyş jaý gaznasynyň ulanylmagy, onda düýpli we ýeňil abatlaýyş işleriniň geçirilmegi ýaşaaýyş jaý gaznasyny ulanmagyň we abatlaýyş işlerini geçirmegiň ýeketäk düzgünlerini we kadalaryny hökmany berjaý etmek bilen amala aşyrylýar.

2. Ýaşaaýyş jaý gaznasyna enjamlaýyn taýdan hyzmat etmek, olarda düýpli we ýeňil abatlaýyş işlerini geçirmek ýaşaaýyş jaýynyň eýesiniň ýa-da kireýine alyjynyň islegine görä şertnama boýunça ýaşaaýyş jaý-ulanyş, abatlaýyş ýa-da beýleki degişli ýuridik ýa-da fiziki şahslar tarapyndan amala aşyrylýar.

3. Döwlet pudaklaýyn ýaşaaýyş jaý gaznasyny ulanmak, onda düýpli we ýeňil abatlaýyş işlerini geçirmek ýaşaaýyş jaýy hasabynda durýan döwlet häkimiýet edaralarynyň ýaşaaýyş jaý-ulanyş we abatlaýyş gulluklary tarapyndan amala aşyrylýar. Şeýle gulluklaryň bolmadyk halatynda görkezilen ýaşaaýyş jaýlaryny ulanmak we olarda abatlaýyş işlerini geçirmek ýaşaaýyş jaýynyň eýesiniň ýa-da kireýine alyjynyň islegine görä beýleki degişli ýuridik ýa-da fiziki şahslar tarapyndan amala aşyrylýar.

(2019-njy ýylyň 2-nji martyndaky Türkmenistanyň Kanunynyň redaksiýasynda – Türkmenistanyň Mejlisiniň Maglumatlary, 2019 ý., № 1, 9-njy madda).

120-nji madda. Ýaşaaýyş jaý gaznasyny ulanmak we onda abatlaýyş işlerini geçirmek üçin çykdaýlary maliýeleşdirmek

1. Döwlet ýerli ýaşaaýyş jaý gaznasyny ulanmak, oňa degişli ýaşaaýyş jaýlarynda düýpli we ýeňil abatlaýyş işlerini geçirmek üçin çykdaýlary maliýeleşdirmek döwlet ýaşaaýyş jaý-ulanyş gulluklarynyň serişdeleriniň hasabyna, bu serişdeler ýetmezçilik eden halatynda bolsa – Türkmenistanyň Döwlet býujetiniň serişdeleriniň hasabyna amala aşyrylýar.

2. Döwlet pudaklaýyn ýaşaaýyş jaý gaznasyny ulanmak, oňa degişli ýaşaaýyş jaýlarynda düýpli we ýeňil abatlaýyş işlerini geçirmek üçin çykdaýlary maliýeleşdirmek ýaşaaýyş jaýy hasabynda durýan döwlet häkimiýet edaralarynyň serişdeleriniň hasabyna amala aşyrylýar.

3. Hususy ýaşaaýyş jaý gaznasyny ulanmak we oňa degişli ýaşaaýyş jaýlarynda abatlaýyş işlerini geçirmek üçin çykdaýlary maliýeleşdirmek eýeçilik hukugy esasynda ýaşaaýyş jaýlary özlerine degişli bolan fiziki şahslaryň, şeýle hem eýeçiligiň döwlete degişli bolmadyk görnüşine esaslanýan ýuridik şahslaryň serişdeleriniň hasabyna amala aşyrylýar.

4. Şereketiň ýaşaaýyş jaýlaryny ulanmak we olarda abatlaýyş işlerini geçirmek üçin çykdaýlary maliýeleşdirmek onuň öz serişdeleriniň hasabyna amala aşyrylýar.

5. Köp öýli ýaşaaýyş jaýynda ýerleşen eýeçiligiň dürli görnüşine degişli bolan ýaşaaýyş jaýlarynyň eýeleri ýaşaaýyş jaýyny ulanmak we onda abatlaýyş işlerini geçirmek üçin çykdaýlary maliýeleşdirmäge şu Kodeksde bellenen tertipde gatnaşýarlar.

6. Ýaşaaýyş jaý gaznasyny ulanmak, onda abatlaýyş işlerini geçirmek we oňa hyzmat etmek üçin çykdaýlary maliýeleşdirmäge meýletinlik başlangyjy esasynda Türkmenistanyň kanunçylygynda gadagan edilmedik serişdeler çekilip bilner.

(2019-njy ýylyň 2-nji martyndaky Türkmenistanyň Kanunynyň redaksiýasynda –

Türkmenistanyň Mejlisiniň Maglumatlary, 2019 ý., № 1, 9-njy madda).

121-nji madda. Ýaşayyş jaýlarynda ýaşalmaýan jaýlary we ýaşayyş jaýlarynyň hyzmat ediş binalaryny ulanmak we olarda abatlaýyş işlerini geçirmek üçin çykadjalary maliýeleşdirmek

Ýerine ýetiriji häkimiýetiň ýerli edarasynyň, Geňeşiň hasabynda durýan söwda, durmuş we beýleki hajatlar üçin niýetlenen ýaşalmaýan aýratyn binalary we ýaşayyş jaýlaryndaky ýaşalmaýan jaýlary, ulanmak we olarda abatlaýyş işlerini geçirmek bilen bagly çykadjalary maliýeleşdirmek döwlet ýaşayyş jaý-ulanyş gulluklarynyň serişdeleriniň, olar ýetmezçilik eden halatynda bolsa – Türkmenistanyň Döwlet býujetiniň serişdeleriniň, şeýle hem görkezilen binalary we jaýlary eýeçiligine ýa-da kärendesine alan fiziki we ýuridik şahslaryň serişdeleriniň hasabyna amala aşyrylýar.

(2019-njy ýylyň 2-nji martyndaky Türkmenistanyň Kanunynyň redaksiýasynda – Türkmenistanyň Mejlisiniň Maglumatlary, 2019 ý., № 1, 9-njy madda).

122-nji madda. Ýaşayyş jaý gaznasyny ulanmagyň we onda abatlaýyş işlerini geçirmegiň maddy-enjamlaýyn üpjünçiligi

Döwlet ýaşayyş jaý gaznasyny ulanmak, onda abatlaýyş işlerini geçirmek we oňa hyzmat etmek üçin zerur bolan maddy-enjamlaýyn serişdeler olary harçlamagyň kadalaryna laýyklykda bölünip berilýär.

123-nji madda. Ýaşayyş jaý gaznasyna hyzmat etmek üçin şertnamalar

Ýaşayyş jaý gaznasyny saklamak we onda abatlaýyş işlerini geçirmek üçin ýaşayyş jaý gaznasynyň eýesi ýa-da ol tarapyndan bellenen dolandyryjy edara işleri ýerine ýetirmek, hyzmatlary etmek üçin ýaşayyş jaý-ulanyş we abatlaýyş-gurluşyk kärhanalary bilen şertnama baglaşmaga haklydyrlar.

V BÖLÜM. ÝAŞAÝYŞ JAÝ KANUNÇYLYGYNÝŇ BOZULMAGY ÜÇIN JOGAPKÄRÇILIK

16-njy bap. Ýaşayyş jaý gaznasynyň göwnejaý peýdalanylmazlygy üçin jogapkärçilik we ýaşayyş jaý gaznasyna ýetirilen zyýanyň öwezini dolmak

124-nji madda. Ýaşayyş jaý gaznasynyň göwnejaý peýdalanylmazlygy we ýaşayyş jaý kanunçylygynyň beýleki bozulmalary

1. Ýaşayyş jaý gaznasynyň göwnejaý peýdalanylmazlygy we ýaşayyş jaý kanunçylygynyň şu aşakdaky bozulmalary Türkmenistanyň kanunçylygynda göz önünde tutulan jogapkärçilige eltýär:

1) ýaşayyş jaýyny almaga hukugy bolan raýatlary hasaba goýmagyň, hasapdan çykarmagyň we raýatlara ýaşayyş jaýlaryny bermegiň tertibiniň berjaý edilmezligi;

2) ýaşayyş jaýlaryna ýaşamaga göçürmegiň Türkmenistanyň kanunçylygynda bellenen möhletleriniň berjaý edilmezligi;

3) ýaşayyş jaýlaryndan peýdalanmak kadalarynyň bozulmagy, basgançak meýdançalarynyň, liftleriň, girelgeleriň, ýaşayyş jaýlaryna ýanaşyk ýer bölekleriniň we beýleki umumy peýdalanylýan ýerleriň hapalanmagy;

4) ýaşayyş jaýlarynyň baş-başdak gaýtadan enjamlaşdyrylmagy we meýilleşdirilişiniň üýtgedilmegi ýa-da olaryň niýetlenilen maksatlary üçin peýdalanylmazlygy;

5) ýaşayyş jaýlarynyň suw, gaz we elektrik üpjünçiligi, ýyladyş-sowadyş, lagym we beýleki olara hyzmat ediş enjamlarynyň niýetlenilen maksatlar üçin peýdalanylmazlygy, olary ulanmagyň we saklamagyň kadalarynyň berjaý edilmezligi;

6) ýaşayyş jaýlarynyň enjamlarynyň we abadanlaşdyryş desgalarynyň zaýalanmagy.

2. Türkmenistanyň ýaşayyş jaý kanunçylygynyň we ýaşayyş jaý gaznasyny ulanmagyň tertibiniň beýleki bozulmalary üçin Türkmenistanyň kanunçylygynda jogapkärçilik bellenilip bilner.

125-nji madda. Ýaşayyş jaý gaznasyna ýetirilen zyýanyň öwezini dolmak

1. Ýaşayyş jaýlaryna, olardaky hyzmat ediş geçirijilere we enjamlara, olaryň abadanlaşdyryş desgalaryna we ýaşayyş jaýlaryna ýanaşyk ýer böleklerindäki gök agaçlara zyýan ýetiren fiziki we ýuridik şahslar ýetirilen zyýanyň öwezini dolmaga borçludyr.

2. Şu maddanyň birinji böleginde göz önünde tutulan halatlarda ýetirilen zyýany ýuridik şahslaryň tölemegi bilen bagly olara ýetirilen zyýanyň öwezini dolmak günäkär wezipeli adamlar we beýleki işgärler tarapyndan Türkmenistanyň kanunçylygynda bellenen tertipde amala aşyrylýar.

VI BÖLÜM. GEÇIŞ DÜZGÜNLERI

17-nji bab. Döwlet ýaşayyş jaý gaznasyna degişli ýaşayyş jaýlaryny bermegiň nobatlylygyny saklamak

126-njy madda. Ýaşayyş jaý şertleri gowulandyrylmaga mätäç raýatlaryň hasabynda durýan raýatlaryň nobatlylygyny saklamak

1. Şu Kodeksiň güýje girmegine çenli ýaşayyş jaý şertleri gowulandyrylmaga mätäç raýatlaryň hasabynda durýan we döwlet ýaşayyş jaý gaznasyna degişli ýaşayyş jaýyny almaga hukugy bolan raýatlar öňki tertipde görkezilen hukuklaryny saklap galýarlar.

2. Döwlet pudaklaýyn ýaşayyş jaý gaznasy döwlet ýerli ýaşayyş jaý gaznasyna berlen halatynda ýaşayyş jaý gaznasy bilen bilelikde degişli ýerine ýetiriji häkimiýet edarasyna, Geňeşe işleýän ýeri boýunça ýaşayyş jaý şertleri gowulandyrylmaga mätäç raýatlaryň hasabynda durýan adamlaryň sanawlary hem berilýär.

Şunda ýaşayyş jaý gaznasynyň berlen pursadynda işleýän ýeri boýunça ýaşayyş jaý şertleri gowulandyrylmaga mätäç raýatlaryň hasabynda durýan adamlar olaryň işleýän ýerinde hasaba kabul edilen senesinden ugur alnyp, ýaşayan ýeri boýunça düzülen sanawlara goşulýar. Eger görkezilen adamlar ýaşayan ýeri boýunça

hasapda duran bolsalar, onda olaryň özleriniň saýlamagyna görä işleýän ýa-da ýaşayan ýeri boýunça hasaba kabul edilen senesinden ugur alnyp sanawlara goşulýar.

3. Ýerine ýetiriji häkimiýetiň ýerli edarasy, Geňeş şu Kodeksiň güýje giren gününden on gün möhletde girizilen üýtgetmeleriň sebäplerini görkezmek we tassyklamak bilen ýaşayyş jaý şertleri gowulandyrylmaga mätäç raýatlaryň sanawlaryndaky üýtgetmeleri köpçüligе аýан edýärler.

4. Şu Kodeksiň güýje giren gününe çenli ýaşayyş jaý şertleri gowulandyrylmaga mätäç raýatlaryň hasabynda durýan raýatlaryň ýaşayyş jaýyny almaga bolan hukuk ýagdaýynyň ýaramazlaşdyrylmagyna ýol berilmeýär.

(2019-njy ýylyň 2-nji martyndaky Türkmenistanyň Kanunynyň redaksiýasynda – Türkmenistanyň Mejlisiniň Maglumatlary, 2019 ý., № 1, 9-njy madda).